upn l'E

Prusato

ab. 4 - 1635

O. 5. R. 16

DE VERA HABITVS FORma a Seraphico B.P. Francisco instituta

DEMONSTRATIONES XI.

figuris æneis expressæ.

AD VRBANVM VIII Pont. Max.

Auctore

R.P.F. Zacharia Bouerio Ord. F.F. Minorum Capucinorum Definisore Generali.

Cum Licentia Superiorum

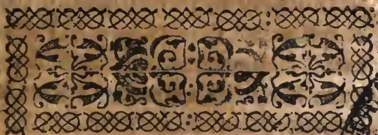
1640

Cappuccini [illegible]

Coloniæ

Apud Constantinum Munich.

BIBLIOPOLA
Benevolo Lectori.

PRodeunt ex Officina mea libraria *Flores Seraphici*, in quibus Viri, qui in ordine PP. Capucinorum, quâ vitæ Sanctitate, quâ Miraculis claruerunt, viuis Idæis & Figuris æneis exprimuntur. Et ne fors ex his Iconibus suspicio tibi subrepat, quod primæuus S. Francisci habitus ab his Idæis abludat, interludit hic libellus ex Annalibus PP. Capucinorum Lugduni anno 1632. impressis excerptus, in quo ad viuum primo figuris, de in e-

in euidentibus testimonijs demonstratur, Primæuum S. Francisci habitum fuisse eundem, cum his nostris emblematibus & habitu, quem etiamnum PP. FF. Minores Capucini, à capucio sic dicti, gestãt. Hoc volebam beneuole lector te obiter hic monuisse, vt *Flores* mei careant Momo & tu suspicione, ceterum hoc schemate & *Floribus Seraphicis* fruere.

Appro-

Approbatio.

TRactatus de vera Habitus Seraphici forma, nullam à calamo nostro commendationem (eam à diuersis habet locupletissimam) licentiam duntaxat exspectat; vt luce publica donetur: quam visis multorum Theologorum, R. P. Generalis ipsiusmet quoque Reuerendissimi Magistri Palatij Licentia, approbationibus, meritò impertimur, Coloniæ Agrippinæ 6. Septemb. 1640.

Henr. Francken Sierstorpffius, SS. Theologiæ Doct. Gymnasij Laurentiani Regens, Librorum Censor.

ELEN-

ELENCHVS.

Continens summaria huius Tractatus.

Demonstratio I.

Demonstratio II.

Demonstratio III.

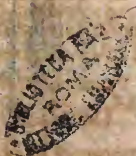
I.

Classis Testimoniorum

II.

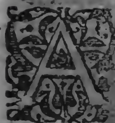
Classis Testimoniorum

An

ROMA

VERA SANCTI FRANCISCI EFFIGIES
Capucinorum, alia rumque
Minorum Patris,
et Insti, tutoris.
ex Apographo Assisiate
ex sculpta

AD
VRBANVM VIII. PONT. MAX.
Præfaciuncula.

NTIQVA Quæstio, Pater Beatissime, de vera Minoritani Habitus forma, olim sub Clemente VII. & Paulo III. summis Pontificibus inter Minores, qui de Obseruantia nuncupantur, & Capucinos exorta, atque vltrò citroque agitata, quæ iam ipsa vetustate antiquata, silentio extincta, ac Pontificum Bullis sublata; demum altè sepulta videbatur, etiamnum hac tempestate rediuiua resurgit; iterumque ad litem, & iudicium compellit; eò sanè periculosiùs, quò maiora sub Religionis titulo scandala fouet, ac immortalia inter eos bella parat, quos summa potiùs pax, & concordia, quàm dissidia decent. At quandoquidē ea (*a*) Bernardi vox est, Sanctissime Pater, Opor-

a S.Bern.Ep.ad Inn.Pap.

tere

tere ad vestrum referri Apostolatum pericula quæque, ac scandala emergentia in Regno Dei: atque inde veritatis præsidium peti debere; vbi nullum possit veritas sentire defectum. Hæc enim est huius prærogatiua Sedis. Hinc necessarium duxi, instaurata quæstione vniuersa, quæ ad illius statum pertinent, huc iterum ad examen prouocare: antiquam veritatem è tenebris eruere, erutam in lucem vendicare, vēdicatam, à calumnijs tueri; demùm examinandam, probandam definiendā Vestræ Apostolicæ Sedi, quæ omnium controuersiarum Iudex est, proponere. Quod nonnullis breuioribus Demonstrationibus, omni Orationis, aut elegantioris sermonis fuco prætermisso, præstare aggredior.

DEMON-

DEMONSTRATIO I.

An B. P. Franciscus certam, ac determinatam Habitus formam Fratribus Minoribus praescripserit.

I. VI Errorem Errore foueri olim asseruit, haud profectò malè sensit. Cùm enim, teste Philosopho, ex quibus constamus, iisdem & nutriamur; haud mirum, quòd Error, qui ex veritatis occasu, vel ignorantia oritur; & ex mendacio constat; eo quoque alatur, augeatur, excrescat, alterumque ad sui praesidium, & incolumitatem Errorem quaerat. Qui quadrati Capucij formam, à B.P.N. Francisci Institutione alienam sibi fingũt, quanquam tam apertè à veritate aberrent, (quod eorum pace dictum sit) vt eorum error nulla, aut tergiuersatione celari, aut ratione honestari queat: Attamen, quò propositum sibi semel animo errorem confirment; nouum ac planè intolerabilem sibi ad praesidium errorem adsciscunt: quo omnem penè B.P. Frãcisci honorem depascunt; ac Minoritanae Religionis gloriam, quae ex certa ipsius habitus forma, nullo nunquam tempore sibi ex orbe vendicauit, in discrimen adducunt.

II. Nuper quorundam sententia scripto prodita emersit: qui nullam vnquam certam, aut determinatam Habitus formam, à B.P. Frãcisco Minoribus constitutam fuisse conten-

dunt: quam idcircò sibi animo confingunt: vt omnem simul tum quadrati, tum rotundi Caputij formam à B. P. Institutione auellant. Quamquam verò hæc eorum positio aduersus perpetuum, & constantem totius Ordinis, atque orbis consensum pugnet. Eam tamen, leuibus quibusdam præsidijs, sibi, tum ex Regula, tum ex Ordinis Chronico, tum ex Pontificibus emendicatis: quæ tamen vix ad verum, & genuinum sensum reuocata, corruunt; astruere conantur.

III. Primum igitur ex (a) Ordinis Chronico, sibi argumentum colligunt: in quo legitur, B. P. Franciscum, post legitimam portionem coram Episcopo Assisiate, Patri renunciatam; vestesque ad nuditatem vsque exutas; arrepta forfice, ex pastoritio sago, velut incerto casu, ac fortuna, habitum sibi in Crucis formam præscidisse: ex quo id conficiunt: eum sub incerta deinde forma semper habitum gestasse. At quàm frigidum, ac insulsum hoc argumentum sit, ex eodẽ Chronico lubet colligere. Tantùm enim abest, vt Chronicorum Auctor, id casui, atque fortunæ tribuat: quin potiùs maximo mysterio à B. Francisco tunc factum fuisse narrat: vt scilicet se suosque, non animo duntaxat; sed & habitu Cruciformes esse debere ostenderet: Chronicon consulant, num legitimè ex illius Auctoris dictis, suæ Assertionis confirmationem ducant: Non igitur casu, aut fortunâ si Auctori illi credendum est; sed diuinâ potiùs prouidentiâ factum est; vt sagi Pastoritij vilitas, Crucisque figu-

a *Chron. Ord. l. 1. c. 8. p. 1.*

figura in eo inscissa perfectam Minoritani Habitus formam describeret.

IV. Quòd si illius Auctoris sensum, ac sententiam aliundè ex illius verbis venamur. An non is passim, quis B. P. Francisci constãs habitus fuerit; qualisuè formæ ac vilitatis esse debeat, luculẽter sæpenumerò tradit? Perlegant(a)Chron.p.1.lib.1.cap.7.quum primùm is Euangelicum Spiritũ concipit, ac prima Regulæ atque Minorum Ordini auspicia præbet: tum lib. 2. cap. 19. quum Habitum à B. P. Francisco institutum describit: ac innumeris prope locis, vbi vel de B. Patris, vel de Minorum habitu agit, ijs eum certa semper forma determinatum affirmat. Loca tantùm indico; ne longior, quàm instituta breuitas fert, demonstratio excrescat.

V. At miror, quo pacto, hinc huius Positionis argumentum sumant; quum nulla adhuc, vel de Regulæ, vel de Minorum Ordinis institutione, mentio fieret: Cùm enim prima tam Habitus, quàm Ordinis Institutio, ab eo duntaxat tempore censenda sit quum Euangelico Spiritu in Missa concepto, pecuniam, duas Tunicas, calceos, baculum, & corrigiam abiecit; vnaque Tunicâ contentus, fune aumbos præcinxit: vt idem Auctor obseruat.(b) Chron. p.1. l.1. c. 7. Certum planè, ac indubitatum est, B. P. Franciscum, necdum eo tempore, Minoritani habitus formam instituisse. Videant igitur huius

A 2 Asser-

a *Chron. p. 1. l. 1. c. 7. lib. 2. c. 19.*
b *Chron. p. 1. l. 1. c. 7.*

Assertionis auctores, quam leue, ac futile sit, quod ad illius præsidium vocant.

VI. Altero porrò Argumento, quo Minoritani Habitus formam, ex Superiorum potissimùm arbitrio pendere affirmant, hanc ipsam Positionem astruere nituntur. Qui hoc argumento certam Minoritani habitus formam oppugnant, ex duplici fonte illius probationẽ hauriunt. Primò quidem ex (a) Regulæ Cap. Secundo: vbi B. P. Franciscus, quum primùm habitum Nouitijs præscripsit, hæc verba subdit. *Nisi eisdem Ministris aliud secundùm Deum aliquando videatur.* Ex quibus id primùm colligunt. Ex Ministrorum arbitrio, ac voluntate pendere; si Nouitiorum habitum in Regula præscriptum, aut confirmare, aut immutare velint. Tum paulò infrà, cùm in (b) Regula de Professorum habitu agit. *Habeant,* inquit, *vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio, qui voluerint habere.* Hinc rursus inferunt. Quòd si Professorum voluntati relictum est, binas tunicas cùm Caputio, vel sine Caputio gerere. Nihil igitur circa Minorum habitus formam à B. P. Francisco præscriptum est.

VII. Qui primum huius probationis Caput, vel leuiter examinant: quàm labile, atque à proposita probatione alienum sit, facilè animaduertunt. Cùm enim ijs probandum incumbat. Nullam certam habitus formam à B. P. Francisco, in Ordine institutam fuisse, ex citatis Regulæ locis, suo potiùs se pugione iugulant. Nam si loca allata ritè perpendantur, ea apertè potiùs contra ipsos pugnant. Quid enim

a *Reg. c. 2.* b *Reg. c. 2.*

enim luculentiùs, quàm certam ibi habitus formam, tam Nouitijs, quàm Professis determinari? En(a)Regulæ verba, quoad Nouitios: *Postea concedant eis pannos probationis: videlicet, duas Tunicas sine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparonem vsque ad Cingulum.* Quoad Professos verò. *Qui iam promiserunt Obedientiam, habeat vnicam tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio.* Ex his perfectam, ac certam Minorum Habitus formam constare, nemo iure in dubium reuocet. Quòd enim à Nouitijs duæ Tunicę absque Caputio, Cingulum, Brachæ, & Caparo vsque ad Cingulum gerantur. Professi vnam tantùm Tunicam cum Caputio, alteramque sine Caputio gestent: quibus & Cingulum, & Brachæ addi debent, quæ vtrisque cõmunia sunt: Hæc ad essentialem Habitus formam spectant: quæ in Regula præscribitur. Quòd si ea, quæ sequuntur, subnectas. Nimirum. *Et omnes vestimentis vilibus induantur, & possint ea repetiare de saccis, & de alijs petijs cum benedictione Dei:* Quid clariùs, quàm his ipsam quoque habitus qualitatem Minoribus præscribi? Vnde ergo ex his locis colligunt; nullam certam habitus formam à B.P. Francisco institutam fuisse?

VIII. Verùm quòd ex illis Regulæ verbis, quibus de Nouitiorum Habitu agens B. P. Franciscus ait. *Nisi aliud illis secundùm Deum aliquando videatur.* Minorum Habitus formam, potissimùm ex Superiorum arbitrio pendere eliciunt. Miror sanè, qua fronte germanum huius loci sensum, noua interpretatione corrumpant. Etenim tantum abest, vt ex hoc Regulæ

a *Reg. c. 2.*

gulæ testimonio, vlla Ministris Nouitiorum Habitum pro arbitrio commutandi facultas detur: quòd in eo potiùs omnium veterum Patrum, ac Doctorum Ordinis sententia conspirat: illud vel de Professorum duntaxat Habitu intelligendum esse, quem B.P. Franciscus, Nouitijs ante exactum Probationis annum, interdum à Superioribus ex causa concedi posse indulget: quo sensu locum interpretantur Vgo, & Bartholomęus Pisanus vel de Caparone, ob Nouitij Ordinem intrantis reuerentiam, interdum à Superioribus dispensando. Quod tunc fieri solet, quum Princeps, aut Ecclesiæ Prælatus ad Religionem accedit. Hoc sensu locum exponunt Bartholomæus Pisanus, in compilatione, quæ habetur in Fund. trium Ordinum p.4. & Patres Ordinis, in breui quadam Regulæ declaratione, quæ legitur ibidē. p.3. his verbis. *Nisi eisdem Ministris*, &c. *Solum refertur ad Caparonem immediatè præmissum: vt scilicet pro reuerentia intrantis Ordinem, possint indulgere, quòd probationis Caputium non portet.* Eandem quoque Expositionem tradit Petrus Ioannes, & alij. Denique cùm nemo hactenùs, ex hoc loco docuerit: Nouitiorum Habitus formam, in Superiorum arbitrio, ac potestate esse: Cur hi contra omnium antiquorum Patrum scita, ac perpetuum Ordinis consensum sentiant, Nouitiorum Habitum ex Superiorum arbitrio pendere?

X. At esto: Demus, quod iure optimo illis denegamus. Nimirum Nouitiorum habitus formam ex Superiorum arbitrio pendere. Num propterea ijs inferre licet. Professorū habitus

for-

formam ab ijs eodem modo pendere? Neque enim, quod in lege expreſſum non eſt, conceſſum cenſetur: ſed potiùs denegatum. Exerant, amabò, ex Regula, locum, in quo Profeſſorum habitus figura, Superiorum arbitrio relicta legatur: Quòd ſi nullum huiuſmodi inueniunt: ſciant profectò: ęquam omnibus Profeſſis; tam Superioribus, quàm Subditis legem conſtitutam eſſe: vt præter eam, quę in Regula præſcripta eſt, nemini Habitus formam mutare liceat. Quũ enim ita ſtatuitur. *Qui verò iam promiſerunt Obedientiam, habeant vnicã Tunicam cum Caputio, & alteram ſine Caputio, qui voluerint habere :* Cuinam dubium eſſe poteſt; quin his verbis præcepto æquipollens contineatur; quo omnis à præſcripta habitus forma mutatiò cuilibet interdicitur? vt explicat(a) ClemẽsV.Pont.Max. in ipſa Regulæ Declaratione : quæ etiam eſt omnium Patrum Ordinis, doctrina hactenus ab omnibus, nullo diſcrepante recepta.

XI. Hinc quàm arenoſum illud fundamentum ſit, quod huic poſitioni ſubſternunt, quum aiunt: poſtrema illa verba. *Qui habere voluerint.* Idcircò addita eſſe: vt Profeſſis liberum ſit, duabus tunicis, vel cum Caputio, vel ſine Caputio vti, cuique perſpectum eſſe poteſt. Quis enim hunc huius loci vnquam ſibi ſenſum, aut interpretationem effinxit; Patribus, ac Grammaticis ipſis, inuiſam, atque omnibus ſæculis inauditam? Equidẽ communi Patrum omnium expoſitione, cui ipſæ Grammaticæ leges ſuos calculos ferunt certum eſt: poſteriora hæc verba, nõ cum prioribus illis. *Habeant vnicam*

a *Clem. Exivi. de verb. ſig.*

eam Tunicam cum Caputio: Sed cum posterioribus alijs duntaxat, *& alteram sine Caputio,* copulanda esse: ita genuinus Regulę sensus, cõmuni omnium sententiâ receptus, atque ipso vsu confirmatus sit: Professis id tantummodò liberum esse. Si secundâ Tunicâ, quæ sine Caputio conceditur, vti voluerint, nec ne? Quapropter, quùm B. P. N. Franciscus, Habitũ Professis præscribens dixit. *Habeant vnicam Tunicam cum Caputio,* videlicet cum Caputio coniunctã; quod ad præceptum pertinet: tum ex consilio, vel libertate subdit. *Et alteram sine Caputio, qui habere voluerint:* ita vt altera tantum Tunica absque Caputio, sub Professorum libertate cadat. Ita locum, nemine prorsus discrepante, cuncti Regulę Expositores explanant, D. Bonauentura, Vgo, Pisanus, Brandolinus, Quatuor Magistri, &c. Ex quibus non obscurè constat; Hanc Positionem, quâ contendunt, nihil in Minorum Habitu certum, ac determinatum, à B. P. Francisco in Regula præscriptum fuisse; nihil non modò sibi ex Regula præsidij vendicare: verùm & cũ Regula ipsâ apertè pugnare.

XI. Superest alterum probationis Caput, quod ex Declarationibus summorum Pont. ac præsertim Nicolai 3. Clementis V. & Ioannis 22. frustrà sibi coaceruant, examinandum. At quãdoquidẽ nimis onerosũ, ac molestũ esset, integras huc Bullas, ac Pontificum Rescripta cogere; quæ vel in sexto libro Decretaliũ, vel apud Firmamentum trium Ordinum legi possunt. Hic nobis sufficiat loca indicare, ac fideliter, quę ab ijs decreta, aut Declarata sunt, eorum proprijs, quoad fieri poterit, verbis referre. Pri-

re. Primum igitur Nicolaus 3. in Cap. (a) Exijt, qui seminat. §. licet. Ministris, & Custodibus coniunctim indulget: vt pensatis Fratrum necessitatibus, & alijs circumstantijs, quæ secundum Deum, & Regulam attendendæ videntur; plures, quàm duas, quæ à Regula præscribuntur, Tunicas Fratribus concedere valeāt. Hac ferè ex illius verbis decerpta, Clemens V. præter hæc, ijsdem Ministris, ac Custodibus, seu Guardianis concedit: vt de vilitate vestium, quibus Minores indui debent, iudicare queant; eorum super hoc conscientiam onerans; nisi in vestibus vilitatem seruent. Hæc (b) ille Clem. Exivi §. Præterea. Ioannes tandem 22. in (c) Extr. Quorundam. §. In primis, & §. Quocirca. præter ea, quæ à prioribus Pontificibus indulta fuēre: illud quoque addit: Quòd Ministri, Custodes, ac Guardiani, determinare, arbitrari, ac præcipere valeant: Cuius longitudinis, & latitudinis; crassitiei, ac subtilitatis, atque similium accidentium esse debeant, tam Fratrum habitus, ipsorumque Caputia, quàm interiores Tunicæ: quibus hæc postrema verba subdit. *Maximè, cùm nec expressè, vel determinatè in prædicta Minorum dicatur Regula, vel Declarationibus antedictis: quanta longitudinis, quanta grossitiei, vel subtilitatis; qualisuè figura, huiusmodi debeant esse vestes: sicut nec qualis, quantaque vilitatis eas esse oporteat, exprimitur in eadem.* Hæc postre-

a *c. Exijt qui seminat. §. licet. de verb. sig. in 6.* Firmam. 3. *Ord. p.* 4.

b *Clem. Exivi §. Præterea.*

c *Extra. Quorundam §. in primis, & §. Quocirca de verb. Sig.*

postrema Pontificis verba, quibus maximè huius positionis Auctores innituntur, idcircò apponenda duxi, vt cunctis perspicuum sit, omnia nos fideliter referre.

XII. Iam verò, quid ex his Pontificum Declarationibus, hæc Positio sibi auctoritatis vẽdicet, diligentiùs erit examinandum. Primus Nicolaus, quandoquidem de numero tantum Tunicarum, quibus fratres indui possunt, eo loco agit, nequicquam Habitus formam attingit: neque vllam Ministris ad eam immutandam, facultatem largitur: quemadmodum Sole clarius locum inspicienti patet. Secundus quoque Clemens, cum id tantum Superioribus auctoritatis tribuat; vt de vestium vilitate iudicare queant: nihil prorsus huic Positioni confert. Quid igitur Nicolaum, & Clementem frustra vexant? Superest Ioannes 22. qui, vbi eadem, quæ prior Clemens, de Habitus vilitate à Superioribus iudicanda, statuerat: refricauit: illis præterea vt de longitudine, latitudine, grossitie, aut subtilitate, forma, ac figura Habitus, iudicium ferre queant, indulget; præsertim (vt ait Pontifex) cùm de his Regula nihil decernat. Huius Assertionis Auctores, cùm nihil sibi ex cæteris vendicare queant, quo propositum confirment: (Neque enim longitudo, aut latitudo, crassities, aut subtilitas, quarum iudicium Superioribus committitur; ad essentialem Habitus formã, de qua nobis res est; vllo modo spectant) Verba illa. *Qualis forma, qualisue figura esse debeat*, diligentius colligunt: hisque se euincere posse arbitrantur, eam Ministros, & custodes à Pontifice

tifice potestatem tulisse: vt de forma Habitus & Caputij iudicare; eamque pro libito commutare queant. Id verò quàm à Pontificis mente, ac verbis alienum sit, facilè cuilibet perspectum esse poterit. Si, quid à Pontifice hac Extrauaganti *Quorundam* Minorum Superioribus concessum: quoue illius mens, ac concessio spectauerit, diligentiùs indagetur.

XIII. Quædam hoc tempore, sub Michaële Cesena, Generali totius Ordinis Ministro Fratrum Congregatio in Ordine inualuerat; quæ cùm Narbonæ primùm excitata esset, ea Narbonensium appellata fuit. Hi cum laxiores, ac molliores Habitus, quadrataque Caputia; quæ etiamnum in toto Ordine vigebant, ampliora, quàm à B. P.N. Francisco instituta fuerant; Cellaria, Granariaque passim in Ordine admitti conspicerent: ad Reformationē anhelantes; haud aspernando sanè consilio, si rem prudentiùs auspicati fuissent: rudiores, crassioresque Habitus; ac breuiora Caputia, quibus à communi Ordinis familia discrepabant, sibi vendicantes; à cellarijs quoque & granarijs, tanquam ab altissima Regulæ paupertate dissentaneis, abhorrentes; Congregationem à reliquo familiæ Corpore seiunctam instituerant: quæ eousque roboris, atque auctoritatis emerserat; vt Generalis Ministri imperium detractaret. Hinc igitur, cùm seditiones, ac tumultus in Ordine concitarentur; Michaël Cesenas, qui eo tempore Ordinem moderabatur ad Ioannis 22. Pontificis opem confugit: qui Extrauaganti illa constitutione edita, Narbonenses à cœptis deterret: ijsque

sub

subExcõmunicationis pœna pręcipit, vt squallidis illis, strictis, curtis, (vt Constitutio loquitur) Habitibus, ac breuioribus Caputijs depositis; eam Habitus formam, quæ tunc in Ordine cæteris communis erat, sibi adsciscant: atque ad Generalis Ministri Obedientiã redeãt.

XIV. Hinc eos apertè errare manifestum est; qui hos Narbonenses, Fratricellos, aut Fratricellorum hæresis pollutos existimant. Fratricelli namque, quorum Hermannus quidam Italus Auctor fuit; non ex Minorum Ordine prodière; tametsi Minorum aliquando sibi nomen & appellationem vsurpent: vt ex Constitutione Ioannis 22. quæ incipit *Sancta Romana Ecclesia* exploratum est: sed nouam quandam Religionem præseferentes, suos sibi à Minorum Ordine dissitos Ministros, ac Superiores constituerant.

XV. Pontifex igitur, vt omnem schismatis ansam præscinderet: neue Narbonenses, sub vllo Regularis Obseruantiæ titulo, austeriorem illam habitus, & Caputij formam, tanquam Regulæ magis consentaneam, defenderent: de potestatis plenitudine, Ministris, Custodibus, & Guardianis indulget; vt de Habitus, & Caputij lõgitudine, grossitie, & subtilitate, quæ ad accidentalem duntaxat formam pertinent; vti ea in Constitutione explicatur, cùm dicitur, *atque similium accidentium*, iudicare, & decernere valeant: quo fit, vt forma illa, seu figura Habitus, & Caputij, quam Pontifex Ministrorum iudicio relinquit, ad longitudinẽ, seu latitudinem; crassitiem, seu subtilitatem, vel aliam huiusmodi accidentalem formam,

quæ

quæ Habitus essentialia non attingit, referri debeat. Vnde igitur colligant, ipsam Habitus, aut Caputij, quod quadratum in toto Ordine gerebatur, formam, hac Ioannis 22. Constitutione, Minorum Superiorum, arbitrio relictã fuisse, penitus obscurum est: Cùm id à Pontificis mente, ac verbis in Constitutione expressis alienum sit: Quod ipse ququoue rei exitus vberius confirmat. Neque enim Quadrati Caputij forma, quæ Ordini communis erat, tunc Narbonensibus sublata fuit: sed iuxta Constitutionis præscriptum, ijs tantùm præceptum; vt breuioribus illis Caputijs; & strictis, curtis, & inusitatis Habitibus depositis, communi, atque vsitato Ordinis Habitu vterentur.

XVI. Hæc quidem, quæ ad verum, ac genuinum huius Extrauagantis sensum, ab errore vendicandum spectant, prælibare oportuit: ne ex ea quisquam errandi ansam arripiat. Verùm si id huiusce Assertionis Auctoribus demus, quod nullo ijs Iure debetur: haud tamen propositum assequuntur. Id enim in hac Ioannis 22. concessione haud leuiter perpendendum est. Eam nõ ex Regulę Declaratione haustam; vt ex eadem Constitutione exploratum est: sed ex Pontificis duntaxat potestate, ac dispensatione profectam esse: Quo fit, vt cum ante Ioannis 22. qui Anno Domini 1316. Pontifex creatus fuit, tempora non vigeret: nec vllum in Minorum Ordine eousque locum habuisset: potissimum huius Assertionis fundamentum ruat; quo adstruunt. Nihil à B. P. N. Francisco in Minorum Habitu certum præscriptum fuisse. Siquidem perspicuum est; toto illo

to illo tempore saltem, quod Ioannem 22. præcessit; quod centesimum propè annum attingit; in quo necdum ea concessio emerserat: nullam Ordinis Superioribus, circa Habitus, & Caputij formam, facultatem factam fuisse: sed omnia iuxta primæuam B. P. Francisci institutionem, certa quadam Regula, ac ratione eousque defluxisse. Vnde igitur euincunt, Minoritani Habitus formam, arbitrio Superiorum, vsque ad Ioannis [illegible]. tempora, insedisse? Quod planè sufficere debet, vt falsa quoque eorum Assertio esse agnoscatur: qua certam Habitus, ac Caputij formam à B. P. Francisco nunquam determinatam contendunt.

XVII. Hanc Assertionem ipsa quoque ratio haud leuiter oppugnat. Nam si nulla certa, ac determinata Habitus forma à B. P. Francisco instituta esset: Quid Minores prohiberet: quominus, vel Augustinianorum, vel Monachorum, vel aliorũ Ordinũ sibi Habitus assumere valerent? Qui enim certæ, ac determinatæ, Habitus formæ minimè alligantur, ijs profectò liberum est; vt eos in aliorum Ordinum; immo & in alias quoque atque alias subinde Habitus formas, mutare valeant: quod cùm non tam à communi Ordinis praxi; quàm ab ipsa recta Ordinis constitutione, ac ratione dissentaneum sit: ipsam quoque Assertionem non tam à veritate, quàm ab ipsâ ratione aberrare perspicuum est.

XVIII. Nemo Ecclesiastica lege (*a*) sancitum ignorat: vt vnaquæque Religio, Deo sacra, suam Habitus formam, ac distinctionem con-

a 2. q. 1. *Cap. vidua.*

stante r

ſtanter retineat, qua ab alijs diſcerni queat. Iam verò, quo pacto Minorum Ordo, primùm ab Innocentio tum ab Honorio confirmatus fuerit, ignoro : ſi nullam is certam, ac conſtantem ſibi, à B. P. Franciſco Fundatore, Habitus formam vendicaſſet: qua à cæteris Regularium Ordinibus, certo diſcrimine diſtingui poſſet.

XIX. Poſtremò, ſi nulla certa Habitus forma, à B. P. Franciſco Minoribus ab exordio præſtituta fuit: Vndenam hæc Habitus forma, quam Minores Conuentuales, Obſeruantes, Diſcalceati, Reformati, Recollecti, Capucini tam conſtanter gerunt, defendunt, propugnant, exorſa eſt? Quis Auctor? quis Inſtitutor illius extitit? Si nullus Minoribus certus Habitus ab initio præſcriptus: Quid de Rotundo, & Quadrato Caputio dura etiamnum lis agitatur? Quid ad B. P. Franciſcum prouocatur; vt ab eo rei veritas, & antiquitas exprimatur? Sileant tot Summorum Pontificum Declarationes; ac preſertim (a) Clemētis V. qui vniuerſa, quæ de Minorum Habitu in Regula præſcribuntur, præcepto æquipollere declarat. Deleantur tot Patrum Expoſitiones, quæ circa Minorum Habitus formam verſantur: Obmuteſcant omnia, tum antiquorum, tum Neotericorum Scriptorum monumenta, qui Minorum Habitum, à B. P. Franciſco, certa lege, ac formâ comprehenſum; ac determinatum tradunt. Ex antiquis (b) S. Bonauētura, Bartholomæus Piſanus, Vgo, Petrus Ioannes, Brandolinus,

a *Clem. Exiui. §. Praterea.*

b *S. Bonauent. Piſanus conf. 1. p. fol. 4.*

nus, Quatuor Magiſtri, & alij quamplures. Ex Neotericis, ac recentioribus: Sedulius, Rodulphus Toſſinianenſis, Ioannes Rauſſerius, poſtremus Lucas VVadinghus, illuſtris hac noſtra tempeſtate, Annalium Minorum Auctor. Quid hi in omniū adhuc manibus verſantur; ſi nulla Minoribus Habitus forma vnquā conſtituta? Abeant, diſcedant, exulent. Hi enim, quænam Habitus forma, tam à B.P. Franciſco cōſtanter geſtata, tum ab eo Minorū Ordini præſcripta fuerit, diſertiſſimè tradunt. Quòd ſi hæc merito cunctis abſurda videntur: videant, obſecro, qua ratione hæc eorum Aſſertio cum veritate ſimul conſiſtere valeat.

XX. Poſtremò huius Aſſertionis Auctores in Domino obſecro; vt nonſolùm ſibi ab errore: verùm multo magis à B.P.N. Frāciſci cōtumelia caueant. Quis enim, B. Franciſcum (Virum tam ad miraculum Dei Spiritu imbutum, vt Regulam Chriſto ipſo dictante conſcripſerit) vel tam leuem, atque inconſtantē ſibi perſuadeat: vt nunc vnâ, nunc alterâ Habitus figurâ vſus, in varias ſe Habitus formās in Prothei modum olim mutauerit? vel adeò mentis, & conſilij inopem ſibi effingat; vt nec proprium quidem ſibi, ac ſuo Minorum Ordini Habitum repoſuerit, quo à cæterorum Ordinum turba ſeipſum diſcerneret? Habuit Benedictus Monachorum Caſſinenſiū Pater, ſui Ordinis Habitum: quo ſe, ſuoſque à cæteris Monachorum caſtris ſecerneret: Hunc Baſilius, hunc Auguſtinus, hunc Dominicus, hunc cuncti Ordinū Fundatores habuêre: neque immeritò. Cùm diſtincta Religioſorum caſtra, diſtincta quo-

que ve-

que vestium signa deposcant, quibus inter se dignosci queant. Solus igitur duntaxat Franciscus, amplissimi Ordinis Auctor: velut diuino consilio, vnde variæ Ordinum tesseræ fluunt, destitutus: propriâ, qua Ordinem suum contegat, atque à cæteris dignoscat, veste priuabitur? Id sanè cùm haud leues B.P.N. Francisci gloriæ tenebras effundat: resque ipsa indignam B.Patri cōtumeliam inuri clamitet: Annon filijs satiùs est ea se abstinere: ne se alienos, ac degeneres ostendant: præsertim cùm ipsa constans Habitus forma, quam semel assumptam, ac institutam, B. Pater nūquam deseruit: aperta lex in Regula sancita: perpetuus denique Scriptorum nostrorum consensus: contra eos in acie pugnent. Meliùs igitur nobiscum, & cum antiqua totius Ordinis sententia conspirent, ac sentiant. Certam, ac determinatam Habitus formam, à Beato Patre nostro Francisco olim institutam; ac sibi, suisque Minoribus præscriptam fuisse.

DEMONSTRATIO II.

An forma Caputij à B. P. N. Francisco instituta, fuerit Rotunda, nec ne?

1
Vi nullam à B. P. N. Francisco certam, ac determinatam Habitus formam, Minoribus præscriptam esse sentiunt: ijs consequenter asserendum est; Rotundam Caputij formam, quæ

quæ ad determinatam Habitus figuram spectat, ex B. Patris institutione minimè effluxisse. At quandoquidem non omnibus idem sensus, ac sententia inest: alij ab alijs diuersa opinantes censent; B. Franciscum rotundi Caputij non quidem Auctorem; sed ex indulgentia approbatorem fuisse. Fingunt enim totam Minorum familiam, ipsa B. P. Francisci tempestate; cùm ob laxiorem Caputij amplitudinē, hyeme præsertim, nimio capitis frigore vexaretur: rotunda quædam sibi Caputiola, seu Almutia, in ipsa laxioris Caputij ora consuisse; quæ caput ab ingruente frigore defenderent. Quo Caputij genere, cùm ipse B. Pater tunc primùm vti cæpisset; quum oculorum morbo laboraret; illud deinceps probasse, ac familiare habuisse, cæterisque suo exemplo præscripsisse, ferunt. Hanc sententiam scripto proditam, ex ijs nonnulli, nuper in Neapolitana Vrbe euulgarunt; cuius apud nos exemplar asseruatur.

II. Hanc certè fabellam, potiùs ex composito confictam, quàm sententiam appellandam esse; res omnibus sæculis ignota, nullo teste probata, nullo Auctore confirmata, nullis monumentis tradita; nulli tandem rationi innixa: quin etiam ab omnibus rerum Minoritanarum Scriptoribus reprobata, procul dubio euincit. Nam quod de breuiusculo, rotundo Caputio commemorant; cuius B. P. Franciscum tunc beneficio potitum fuisse volunt; quum illi propter oculorum morbum cauterium inustum fuit, falsum prorsus figmentum est. Neque enim D. Bonauentura,

qui

qui ipsius vitam conscripsit, & cauterij meminit; vllam rotundi Caputioli mentionem facit. Chronicon verò Ordinis prim. p. l. 2. c.41. vbi factum narrat; tantum abest; vt rotundum aliquod Caputiolum B. Patri in ea ægritudine tribuat; quòd etiam laxius Caputium illi paratum fuisse affirmat; vt oculis lucis fulgorem intereiperet. Locus amabò consulatur: qui omnem à veritate suspicionem absterget. Vnde igitur illis rotundum Caputium? præterquam ex animi sententia; qua illud sibi absque Auctore, atque auctoritate confingunt.

III. Hoc igitur animi figmēto expulso: si Caputij rotundi, quod à Minoribus Cōuentualibus, & Obseruantibus geritur; genus, ac origo quæratur. Id planè certum est, eam à B. Francisco petendam non esse. Qui enim ad eum, ipsius institutionem referendam volunt: illam, vel ex Regulæ præscripto, vel ex B. Patris vsu, & exemplo; vel ex antiquorum testimonio; vel tandem ex priscis, Tum B. P. Francisci, tum sociorum Capucijs; aut saltem antiquissimis Iconibus colligere debent. Primùm quidem manifestum est, omne rotundi Caputij nomen, & appellationem à Minorum Regula exulare, ex quo illius institutio elici queat. Quanquam enim S. Franciscus ita in Regula decernat: *Habeant duas Tunicas, vnam cum Caputio, & alteram sine Caputio, qui habere voluerint:* nullam tamen, aut rotundi, aut quadrati Caputij formam præscribit. Illud quoque B. Patris vsum, aut exemplum ignorasse; summum, ac commune omnium scriptorum de hac

de hac re silentiũ prædicat: qui potiùs B. Franciscũ, prioraque illa B. Patris tempora à rotundo Caputio abstinuisse tradunt. Quòd si hæc à nobis seueriùs dicta existimant; vnicum ipsi vel antiquum, vel omni exceptione maiorem, Auctorem proferant, qui rotundum Caputium, ex B. Francisci exemplo, vel institutione emanasse doceat.

IV. Cùm verò antiquis, & neotericis Scriptoribus commune sit; non tam à Caputij rotundi, cùm de prima Caputij institutione agunt, appellatione abstinere; quàm ab ea prorsùs abhorrere: siquidem in id omnes conspirant, Caputium à B. P. Francisco institutum, non formâ rotundum, sed quadratum exstitisse; vt in quarta Demonstratione fusiùs explicabimus: nullum perfectò à veterum Scriptorum auctoritate prçsidiũ sibi vendicãt.

V. Postremò si ipsius B. P. Francisci; si sociorum Caputia, quæ plerisque in locis religiosè asseruantur; si vetustissimas Imagines, primo illo Religionis æuo depictas, explorẽt: nullum prorsus in his rotundi Caputij vestigium reperient: vt hinc facilè perspicuum sit; rotundum Caputium à B. P. Francisco, nullo vnquam tempore, aut institutum, aut approbatum fuisse. Plures, quæ huc vocari possent, rationes prætereo; ne eos potiùs impugnare, quàm veritatem tueri videar.

DEMON-

DEMONSTRATIO III.

An cum Caputio rotundo, B. Franciscus Lunulam & Scapulare instituerit.

Vnulam, & Scapulare; geminas illas panni portiones, tũ ante pectus, tum etiam post terga, à Caputio pendentes, appello: quę in vtroque. Minorum Conuentualium, & Obseruantium Ordine, simul cum rotundo Caputio, diuturno vsu, recepta videmus: quarum cùm genus, ac institutionem inquirimus, id tantùm indagare lubet: num eæ ex B. Patris aliquando institutione, aut exemplo prodierint.

II. Qui priorem Caputij rotundi, tanquam à B. Francisco approbati, eo modo, quo in superiori Demonstratione explicatum fuit, fabellam narrant: cum ea quoque alteram copulant. Id enim primùm apud se statuunt. Ex rotundo Caputio, Lunula, & Scapulari, quoddam quodammodo compositum consurgere, quod sua materia, & forma distinctum docent. Huius compositi materiam, Caputium rotundum esse volunt: formam verò Lunulam, & Scapulare. Porrò cum ea sit Materiæ natura, vt illa absque forma esse non possit; hanc Caputij rotundi conditionem, esse apud se differunt, vt illud sino Lunula, & Scapulari esse non possit. Atque inde necessariò infe-

tunt.

runt: B. Franciscum, quum primùm rotundum Caputium, in Ordinem inuectum approbauit; Lunulam, simul & Scapulare; velut propriam formam, essentialiter ab eo dependentem, approbasse. Hæc communis est horum Patrum ratiocinatio, scripto apud Neapolitanos euulgata.

III. At quoniam, vt Philosophis notum est; ea est formæ præsertim corruptibilis natura, & conditio: vt quemadmodum materia absque forma, ita & forma à materia separata, per se subsistere nequeat. Si à Lunulæ, & Scapularis forma, rotundi Caputij materiam amoueas: quò nam forma illa abire censenda est? Annon simul, cum ea Lunulam, & scapulare profundiùs ruere necesse erit? Id planè ijs in hac ratiocinatione contingit: Cum enim in superiori Demonstratione reiecta illa de B. Francisco Fabula: ad quam solam rotundi Caputij institutionem, siue approbationem referunt, tum ex Regula, tum etiã ex omnium Auctorum ac probatæ antiquitatis consensu, demonstratum fuerit; nullam rotundi Caputij institutionem à B. Patre effluxisse: eadem sanè ratione, & Lunulæ, & Scapularis institutio, velut B. Francisco, ac Scriptoribus omnibus ignota, è medio tollitur, ac velut eodem pondere obruta ruit.

IV. Atqui diligentiùs perpendendum est, quo positionem suam præsidio, ac testimonio muniant. Bifariam ex D. Francisci gestis id se colligere indicant. Primò, ex (a) Chron. p. par. lib. 2. c. 19. vbi S. P. Franciscus, vt Fratrem Eliam

a Chron. p. 1. lib. 2. c. 19.

Eliam cultioris veſtitus reprehenderet, ipſius Habitum, quem ille ſibi molliorem, atque ampliorem parauerat: induens; inter alia Caputium ſibi aptaſſe fertur. At ſi Caputium abſque Lunula, & Scapulari, Tunicæ aſſutum fuiſſet; quid in eo (inquiunt) aptandum erat. Planè nihil; At hoc Argumentum Chronicorum Auctor tam diſertè diluit; vt illos quoque erroris redarguat: dum ait. B. P. Franciſcum Caputij tunc acumẽ manu erexiſſe. Ibi enim integrè factum exarans, ita ſcribit. *Habitu ad Cingulum ſubrugato, Caputium erexit.* En quomodo Caputium abſque Lunula, & Scapulari aptauerit? Quòd ſi Caputium erexit; haud ſanè rotundum Caputium fuit; ſed acuminatum, ac planè huiuſmodi formâ præditum; vt erigi in altum poſſet, ac factum præſe ferre. Videant, amabò; an non tutiùs ab hoc teſtimonio abſtinere, quàm illud nobis obijcere potuiſſent? cùm eo validiſſimum eorum propugnaculum, quo ſe tueri putabant, ad ſolum vſque proſternatur.

V. Alterum quoque ſuæ poſitioni præſidium, ex alio exemplo quærunt; quod apud (a) D. Bonauenturam in legenda S. Franciſci habetur, cap. 6. & (b) Chron. p. 1. lib. 1. c. 19. Exemplum hoc fuit, cum Frater quidam in Superiorem contumax fuiſſet, iuſſit Pater Sanctus, Caputium ipſius in ignem proijci: vt illius inobedientia, ac temeritas eo exemplo augeretur. At ſi Caputium (aiunt) ſine Lunula, & Scapulari cum Habitu conſutum fuiſſet: haud

a *S. Bonau. in leg. S. Franciſc. c. 6.*
b *Chron. p. 1. l. 1. c. 19.*

haud commodè in ignem proijci potuisset. Quibus aptiùs responderi potest: Quid si incommodè? Num opus illud tam familiare, ac quotidianum erat; vt commodè fieri deberet? Actio singularis, ac insolita fuit, quæ singularem quoque, & insolitum rei modum, ac operationem exigeret: At vnde hæc tam callida, ac solida argumẽta, quibus soluendis, ipsa vel contempsisse sufficiat? At Cur potiùs huius rei veritatem, vel ab ipsa Regula, vel ab antiquorũ scitis, vel à priscis imaginibus, vel tandem ab ipsis B.P. Francisci habitibus: qui sine Lunula, & Scapulari etiamnum Florentiæ, ac Pisis conspiciuntur, solidiùs non exquirunt? Quamobrem, vt Lunulæ, & Scapularis vsum, ex B. P. Francisci institutione; minimè effluxisse exploratum sit: id est quintuplici Capite euincimus.

VI. Primùm ex (a) Regula, quæ cùm Nouitijs, ac Professis suam cuique Habitus formam præscribat; Nouitiorũ primùm Habitum his verbis describit. *Postea concedant eis pannos Probationis; videlicet, duas Tunicas sine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparonem vsque ad Cingulum.* Tum verò de Professorum Habitu agens, ita sancit: *Et illi, qui iam promiserunt Obedientiam, habeant vnicam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio, qui voluerint eam habere.* Ex quibus B. Patriarchę verbis id inprimis perspicuum est: inter Nouitiorum, & Professorum habitum, id tantùm discriminis interesse: quòd Nouitijs geminæ Tunicæ absque Caputio, nõ tamẽ sine Caparrone: Professis verò duæ quidem Tunicæ, sed vna

cum

a *Reg. c. 2.*

cum Caputio, ſublato Caparone, aſſignantur. Caputium igitur, quod Nouitijs à Regula interdicitur, ac Profeſſis præſcribitur, illud ſit, neceſſe eſt (vti latiùs in quinta Demonſtratione explicabimus) quod cum Tunica immediatè conſuitur. Id enim ex ipſo verborum ſenſu tam apertè conſtat; vt ſi quis propoſita verba in alium ſenſum conetur pertrahere: planè & verba, & ſenſum corrumpat.

VII. Quod cùm ita ſit, duplici inde argumento euincimus: Scapulare, ac pectorale illud, quo alij, Capucinis exceptis, Franciſcani vti ſolent, à vera præſcripti habitus forma omninò expungenda eſſe. Primum eſt: quòd ijs ſemel in Minorum habitu admiſſis; neque vera, ac præſcripta Profeſſorum habitus forma, neque Nouitiorum habitus à Profeſſorum habitu diſtinctio haberi queat. Cùm enim, quod ad primum attinet; Tunica ſimul cum Caputio coniuncta, propria ſit Profeſſorum habitus forma, à Regula præſcripta: ſi Caputium; quod habitus pars eſt, à Scapulari, & pectorali diſtincta; quod ex ipſa Ethimologiæ vi, ad caput tegendum ſpectat; à tunica diſiunctum fuerit: tametſi cum lunula, & Scapulari conſutum: quo pacto ea Tunica cum Caputio, quin potiùs Tunica abſque Caputio exiſtimanda erit? Ac proinde ſi quis duas Tunicas iuxta Regulæ indulgentiam gerat: quomodò, cùm earum nulli Caputium adhæreat, vnam cum Caputio, & alteram ſine Caputio habere cenſetur? Profectò, vel vtramque cum Caputio; ſi Caputium non coniunctum, ſed contiguum velint: vel quod omni-

nò dicendum est; vtramque absque Caputio gestari opus erit. Verùm quònam tunc Professorum habitus forma abijt; quæ in eo potissimùm sita est, vt Tunica cum Caputio; id est Caputio coniuncta habeatur.

VIII. Cæterùm, hinc quoque necessaria illa inter Professorum, & Nouitiorum habitus, distinctio euanescit; quam B. Pater in Caputij, ab vtraque tunica, separatione collocat. Caputio namque ab vtroque tam Professorum, quàm Nouitiorum habitu dissuto; quem tandem locum sibi illa B. Patris lex vendicabit? quâ sanxit, vt Nouitij duas tunicas sine Caputio; Professi verò vnicam tantùm sine Caputio, alteram cum Caputio gerere debeant? Præterea si Scapulare ad Nouitiorum habitum addi contingat: vbinam Caparroni, quod alterum est insigne probationis testimonium, locus esse poterit; Etenim ridiculum est, Caparronis nomine, exiguam illam panni particulam, quę, Scapulari ab ijs apponi solet, intelligendam esse: præsertim cùm ex Regulæ præscripto, Caparo ab humeris vsque ad cingulum fluere debeat. En in quales violati habitus anfractus incidunt, qui Scapulare, & Lunulam cum Nouitiorum, & Professorum habitu coniungunt. Quòd si tam Scapulare, quàm Lunulam abijciant; Caputiumque cum habitu consuant; iam tuta omnia habent: nihil siquidem erit, quod vel in Professorum habitu, iuxta Regulæ præceptum, Caputij cum tunica connexionem impediat, vel à Nouitiorum habitu Caparronem auellat.

IX. Alterum verò huius rei argumentum

est: quòd B. Pater Franciscus, dum certã habitus formam, tam Nouitijs, quàm Professis in Regula indicit; nullam prorsus Scapularis, aut Lunulæ mentionem facit: sed ijs alto silentio sepultis, solius Caputij, quod ad Professos spectat, ac Caparronis Nouitiorum tantùm meminerit. Quod sanè haud leue probationis genus esse censetur, quo, & ipsi Iurisperiti quoque vti solent: quibus illud dictum familiare est; vt quod in lege expressum non est, pro non concesso habeatur. Etenim cùm Monachi, & ij, qui Lunulam, & Scapulare ex institutione gerunt, illa potissimùm ex Regula accipiant, vt exploratum est. Quidni illud B. Franciscus ex Regula verbo saltem, aut exemplo expressisset; si eo suos exornatos voluisset.

X. Neque ij satis argumentum effugiunt, qui Caputij appellatione ipsum quoque Scapulare, ac Lunulam contineri volunt: ita vt ijs Lunula, & Scapulare nihil aliud sit, quàm Caputium vtrumque complectens. Ea enim cùm neque communis, neque genuina vocis interpretatio sit; commentitia potiùs & ad fugam apta esse videtur. Quis namque Caputium ad capitis tegumentum; Scapulare verò ad Scapularum ornamentum; vt Lunulam interim prætercam, suapte naturâ, ac institutione referenda non sentiat? Quòd si alius Capitis, alius verò est Scapularum ornatus; quomodò ij Caputium, & Scapulare; (nisi quæ ipsâ naturâ distincta sunt, malint confundere) vnum esse, ac pro eadem re vsurpari existimant? Scapulare quidem nunquam sine

Caputio esse solere, ex ipso vsu perspicuum est: at Caputium à Scapulari disiungi posse, quis ignorat? Quo fit, vt si nonnihil huiusmodi interpretationi tribuendum sit; ea potiùs Scapulari, quàm Caputio quadret. Verùm cùm neque Scapulari satis germanè accommodari queat: reliquum est; vt Scapulari à Nouitiorum, ac Professorum habitu auulso, eam duntaxat Minorum habitus formam, à B. Francisco præceptam veram esse agnoscant; quæ hactenus ex Regulæ verbis descripta, Lunulam, & Scapulare expellit; Caputiumque cum tunica coniunctum habet.

XI. Hoc ipsum secundò ex B. P. Francisci, ac Sociorum habitibus, & Caputijs; quæ varijs in locis asseruantur, non obscurè demonstratur: quæ nec Lunulam, nec Scapulare coniunctum habent; vt in sequenti demonstratione fusiùs explicabimus. Tertiò id quoque ex antiquissimis Imaginibus, & Sculpturis euincitur. Quartò ex quamplurimis B.P. Francisci Apparitionibus; quæ in eadem Demonstratione referendæ erunt.

XII. Postremò id ex omnium ferè antiquorum, ac recentium Scriptorum, non tam alto huius rei silentio, quàm voce, & consensu ostenditur: qui Lunulam, & Scapulare ex B. Francisci institutione minimè effluxisse tradunt: ex quibus vnum duntaxat VVaddingum, ex Obseruantium familia, eximium Minorum Annalium Auctorem, cæteris in alium locum reiectis, hic lubet proferre; qui de forma habitus B. Francisci ita scribit. *Forma paterni illius habitus ipsa est, quam in suo gestant filij.*

Mani-

Manicas habet è cubito ad Corpus laxiores, quàm patiantur strictioris obseruantiæ leges. In eo à communi Minorum obtegumento differt, quòd Caputium habeat quadratum, absque orbiculari illa parte, ad pectus pendente: & sine rotundo, ac pleno illo capitis obuelamento, modò omnibus à Bonauentura tempore, vt suo loco dicam, consuetudinario.

XIII. Ex his facilè perspici poteſt; quàm labile, ac ruinosum sibi fundamentum substernant, qui Lunulam, ac Scapulare à Beati Patris Francisci institutione manare tradunt: Quandoquidem nec vetustatem, nec Scriptorum auctoritatem, nec Ordinis Monumenta, nec Pontificum decreta, vt inferiùs demonstrabimus: nec rationes, nec argumenta, neque exempla, quibus stare possit, sibi vendicant. Ad quartam Demonstrationem venio.

DEMONSTRATIO IV.

An forma Caputij à B. Francisco instituta fuerit Quadrata, aut Pyramidalis, nec ne?

IAm potissimùm controuersiæ nostræ statum attingimus; in quo ostium nobis magnum, & euidens, ad antiquam veritatem elucidandam, apertum est: Aduersarij autem multi. Nec mirum: cùm hanc veri-

ritatis conditionem esse ex Ambrosio didicerimus: vt eam ferè semper odia, ac inimicitiæ comitentur. Veritatem in arduo positam esse nemo ignorat; quam omnes quidem æmulari videntur: Ad eam verò ij tantùm pertingunt, qui iuxta Apostolum deponentes omnem malitiam, & omnem dolum, ac simulationes, & inuidias, & omnes detrectationes; sicut modò geniti infantes, rationabiles sine dolo, veritatis lac concupiscunt; vt in eo crescant in salutem. Nobis quidem & si pro veritate decertare gloriosum; nedum honestum sit: Charitatem tamen cum veritate ita coniunctam volumus; vt cùm vera dixerimus; charitas integra, ac sartatecta seruetur: nemo lædatur; neminique veritas odiosa sit. Quamobrem ita huius Quæstionis, quam paulò fusius examinandam proponimus, Demonstrationem aggredimur, vt cùm inde veritatis lux effulserit, ex ea Charitas augeatur.

II. Illud sanè grauissimum, tametsi vulgare dictum non ignoro, quo fertur. Monachum non habitu, sed virtute fieri. Neque nos Quadrati Caputij formam ita propugnandam amplectimur, aut illius tam perditè amore exardescimus; vt in ea duntaxat perfectam Fratris Minoris gloriam collocatam censeamus. Virtus enim, ac perfecta Regulæ obseruantia, ea planè sunt, quæ verum, ac gloriosum Minoribus nomen comparant. Quadratum Caputium, si cum virtute, ac Regulari Obseruantia coniunctum fuerit; haud dubium, quin perfectum tum spiritu, tum habitu Minorem Capucinum præstet: quod si

ab ijs

ab ijs ſeiunctum, ac virtute vacuum fuerit: mihi ſanè præſtat, eo potiùs, quàm virtute, ac Regulari Obſeruantiâ; quæ Habitu potiora ſunt, carere. Veruntamen, quandoquidem de vera Habitus forma à B. P. noſtro Franciſco inſtituta, lis agitatur: nemini profectò iniuria irrogatur: cùm non noſtram, ſed B. Patris cauſam agentes; pro illo, ac pro veritate in acie ſtamus.

III. Huius Demonſtrationis veritas, quandoquidem tam copioſa eſt; vt exuberantis fontis inſtar, in pleróſque teſtimoniorum riuulos ſeſe effundat: ne nos copia confundat, aut obſcuros præſtet; ſi minùs diſtinctè rem proſecuti fuerimus: teſtimonia ſuis quæque claſſibus diſtribuere, ac ſingillatim proponere, neceſſarium duximus. Sex igitur teſtimoniorum Claſſibus, noſtra hæc Demonſtrationis veritas ſtipata procedet. Prima, ex Regulæ Verbis. Secunda, ex proprijs B. P. Franciſci, & Sociorum Habitibus, & Caputijs. Tertia, ex priſcis Imaginibus, ac ſculpturis. Quarta ex varijs apparitionibus B. Franciſci, B. Antonij, & aliorum quadrata Caputia geſtantium. Quinta, ex varijs Caputij quadrati miraculis. Sexta tandem, ex antiquorum, & recentiorum Scriptorum teſtimonijs inſtituetur.

* *
*

Prima Claßis Testimoniorum ex Regula.

IV. SI expressum in B. Francisci Regula testimonium quæratur, quò quadrati, verbotenus, Caputij forma, Fratribus Minoribus tradita præscribatur; planè nullum reperio. Neque enim B. Pater quadrati, aut rotũdi Caputij in litera vnquam meminit; cùm in genere tantùm Caputij meminerit, quum ait: *Habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio, qui habere voluerint.* At si (a) Regulæ non tam literam, quàm spiritum; ac Legislatoris, non verba, sed mentem inquirimus: haud vlli dubium esse potest; quin is eam Caputij formam in Regula præscripserit, quam ante Regulam conscriptam, cum suis iam institutam gerebat. Neque enim, aut diuino Christi Spiritui, quo S. Pater agebatur; aut rationi satis consentaneum erat; vt vel nullam, vel omnem sibi: ac suis Caputij formam præstitueret: ita vt cuique liberum esset, nunc rotundis, nunc quadratis; modò oblongis, modò breuioribus Caputijs vti; quibus neque ij à seipsis discerni possent, vt in prima Demonstratione explicatum fuit. Quamobrem si rectè de B. Patris mente iudicandum est; ea profectò, non alia fuit: talem in Regula Caputij formam Fratribus Minoribus constituere, qualem ipse cum suis ex condicto gerebat. Etenim satis B. Patri visum fuit, dum Regulam conscriberet; Caputium,

a *Reg. c. 2.*

absque

absque vlla formæ expreßione, Fratribus decernere: quò ea Caputij forma præscripta esse intelligeretur, quam ipse in toto Ordine instituerat: quaque is cum tota Fratrum familia vtebatur.

V. Quod cùm ita sit: vbi apertissimè demonstratum fuerit, Caputij formam, quâ B. Franciscus cum suis semper vsus fuit; quamque in Ordine instituit, quadratam, seu pyramidalem fuisse: id quoque exploratum erit, quadrati Caputij formam ex Regulæ visceribus, ac præscripto manare. Id verò posterioribus testimoniorum Classibus præstandum erit.

VI. Hoc ipsum, & ex altero Regulæ Capite demonstrari posset, vbi de Caputio cum Habitu coniuncto agitur: quod nonnisi de quadrato Caputio aptè intelligi posse videtur: sed quoniam breuitati nobis studere propositum est, ad secundam Classem accedo.

Secunda Claßis Testimoniorum, ex proprijs B. P. Francisci, ac Sociorum Caputijs.

VII. Antiquitatem fidelem esse veritatis depositariam, omnium Patrum vox est. Qui enim de alicuius rei possessione contendunt; quum nulla certa ratio haberi potest, qua quis illam proprio iure possideat; tunc ad vnum antiquitatis ius recurritur; inquiriturque, quis prior illam possede-

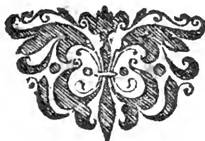
rit: huic enim rem deberi leges præscribunt l. 3. c. de seruit. & aqua. l. si quis diuturno vsu ff. de acquir. possess. Hinc (a) Tertulianus de vero & falso Euangelio cum Marcione disceptans, antiquitatem velut potissimum veritatis argumentum adfert, ita scribens. *Ego meum Euangelium dico verum, Marcion suum. Ego Marcionis affirmo adulterum, ille meum. Quis inter nos determinabit, nisi temporis ratio ei præscribens auctoritatem, quod antiquitus reperietur, & ei præiudicans vitiationem, quod posteriùs reuincitur. In quantum enim falsum corruptio est veri: in tantum necesse est, vt præcedat veritas falsum:* hoc certo, ac demonstratiuo probationis genere in hac demonstratione vti decreuimus: vt luculentiùs propositæ rei veritas elucescat. Cùm enim de vera Caputij forma disceptatio orta sit: Nosque quadratum à B. P. Francisco gestatum, atque institutum asseramus: Alij contrà rotundum affirment. Nullius sanè præterquàm antiquitatis, ad litem hanc dirimendam, sententia exspectanda est: vt ei formæ temporis ratio veritatem præscribat, quæ in priscis illis B Patris, ac Sociorum Caputijs, atque antiquissimis picturis antecesserit. Ab ea enim, quæ prior in Capite præcessit, procul dubio posterioris veritas petenda est.

VIII. Primum igitur à B. P. Francisco testimonium exordiar; quod omnem prorsus exceptionem tollit. Florentiæ namque in Ædibus Saluatoris Fratrum de Obseruantia, (quæ vulgò omnium Sanctorum nuncupantur) certum B. P. Francisci habitum asseruari: quo Seraphicus Pater tunc indutus erat,

a *Tertul. l. 4. contra Marchion*

quum

quum in Monte Aluerniæ, Sacrosanctis Iesu Christi characteribus, à Deo insignitus fuit; apud omnes in confesso est: quem velut pretiosissimum Vrbis thesaurum, pluribus seris obfirmatum, Ethruriæ Duces diligentissimè custodiunt, ac dignâ veneratione prosequuntur. In eo rudis panni, ac cinerei coloris, Caputium quadratum, ac pyramidale absque Scapulari, ac Lunula assutum licet conspicere; ijs planè simillimum, quæ modò Capucini gestare solent: olim quidem longioris pyramidis cuspidem extendere visum fuit; (vt ijs perspicuum est, qui priùs illud contemplati fuerant) Nunc verò nonnihil à posteriori parte obtruncatum, breuiorem mensuram præsefert. Verùm vtcunque res sit, huius habitus, & Caputij formam, fideliter ad nos transmissam, hic rudi Imagine adumbratam proponimus: in qua & pyramidalis Caputij forma, absque Lunula, & Scapulari, expressa cernitur.

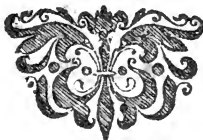
rit: huic enim rem deberi leges præscribunt l. 3. c. de seruit. & aqua. l. si quis diuturno vsu ff. de acquir. possess. Hinc (a) Tertulianus de vero & falso Euangelio cum Marcione disceptans, antiquitatem velut potissimum veritatis argumentum adfert, ita scribens. *Ego meum Euangelium dico verum, Marcion suum. Ego Marcionis affirmo adulterum, ille meum. Quis inter nos determinabit, nisi temporis ratio ei præscribens auctoritatem, quod antiquitus reperietur, & ei praiudicans vitiationem, quod posterius reuincitur. In quantum enim falsum corruptio est veri: in tantum necesse est, vt præcedat veritas falsum*: hoc certo, ac demonstratiuo probationis genere in hac demonstratione vti decreuimus: vt luculentiùs propositæ rei veritas elucescat. Cùm enim de vera Caputij forma disceptatio orta sit: Nosque quadratum à B. P. Francisco gestatum, atque institutum asseramus: Alij contrà rotundum affirment. Nullius sanè præterquàm antiquitatis, ad litem hanc dirimendam, sententia exspectanda est: vt ei formæ temporis ratio veritatem præscribat, quæ in priscis illis B Patris, ac Sociorum Caputijs, atque antiquissimis picturis antecesserit. Ab ea enim, quæ prior in Capite præcessit, procul dubio posterioris veritas petenda est.

VIII. Primum igitur à B. P. Francisco testimonium exordiar; quod omnem prorsus exceptionem tollit. Florentiæ namque in Ædibus Saluatoris Fratrum de Obseruantia, (quæ vulgò omnium Sanctorum nuncupantur) certum B. P. Francisci habitum asseruatur: quo Seraphicus Pater tunc indutus erat,

a *Tertul. l. 4. contra Marchion*

quum

quum in Monte Aluerniæ, Sacroſanctis Ieſu Chriſti characteribus, à Deo Inſignitus fuit; apud omnes in confeſſo eſt: quem velut pretioſiſſimum Vrbis theſaurum, pluribus ſeris obfirmatum, Ethruriæ Duces diligentiſſimè cuſtodiunt, ac dignâ veneratione proſequuntur. In eo rudis panni, ac cinerei coloris, Caputium quadratum, ac pyramidale abſque Scapulari, ác Lunula aſſutum licet conſpicere; ijs planè ſimillimum, quæ modò Capucini geſtare ſolent: olim quidem longioris pyramidis cuſpidem extendere viſum fuit; (vt ijs perſpicuum eſt, qui priùs illud contemplati fuerant) Nunc verò nonnihil à poſteriori parte obtruncatum, breuiorem menſuram præſefert. Verùm vtcunque res ſit, huius habitus, & Caputij formam, fideliter ad nos tranſmiſſam, hic rudi Imagine adumbratam proponimus : in qua & pyramidalis Caputij forma, abſque Lunula, & Scapulari, expreſſa cernitur.

Habitus S. Francisci Florentiæ asseruatus.

IX. SEcundus B. P. Franciſci Habitus, cinerei coloris, à priori non abſimilis; Aſſiſij, in Eccleſia S. Franciſci apud Minores Conuentuales conſpicitur: quem illum fuiſſe ferunt, qui Angeli monitu, à deuotiſſima illa Matrona Iacoba à Septem Solijs; quam ob eximiam pietatem, ac ſanctimoniam, B. Pater, non Dominam Iacobam, ſed Fratrem Iacobum appellare ſolitus erat; pro S. Patris exequijs paratus, ac Roma Aſſiſium ab ea delatus fuit: in quo neque Scapulare, neque Orbiculare illud pectorale offendas; ſed quadrum, ac pyramidale tantùm Caputium, immediatè cum Habitu coniunctum cernas; cuius hìc figura, ex prototypo exprompta, ſpectanda obijcitur.

X. Ter-

Habitus S Franciſci Aſsiſij in Eccleſia. S.Fran· aſſeruatus.

X. TErtium quoque B. Franciſci Habitum, necquicquàm ab his diſſimilem, cum eiuſdem quadraturæ Caputio, quo Capucinorum Religio vtitur, abſque Lunula, & Scapulari in eadem Vrbe conſpicari licet; qui in Eccleſia S. Claræ ſummâ veneratione aſſeruatur; cuius hæc Imago ex Apographo delineata, conſpicienda traditur.

Habitus S. Francisci Assisij in Ecclesia S. Claræ asseruatus.

XI. Quartus quoque B. Francisci Habitus, Pisis, apud Patres Conuentuales illius Vrbis, magna religione in Sacristia occlusus custoditur: quem F. Bartholomæus Pisanus Auctor Libri Cōformitatū, à Capitulo Generali Assisij celebrato, anno 1390. ob eximij illius Operis præstantiam, dono accepit: in quo neque Lunula, neque Scapulare: sed quadratum, ac pyramidale tantùm Caputium, Tunicæ adsutū cernitur. Cuius cùm B.P. Franciscus à Neapoli, Generalis Ordinis Capucinorum Definitor: Vir omni exceptione maior, longitudinem Palmo dimensus esset; illud suo, quod tunc in capite gerebat, Caputio duobus digitis longius offendit. **Cuius propterea figuram, ex eo exemplari depromptam, hic contemplandam proponimus.**

Habitus S. Francisci Pisis asseruatus.

XII. Habitus B. Petri Catanei, qui inter præcipuos B. Patris Franciſci Diſcipulos enumeratus, ſimul cum Caputio Pyramidali abſque Lunula, & Scapulari Apruſti, ſeu Caſtrouillari, Vrbe Calabriæ, apud Patres Conuentuales magnâ religione cuſtoditur: tametſi alij B. Petri Picentis potiùs fuiſſe exiſtiment. Cuius hîc figura delineata cernitur.

Habitus B. Petri Catanei Apriſti, in Calabia aſſeruatus.

XIII. ALium quoque B. Morici, quondam S. P. Francisci Socij, Habitum, Caputij acumine, & quadraturâ omninò prioribus cõsimilem, apud Minores Conuentuales Oropiti offendas; quem nõnulli B. Ambrosij Messani, qui primâ illâ S. P. Francisci tempestate Sanctimoniâ, ac miraculis claruit, extitisse ferunt; hoc fideliter schemate expressum.

XIV. Si-

Habitus B. Morici, qui Oropiti asseruatur.

XIV. SImilem omninò Habitum, Caputio quadrato ornatum, in Ecclesia Minorum Obseruantium Reformatorum, Montis Aluerniæ reperias: quem Beati Eleutherij sancti Patris Francisci Discipuli fuisse tradunt. Cuius formam fideliter hæc Pictura exhibet.

XXV. His

Habitus B. Eleuthery in Monte Aluerniæ asseruatus.

XV. HIs B. P. Francisci Caputium lubet adnectere: quadrata, seu pyramidali figura compactum: quod Romæ in Ecclesia S. Marcelli asseruari RR. PP. Christophorus Galganus, Senensis, eiusdem Ecclesiæ Prior, & Sixtus Branchelius, Florentinus vterque Ordinis Seruorum B. Mariæ Sacerdos, anno 160[illegible] publicâ Tabellionis fide nobis testatum reliquerunt; ac fideliter delineatum consignarunt: ex quo citrà vllam animi dubitationem, aut erroris suspicionem, omnibus exploratum esse potest: non aliam fuisse olim B. Francisci habitus formam, aut Caputij figuram, quàm quæ à toto Capucinorum Ordine hodie circumfertur. Huius figuram ex ipso prototypo desumptam hic delineandam curauimus.

XVI. BEati quoque Ruffini, quem adhuc viuentem B. Franciscus in Sanctorum Albo adscribere non verebatur; Caputij memoria extat Assisij, in Ædibus S. Claræ, cuius mensura duobus palmis longiùs extenditur: Figura verò, & acumen nihil prorsus à Capucinorum Caputijs discrepat; vti subiecta Imago ex ea desumpta, quæ ad Nos publicâ Tabellionis fide firmata, transmissa fuit, facilè indicat.

C. Poster-

Habitus B. Eleutherij in Monte Aluerniæ asseruatus.

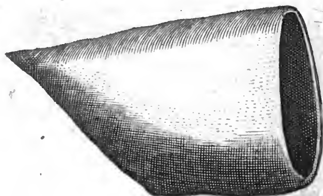

XV. **H**Is B. P. Franciſci Caputium lubet adnectere: quadrata, ſeu pyramidali figura compactum: quod Romæ in Eccleſia S. Marcelli aſſeruari RR. PP. Chriſtophorus Galganus, Senenſis, eiuſdem Eccleſiæ Prior, & Sixtus Branchelius Florentinus vterque Ordinis Seruorum B. Mariæ Sacerdos, anno 1664. publicâ Tabellionis fide nobis teſtatum reliquerunt; ac fideliter delineatum conſignarunt: ex quo citrà vllam animi dubitationem, aut erroris ſuſpicionem, omnibus exploratum eſſe poteſt: non aliam fuiſſe olim B. Franciſci habitus formam, aut Caputij figuram, quàm quæ à toto Capucinorum Ordine hodie circumfertur. Huius figuram ex ipſo prototypo deſumptam hic delineandam curauimus.

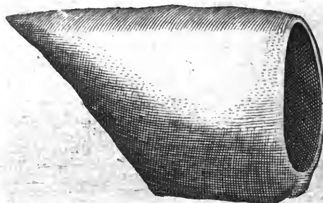
XVI. **B**Eati quoque Ruffini, quem adhuc viuentem B. Franciſcus in Sanctorum Albo adſcribere non verebatur; Caputij memoria extat Aſſiſij, in Ædibus S. Claræ, cuius menſura duobus palmis longiùs extenditur: Figura verò, & acumen nihil prorſus à Capucinorum Caputijs diſcrepat; vti ſubiecta Imago ex ea deſumpta, quæ ad Nos publicâ Tabellionis fide firmata, tranſmiſſa fuit, facilè indicat.

Caputium S. Francisci, quod Romæ in Ecclesia S. Marcelli asseruatur.

Caputium B. Ruffini, quod in Ecclesia S. Claræ Assisij asseruatur

XVII. Postremò, ne Lectores longiori enarratione tædio afficiam: si qui sunt, qui plura huiusmodi Caputia, quæ à Socijs B. P. Francisci gestata fuisse, certa traditione apud omnes receptum est; eadem planè, quæ nunc Capucinorum est, pyramidali forma constructa efflagitent; Assisium ad Minores Conuentuales accedant, qui ea in interiori Ecclesiæ sacrario recondita, diligenter asseruant.

XVIII. Atque hæc quidem de B. Patris, ac Sociorum Caputijs allata testimonia sufficiant: quibus satis superque probatum esse potest, ex prima Seraphici Patriarchæ institutione fluere; vt Franciscani Caputij forma quadrata, ac pyramidalis esse debeat; qualis in ipsius, ac Sociorum Caputijs non obscurè perspicitur. Veruntamen cùm non illa tantũmodò B. Francisci tempora; sed totum illud sæculum, per integram annorum centuriam, eandem formam in Minorum Religione conspexerit: nonnulla istius ætatis testimonia huc vocare lubet, vt res integram probationem assequatur.

XIX. Inter Viros sanctimonia claros, qui in Minorum Ordine, primo hoc sæculo floruerunt, insignis fuit (a) F. Simon à Collazzone: qui circa annum Domini 1239. tertiodecimo post B. P. Francisci obitum anno, in Spoletana Vrbe ex humanis excessit: cuius Reliquiæ, in Ecclesia Patrum Conuentualium eiusdem Vrbis, Sarcophago clauduntur. Huius Habitus vilis, ac rudis, Caputio quadrato, ac pyrami-

a *Chron. p. 2. l. 1. c. 10.*

dali absque Lunula, & Scapulari coniunctus; quænam fuerit antiqui habitus forma, apertè declarat. Cui simillimum Hispelli, Vmbriæ Oppido, apud Patres Conuentuales, & habitum, ac Caputium duobus non minùs palmis oblongum intueri licet: quod B. Andreæ Hispellatis fuisse traditur, qui anno 1270. in Religione claruit; quemque miraculorum copia insignem celebrat (*a*) Rodulphus Tossinianensis in sua Historia. Nec dissimilem, tam Caputij figura, quàm longitudine, reperias in Æde D. Francisci Montis Ilcini, Prouinciæ, Thusciæ: quo olim B. Philippum à Monte-Ilcino indultum ferunt, anno 1290. quum è viuis excessit: virum vtique tot in vita, ac morte miraculis clarum, (*b*) vt teste Rodulpho, Amnem Oricam, vt alter Moyses, suis precibus diuiserit; & suprà arbores sæpè orando efferri visus fuerit. His alter quoque B. Rainerij Biturgiensis habitus accedat: qui cùm & panni asperitate, & cinereo Colore, atque eâdem prorsus Caputij quadrati formâ, à prioribus minimè distet; prorsus Capucinorum esse videtur: cùm tamen Beatus hic Vir, circa annum Domini 1304. Biturgiæ, vbi etiam ipsius Reliquiæ, & habitus religiosè custodiuntur, ad Cælos euolauerit. Cuius plurima miracula ab eodem (*c*) Rodulpho referuntur.

XX. Sub hæc tempora B. Conradus Offidanus anno videlicet 1306. Multorum miraculolorum testimonio illustris, mortem cum cælesti

a *Rodulph. Toßin. l. 1. f. 73.*
b *Rodulphus Toßin. lib. 1. fol. 127.*
c *Rodulphus Toßin. lib. 1. fol. 128.*

lesti vita commutauit: cuius Caputium in Sacro Aluernæ loco, ad pyramidalem figuram tã ad amussim compositũ cernas; vt si illud Tunicæ assuas, Capucini, habitũ ad vnguem proculdubio referas. Cæterùm in eodem quoque Aluernæ loco, Caputium B. Ioannis Lauernicolæ, qui admirabili vitæ sanctitate præditus, ac plurimis à Deo miraculis illustratus obijt, Anno 1322. simili penitus pyramidis figura conspicuum cernitur. Quibus & pleraque alia, quæ extra Italiæ plagas sese conspicienda offerũt, hic adnecti possent, (ac præsertim S. Ludouici Tholosani Episcopi, Caroli II. Neapolis, ac Siciliæ Regis filij Caputium, quod Tholosæ in Ecclesia Patrum de Obseruantia sollicitè conseruatur: cuius forma nihil omninò à communi Capucinorum forma discrepat) nisi viderer potiùs legentium animos multitudine obruere velle, quàm ratione, atque argumentis persuadere.

XXI. Hæc nos antiquæ possessionis testimonia proferimus, quibus quadrati Caputij institutionem à B. Francisco profectam non obscurè probamus. Proferant illi, (quod tamen absque contentione dictum sit) vel vnicum tantùm Caputij testimonium; quo ostendant, rotundum Caputium à B. Francisco ab exordio institutum fuisse: edant originem sui Caputij: euoluant Ordinem Patrum antiquorum, qui rotundo Caputio aliquando vsi fuerint, ita ab initio decurrentem; vt primus aliquis eius Auctor, ac Institutor demonstretur: sed quoniam non ad litem, & contentionem, sed ad veritatem duntaxat declarandam

causam agimus, rem acriùs non prosequimur: sed huic Classi finem imponentes, ad tertiam properamus.

Tertia Classis Testimoniorum ex antiquis Imaginibus & Sculpturis B.P. Francisci, & Sociorum.

XXII HActenus sacros B. Francisci, ac reliquorum primæuæ illius ætatis Patrum habitus, & Caputia, tanquam integerrimos antiquæ veritatis testes produximus; quibus nulla prorsus exceptio opponi queat. Horum testimonia, tametsi ad antiquam quadrati Caputij institutionem demonstrandam, eam vim, ac robur sibi vendicent, vt illa nemo iure inficiari possit: si tamen hæc tacuerint, lapides ipsi, ac parietes clamabunt. Antiquissimæ enim parietum picturæ, ac lapidum sculpturæ; quæ ab ipso B. Francisci æuo extantes, à Capucinorum, & ab Obseruantium ortu longè abfuerunt; linguas suas habent; quibus litem dirimant, & controuersiam omnem expellant. Illud quidem communi prouerbio fertur; quod perperam à nonnullis nobis obijcitur.

——Pictoribus, atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

At eam potestatem certis quibusdam terminis occlusam esse, idem qui huius dicti Auctor est, explicat, dum subdit.

Sed

Sed non, vt placidis coënant immitia, non vt
Serpentes auibus geminentur, Tigribus Agni.

Neque enim pictoribus licet, B. Franciſcum monaſticâ S. Benedicti Cucullâ induere: aut Benedictum cinereo habitu amictum, fune præcingere. Neque in rebus præſertim ſacris, ita ludere liberum eſt vt pro libidine, quæcunque voluerint, confingant. Antiquæ Imagines, quæ S. Franciſcum pyramidali Caputio indutum referunt, non ex Pictorum voluntate; ſed ex veterum pietate, ac Religione manarunt: quibus id ſtudij inerat, vt B. Patris Habitus, ac Caputium, non aliâ, quàm eâ, quâ afficiebatur; aut quæ eo tempore in Ordine vigebat, formâ effigiaretur. Quo fit, vt ſi hæ in dubiũ reuocarētur, vniuerſæ quoque ſancti Bernardini, B. Ioannis Capiſtrani, B. Iacobi Picentis; immò & ~~Pontificũ~~, & Cardinalium antiquorum Imagines, quæ ſub certo habitu depictæ reperiuntur, in diſcrimē vocari poſſent.

XXIII. Hoc itaque conſtituto: nonnullas B. Franciſci, Sociorum, atque aliorum antiquorum Patrum Imagines, tum pictas, tum ſculptas; ex varijs Orbis Regionibus ad nos delatas, & publicâ fide munitas hic referendas duximus: vt quænam antiqui Caputij forma fuerit, cunctis exploratum ſit: atque omnis de hac re controuerſia, Eccleſiaſticâ tandem auctoritate intereat. Ab ipſa igitur Aſſiſij Vrbe, quæ cùm S. Franciſci ſolum natale fuit, haud immeritò primas quoque in Minorum Ordine ſemper tulit, rem exordientes: antiquiſſima ſeſe offert S. P. Franciſci Imago, in Eccleſia Monialium S. Claræ ad pedes Chriſti

Crucifixi, qui suprà Chorum prominet, genuflexi: & breuem habitum, acuminatumque & oblongum Caputium gestantis, Cui hæc inscriptio subscribitur.

Domina Benedicta, post sanctam Claram prima Abbatissa, me fecit fieri.

Ad læuam autem Crucifixi, historia Sacri B. Claræ Hymenei depicta conspicitur; quæ à B. Francisco sacrum habitum, multis Fratribus circumstantibus, accipit. Hi omnes vnà cum B. Francisco Caputium acutum, & oblongum hâc inscriptione gerunt:

Facta fuerunt ista, sub anno Domini 1283 indictione X. tempore D. Martini Papa Quarti.

XXIV. In Ecclesia Sanctæ Mariæ Maioris eiusdem Vrbis, (quam olim Cathedralem fuisse ferunt) altera quoque B. Francisci Imago, à tergo Maioris Altaris, in quadam testudine apparet; qui Caputium, & acuminatum, & oblongũ gestans, dextrâ manu ad cælum extensâ, læuâ librum apertum ostendit: in quo hæc verba scripta leguntur. Sanctus Franciscus fecit fieri hanc Tribunã, sub anno Domini 1216. Imago verò non longè post beatum ipsius obitum, & Canonizationem ibi depicta fuit.

XXV. Cæterùm in Ecclesia S. Franc. Fratrũ Minorum Connuentualium, vbi sacrum illius Corpus requiescit; tam multæ, ac frequentes B. Patris, ac Sociorum Imagines, acutum Caputium gestantes obuiæ fiunt: vt haud facilè enumerari queant. In his quædam S. Patris effigies, in Tabula, quæ in Altari ante gradus constructo, quibus ad superiorem Ecclesiam conscenditur, sita est; Capucino Habitu depicta

picta cernitur, quâ eiusdem staturam referri tradunt. Hanc antiquissimam esse nemo ignorat. Aliæ quoque eiusdem, & Sociorum ipsius Icones Capucinorum Habitu depictæ conspiciuntur; tum in Forniee, qui suprà Maioris Altaris gradus eminet; vnde lampades descendunt: tum in Altari Immaculatæ Conceptionis; vbi & B. Patris, & quorundam Sociorum ipsius Imagines, Capucino planè habitu depictæ cernuntur.

XXVI. At celebris est Fratris Eliæ effigies, qui in superiori Æde S. Francisci, ad pedes cuiusdam ingentis molis Crucifixi, qui ante Maius Altare altiùs in trabe prominebat; à dexteris genuflexus, manibus, atque oculis ad Christum erectis. Caputioque acuto, ac tam protenso cernitur; vt acumine ad cingulum pertingat: haud dubium, quin ea effigies, ipso adhuc viuente picta fuerit: cùm ab eo & Templum illud extructum fuisse certum sit; ibique hæc verba legantur: à dexteris quidem ipsius: *Frater*: à sinistris: *Elias*. A læua autem Crucifixi: *fecit fieri*. Sub Crucifixi pedibus: *Iesu Christe pie, miserere precantis Eliæ*. Inferiùs verò Pictoris nomen, & picturæ tempus indicatur his verbis: *Giunta Pisanus de Mense Octobris 1236. Indict. 9.*

XXVII. Mirabile dictu, cùm trabs, cui lignea Crucifixi Imago innitebatur, tam altè à terra emineret; vt Fratris Eliæ effigies penitus videri non posset; Dei prouidentiâ factum est, vt anno 1622. quo tempore Franciscus Boncompagnius S. R. E. Cardinalis in superiori huius Ædis Ecclesia, Episcopus consecrandus

erat: Architectus, cui apparatus cura, ac munus incumbebat; & trabem dissecari, & Crucifixi Statuam deponi iuberet; quò ea Fratris Eliæ effigies sub Capucinorum habitu depicta, cunctis præter omnem exspectationem conspicua fieret: & quænam antiqua habitus forma, à B. Francisco instituta esset, declararet.

XXVIII. Aliæ præterea in hac superiori S. Francisci Æde, tam B. Francisci, quàm Fratrum Minorum antiquæ Imagines; pyramidali, ac longiori Caputio depictæ, in parietibus, nec non plerisque alijs eiusdem Vrbis partibus videntur: quas idcircò consultò præterimus, ne volumen ingens conficiant.

XXIX. Tudertum venio antiquam Vmbriæ Vrbem; vbi in Ecclesia S. Fortunati, vetustum sacri Altaris Pallium Damascenum, acu pictum intueri licet: in cuius medio B. Virgo Filium in sinu gestans conspicitur; à dextra parte S. Franciscus tribus Socijs stipatus: à læua autem S. Antonius Vlyssiponensis, tribus item Fratribus adiunctis, conspicui se offerunt: qui omnes, & habitum, & Caputium acutum, & oblongum, more Capucinorum gerunt. Hoc pallium ante 1471. compactum fuisse, ex illius Ecclesiæ Indice perscripto perspicuum est; quod hoc tempore anno primo Pontificatus Sixti 4. conflatum fuit.

XXX. Interamnæ verò, quæ inter Vmbriæ Vrbes, antiquitatis, ac nobilitatis commendatur; quædam Ecclesia sub titulo S. Pauli, ab Vrbe non ampliùs, quàm mille passus distans, reperitur: in qua Imago Beatæ Virgi-
nis,

nis, paruulum in sinu gerentis, in tabula depicta se offert, à cuius dextra parte stat sanctus Franciscus, stigmatibus insignitus; & Caputio acuto, & oblongo, ac toto habitu Capucino similis. Quæ quàm antiqua sit, declarat inscriptio, quæ in angulo tabulæ iacet, his verbis. *Petrus Ranucius Spoletanus pinxit, anno Domini 1366. Mense Septembris.*

XXXI. Iam Fulginium, notam Vmbriæ Vrbem accedo; vnde pleraque huiusmodi S. Francisci monumenta panduntur: ex quibus vnum, aut alterum cæteris prætermissis, placet referre; atque illud præsertim, quod in Ecclesia S. Francisci, quæ est Fratrum Minorum Conuentualium, omnibus manifestum esse potest. Ibi enim in exteriori Claustro, vbi Capitulum celebratur, ac locus Capituli nuncupatur; quædam Christi Crucifixi Imago vetustissima cernitur; quæ à dextris B. Virginem, atque à Virginis tergo Beatum Franciscum prorsus Capucinorum more indutum: A sinistris verò S. Ioannem Euangelistam, ac post eum S. Antonium Vlyssiponensem, eodem modo, habitu, & acuminato Caputio, absque Lunula, & Scapulari depictos habet.

XXXII. Idemtidem in quodam illius Ecclesiæ Sacello, quod B. Angelæ Fulginati dicatum est, eo quòd in eo illius Reliquiæ conditæ iaceant: A læua parte S. Franciscus, & Sanctus Antonius Vlyssiponensis, in eadem habitus forma, vetustâ planè picturâ delineati habentur. Quod etiam confirmat vetustissima Imago, quæ in Æde S. Catarinæ propè tribulam, Vmbriæ Oppidum sita, à tergo Chori a-

spectan-

ſpectantibus conſpicuam ſe prębet. In ea enim Beatus Franciſcus acuto, atque oblongo Caputio, quale à Capucinis geſtari ſolet, ornatus, ad Crucifixi pedes genibus prouolutus, in pariete depictus apparet; qui antiquam habitus ſui formam cunctis aſpectabilem reddit.

XXXIII. Poſt Vmbriæ teſtimonia, quæ cum Patria Sancti Franciſci Prouincia fuerit; ei primas in hoc argumento deferendas cenſui, planè æquum eſt; vt Romanæ Vrbis conſenſum ſecundo loco proferamus: vt inde ſibi verus B. Franciſci Habitus atteſtationē vendicet; vnde primam olim ſuæ inſtitutionis confirmationem accepit. Primùm igitur à ſacro Vaticani Palatio teſtimonium auſpicantes, antiquam Sancti Franciſci effigiem in ea Vaticani parte, atque interiori cubiculo, quod Pontificibus ad quietem deſeruire ſolet, in tabella depictam aſſeruari perſpectum eſt, quæ tam apprimè Caputium oblongum, abſque Lunula, & Scapulari; atque adeò Capucinorum habitum expreſſum refert: vt B. Patrem à Capucino Fratre non diſcernas. Cuius antiquitatem declarat inſcriptio eidem appoſita, in qua legitur: *Bonauentura Belingeri de Lucca me pinxit, Anno Domini* 1235. Nono ſcilicet poſt Beati Patris obitum anno.

XXXIV. Haud abſimilem videas, in Æde D. Franciſci Trans-Tiberim, Fratrum Minorum de Obſeruantia domicilio: vbi cum reliqua Eccleſiæ ſupellectile, in Sacriſtia, magna cum Religione S. Patris Imago, in Tabella depicta cuſtoditur; ad illius viuum (vt referunt) effigiata;

giata; quæ cùm Crucem purpurei coloris vtrâque manu ante pectus gestet; habitum quoque Capucinorum more, quadrato Caputio, absque Lunula, & Scapulari depictum refert: cui in infima parte Picturæ tempus apponitur, his verbis, *Die 4. Octobris* 1226. Nimirum vigesimo post ipsius conuersionem anno; atque eodem die, quo is ex humanis excessit. Quo fit, vt ea Imago vel B. Francisco adhuc viuente, vel eodem die, quo in Cælum euolauit, post ipsius obitum delineata fuerit: ex quo, & insignis illius antiquitas, & vera antiqui habitus forma, non obscurè demonstratur.

XXXV. Aliam, viuente adhuc B. Francisco, depictam eiusdem effigiem, Romæ honorificè seruant, Nobilissimi Signiæ Duces, ex antiquissima Sfortiorum stirpe progeniti, cũ hac temporis inscriptione: *Anno* 1225. vno videlicet anno ante beatum Patris obitum. Cuius habitus forma, nihil ab ea, quæ Capucinorum nunc communis est, distat.

XXXVI. Porrò cæteris prætermissis; quæ in duabus illustrissimis Almæ Vrbis Ecclesijs, tũ B. Francisci, tum S. Antonij Vlyssiponensis, atque aliorum Minorum Ordinis Fratrum, depictæ Imagines, ac palàm expositæ habentur; cùm tam præclarè probatissimam huius rei veritatem testentur: Mirum, quo pacto ad noctem rebus clarissimis effundendam, commenta, coniecturæ, ac consequentiæ rerum veritati, ac simplicitati parùm consentaneæ vndique quærantur: quas tamen euanescere, & in graciles spumas abire necesse est; simul atque ipsa rei veritas perspecta, nebulas omnes dissoluerit.

XXXVII. In

XXXVII. In prima igitur Ecclesia, quæ est S. Mariæ Maioris, in Colle Exquilino, nimis miraculo extructa in ipsa Chori testudine, quæ Maiori Altari supereminet: quamplures Imagines opere Musiuo fabrefactæ cernuntur: inter quas, à dextra parte S. Franciscus sese effert, sacris Christi vulneribus signatus; rudi fune præcinctus; Habitu, Caputio quadrato, & vsque ad infimas scapulas protenso; sandalijs, atque adeò in omnibus Capucinis Fratribus similis; vt qui Capucinum effingere voluerint, non alium ab eo sibi exemplar proponant. Alterum quoque à læua B. Antonium Vlyssiponensem, quem à Patauio nuncupant; in eadem prorsus habitus forma stantem licet conspicere; vtrumque opere tam vetusto; vt eorum structura trecentesimum procul dubio annum excedat; vt ex temporis inscriptione, eo loco ad læuam apposita, fit perspicuum; quæ sic habet: *Anno Domini 1295.* Quas hic fideliter ex ipso prototypo delineatas, aspiciendas propono.

XXXVIII. Al-

Imago S. Francisci in Ecclesia S. Mariæ Maioris.

Imago S. Antonij in Ecclesia S. Mariæ Maioris.

IACOB TORRITI PICTORI OP. MOSIAC. FECI.

Anno Dñi. MCC LXXXXV.

Lateranensem Basilicam accessisset; vt B. Antonij Vlyssiponensis effigie ex Abside, vbi collocata erat, sublata; D. Gregorij Imaginem substitueret: vix primo ictu Caputij acumen ferro percussit: quum is cum Socijs protinus diuinâ virtute prostratus, ac semimortuus S. Antonij in se vltionem sensit. Quo sanè factum est, vt Pontifex eo miraculo perterritus, nihil amplius innouari; percussionisque signum in Caputio absque vlla instauratione perpetuùm manere voluerit: quo vniuersi addiscerent, Dei prouidentiâ factum esse; vt in ea, ac B. Francisci Imagine vera Minorum habitus, & Caputij forma, quæ futurâ Orbis tempestate dilapsura erat, ijs incorrupta seruaretur; qui ex ea Ordinis Reformationem aliquando essent auspicaturi.

Hæc porrò tam probata Testimonia, quæ hactenus à nobis allata sunt, quanquam ad huius rei, de qua agimus, veritatem demonstrandam sufficiant: ea tamen nonnullis alijs, ex varijs Orbis Regionibus collectis, augenda duxi: vt amplior ijs probatio fiat, qui vel maculam in Sole, vel nodum in scirpo quærere solent.

XL. Oropiti, quæ est Ethruriæ Vrbs, Romano Pontifici subiecta, in Conuentu Minorum Conuentualium, quem à Fratre Helia, triennio post S. Francisci obitum, exstructum ferunt, seu ipsum quoque ædificationis tempus, Anno nimirum 1229. in eo indicatum suffragatur; à læua parte Claustri quatuor Imaginum ordines, distinctè in pariete depicti, aspicientibus occurrunt; quos vetustissimos esse, Imaginum forma, plerisque in locis corrosa, ac decolorata testatur. Primus ordo illud D. Francisci miraculum refert, quo defunctam mulierem, quæ graui peccato irretita è viuis excesserat, ad vitam reuocat. Illa mulier in feretro sedens, ac Sacerdoti peccatum aperiens, oculis subijcitur: is verò è cælo delapsus, suprà feretrum in nube eminens conspicitur; habitu, & Caputio pyramidali, & oblongo perquam Capucinis similis; eo excepto, quòd habitum circa lumbos nonnihil succinctum gerit: cuius rei causam inferius indicabimus. Secundus Ordo ex Minoribus Fratribus quamplurimos, velut in supplicatione cuiusdam Fratris Minoris, qui in feretro iacet, funus prosequentes complectitur: quem vel B. Mauricum; S. Patris discipu-

lum,

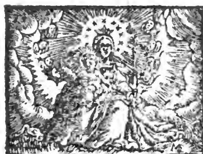
lum, vel B. Ambrosium Messannum, quorum ibi corpora requiescunt, esse communi sententiâ apud omnes receptum est. Atque hi omnes nudis pedibus incedentes, haud alium, quã Capucinorum habitum, & Caputij formam præseferunt.

XLI. In tertio verò Imaginum ordine, duo tantũmodò Minores Fratres, in eadem habitus forma referuntur; qui defunctum Fratrem, simili modo indutum in Sepulchro recondunt. Quartus tandem ordo, Christum Iesum in Throno sedentem obijcit; manu ad benedictionem extensa: Cui B. Franciscus assistens, magnam suorum Fratrum multitudinem, coram illo genibus prouolutam, digito ostendit: quorum habitus, Caputia oblonga, absque Lunula, & Scapulari habitibus assuta, Capucinorum habitum adamussim oculis subijciunt.

XLII. Ethruria quoque suos huic veritati calculos defert. Etenim in Conuentu Fratrum Minorum Conuentualium Certimundi, qui non longè à Puppij Oppido Aretinæ Diœcesis à Nouelli Comitibus circa annum Domini 1262. extructus fuit: S. Francisci Imago, in tabula non minùs trium cubitorum spatio extensa, depicta cernitur: in qua B. Patriarcha Crucem dextera, librum in læua gestans; cinereum habitum, rudem, chordam simplicissimis nodis contractam, Barbam, Caputiumque acutum, & oblongum, quale Capucinorum esse solet, apertissimè profert. Imaginem hanc à Margaritone Pictore depictam ferunt; quem Beato Francisco contemporaneum, at-

que

que Vrbani IV. Pontifici, qui circa annum Domini 1262. Pontificatum gessit, charum fuisse, illius temporis historiæ docent. Huius imaginis simulacrum; quod ad nos publica Tabellionis fide obfirmatum, delatum fuit; hic exsculpendum curauimus, vt antiquam quadrati Caputij veritatem testetur.

XLIII. Aliæ

Imago Sancti Francisci Certimandi.

XLIII. ALia quoque B. Francisci effigies, ab eodem Margaritone ad viuum delineata, quæ in Ecclesia sancti Francisci Oppidi Fighini seruatur, ad nos transmissa fuit: publica Tabellionis fide probata: quam hic quoque apponendam duxi: vt quis verus Beati Patris Francisci Habitus, ac Caputium fuerit; cunctis perspectum fiat. Hanc à Margaritone olim depictam fuisse testatur ipsius nomẽ in calce eiusdem Imaginis inscriptum, his verbis: *Margaritonus de Aritio me fecit.*

Imago S.Francisci Oppidi Fighini

XLIV. ALtera quoque eiusdem B. P. Francisci Imago, in Ecclesia Minorum Conuentualium, quæ est in Oppido Pisciæ, anno 1235. ab eodem Margaritone depicta conspicitur; quæ ipsius effigiem, ac primæui habitus formam, pyramidali Caputio; absque Scapulari, atque illa orbiculari parte, quæ ante pectus pendet, donatam exprimit. Cuius hic exsculptum, ac probatum exemplar apponitur.

Imago S. Francisci Oppidi Pistiæ

XLV. IN Vrbe Sancti Miniati, quædam antiquissima B. P. Francisci Imago, olim apud Minores Conuentuales, in Tabula depicta asseruabatur, nonnullis circumcirca B. Patris miraculis aucta: quam cùm ijdem Patres Conuentuales, cuidam Francisco Guidio Fabro lignario dono dedissent; ac cum noua eiusdem picta Imagine commutassent; is in Alexandri Guidicioni Episcopi Lucensis gratiam, eam in Capucinorum potestatem transtulit; vti publico instrumento à Petro Antonio de Melioratis publico Notario, quod apud nos asseruatur, apertè constat. Hæc Imago nunc apud Capucinos eiusdem Vrbis habetur, à Margaritone (vt creditur) depicta: quod ex picturæ tum rusticitate, tum ex anno 1228. quo delineata fuit, qui sub ea indicatur, facilè colligi potest. Porrò tam in B. P. Francisci Imagine, quàm in cæteris, quæ circumstant, omnia Capucinorum habitus formæ respondent: quemadmodum ex his hoc loco fideliter exculptis, & ad nos transmissis perspici facilè potest.

* *
*

Imago S. Francisci in Vrbe S. Miniati.
1228.

XLVI. Aliæ quoque Pisis, apud Minores Conuentuales, tum B. Francisci, tum aliorum Fratrum Minorum Imagines: partim in S. Claræ, partim in Cinquinorum Sacellis extant: tam antiquæ, totque annorum curriculis diuturnæ; vt ex his aliæ, vt ex appositis notulis constat. Anno Domini 1298. aliæ 1320. aliæ 1324. aliæ tandem 1400. depictæ fuerint; quæ acutum, & oblongum Caputium præseferunt.

XLVII. At illustrissimæ, & copiosissimæ nobis ex Florentiæ Vrbe tum B. Patris Francisci, tum aliorum Fratrum Minorum Imagines erumpunt; quæ in Ecclesia S. Crucis Minorum Conuentualium, sese conspiciendas præbent.

XLVIII. Prima est S. Patris Francisci in Sacello Bardorum; quæ, (vt omnium voce, ac sententiâ receptum est) olim manu Cimabui Pictoris depicta fuit; qui circa annum Domini 1260. floruit. Cuius hoc exemplar fideliter exculptum, & publica Tabellionis fide probatum ad nos transmissum fuit.

* *
*

Imago S. Francisci quæ habetur florentiæ in Sacello Bardorum.

XLIX. ALiæ in Sacristia eiusdem Ecclesiæ suo quæque ordine, passim Imagines obuiæ fiunt; à Giotto Pictore, qui circa annum Domini 1290. vixit, in pariete depictæ. Prima in ipso Sacristiæ vestibulo, Martyrium quinque Sanctorum Fratrum Minorum, ac B. P. Franciscum eminentiùs in aëre stantem refert, qui omnes pyramidale, ac oblongum Caputium gestant.

II. SEcunda plerosque Fratres Minores, lecto S. P. Francisci morientis circumfusos; acuminato Caputio, absque Lunulâ, & Scapulari præditos: Angelosque morientis animam, sub eadem habitus forma, in Cælum subuehentes complectitur, hoc schemate.

LI. TErtia, B. P. Franciscum in aere plerisque Fratribus apparentem ostendit; qui omnes Capucinorum habitum, ac Barbam referunt, vti apposita figura demonstrat.

LIII. QVarta itidem effigies B. Franciscum cum Socio ante Pontificem stantem refert Capucinorum habitu indutum, hâc formâ.

* *
*

LIII. Mu-

LIII. PLures ibidem adhuc Imagines, ab eodem Giotto Pictore, ante annum 1300. depictæ cernuntur, quæ pyramidalem Caputij formam, olim à B. Patre institutam ac nondum suo tempore in Ordine immutatam probant. Postremò in Ciuitate Senensi quædam Fratris Minoris Imago apud Minores Conuentuales in Claustro habetur integrè Capucinorum habitum, ac Caputium gerens: cui Picturæ, ac Pictoris annus subijcitur, his verbis: *Ambrosius Lorenzetus Pictor Senensis fecit, Anno Domini 1335.*

Geminæ quoque in Ecclesia S. Dominici, in Altari, quod Gueluorum familiæ esse dicitur: Imagines S. Francisci, & alterius religiosè asseruantur: quibus & Caputij quadrati forma, & temporis diuturnitas suffragantur; sub his enim hic titulus inscriptus legitur. *Opus Ioannis de Senis.* 1447.

Quarta tandem in lapide marmoreo, qui in exteriori Ecclesiæ S. Francisci Vrbis Senensis facie eminet, Fratris Minoris Imago exculpta conspicitur: quæ apertè oblongum, ac pyramidale Caputium absque Lunula, & Scapulari profert. Ea verò exculpta fuit anno 1298. vt ex antiquissimis literis in eodem lapide insculptis constat. Hæ quoniam fideliter delineatæ, & publica Tabellionis fide probatæ ad nos perlatæ fuerunt, lubentiùs contemplandas obijcimus.

LIV. Sua

Anno Dom.1335. Anno Dom.1298.

Opus Joannis de Senis.1447.

LIV. SVa quoque quadrato Cuputio ſuffragia fert Venetæ Reip. Ditio; Veronæ enim quæ inclyta eſt illius ſtatus Vrbs; Domus quædam eſt, quæ S. Franciſci Mulierum vulgò nuncupatur: quæ cùm olim Fratrum Minorum Monaſterio deſeruiret; Fratribus aliò tranſmigrantibus, Orphanorum, & Conuerſarum Domicilium eſſe cæpit. Porrò in illius Domus fronte, S. Franciſci, Chriſti ſtigmata excipientis, ac Socij ipſius Imagines lapidi inſculptæ patent; quæ Capucini habitus, & quadrati Caputij figuram numeris omnibus abſolutam, tam perfectè referunt; vt nihil luculentius, ad integram veri habitus formam agnoſcendam, exoptari queat. Quibus hæc fundatoris, ac temporis inſcriptio ſubijcitur: *Dominus Rainerius zeno, Poteſtas Veronæ, hanc Eccleſiam fieri fecit, in honorem S. Franciſci anno* 1230. quarto videlicet poſt S. Patris ex hac vita exceſſum anno. Quo tempore, ſimul cum Eccleſia, Ipſæ quoque Imagines exculptæ fuerunt.

LV. His Inſubriæ quoque teſtimonium lubet ſubnectere. In ipſa enim Mediolani Vrbe, quæ amplitudine, & populorum copia eſt illuſtris; quædam B. Franciſci Imago, in Eccleſia S. Franciſci Minorum Conuentualium, marmoreo lapide inſculpta cernitur: quæ cùm Sepulchri os contegat, quod in Sacello familię Pyrrorum in eadem Eccleſia effoſſum eſt; apertè eminens Caputium acutum, oblongum demonſtrat; eam verò ante annos ducentos ſculptam, atque ibi appoſitam eſſe, eiuſdem Familiæ Proceres affirmant.

LVI. Cæte-

LVI. Cæterùm Neapolitani Regni testimonia haud prætereunda sunt; quæ cùm copiosiora sint, quàm hic referri debeant: aliqua indicare magis, quàm recensere placet. Butunti, quæ est Ciuitas Apuliæ: extra Vrbis muros, iacet quædam Abbatialis Ecclesia, sub titulo S. Leonis Papæ primi, Monacis Oliuetanis, subiecta; in cuius Chori pariete, quamplures Ordinum Fundatores depicti conspiciuntur: inter quos se exhibet S. Franciscus sacris stigmatibus insignitus; habitus, & Caputij figura omninò Capucinis similis: atque hanc antiquissimam Picturam esse, ostendit quædam inscriptio literis exarata, ex qua communi fama deducitur, eam tercentesimum annum excedere.

LVII. His antiquiores sunt S. Francisci, ac triginta circiter Fratrum Imagines, quæ Aletij apud Salentinos, in lapideis Coronis, quæ in Valuis Ecclesiæ S. Francisci prominent, insculptæ habentur: quorum habitus, & Caputia Capucinorum more quadrata, & oblonga; ac temporis inscriptio, quo ea incisa fuêre, nimirum Anno Domini 1273. sedente Gregorio X. Pont. & Carolo I. Andegauensi, Neapolis, & Siciliæ Rege adhuc regnante; à vera, & antiqua B. Patris forma, ac mensura hausta fuisse, demonstrant.

LVIII. Ex Vrbe Beneuentana exemplar Imaginis B. Patris, quæ supra fores Ecclesiæ S. Francisci in pariete depicta spectatur; ad nos publica Tabellionis fide, ac testibus signatum, transmissum fuit: in quo Caputij forma quadrata à B. P. Francisco instituta, perspicua

cua fit. Communis illius Vrbis forma est, eam Imaginem simul cum Ecclesia, quæ paulò post B. P. Francisci obitum extructa fuit, depictam fuisse. Cuius simulacrum hac forma exculptum habetur.

* *
*

LIX. Capux

Imago S. Francisci Vrbis Beneuentanæ.

LIX. CApuæ, quæ est Vrbs Campaniæ apud Vulturnũ, geminę B.P.Francisci Icones, famâ vetustissimæ, in Ædibus S. Petri, quæ Minoribus Conuentualibus domicilium præstant; à dextro Altaris cornu in pariete depictæ cernuntur: quarum prior B. Franciscum refert; qui demersam puellam è profunda Fluminis vnda manu extrahit: hoc schemate.

Altera

ALtera eundem B. P. Franciſcum auibus prædicantem exhibet. Vtraque verò illum tam graphicè quadrato, & oblongo Caputio, rudi fune, barba, ac ſandalijs Capucinorum more inſtructum oſtendit; vt nec quicquam à Capucinorum Ordinis Fratre ſit abſimilis: vti exemplaria publica fide ad nos tranſmiſſa indicant, quæ hic oculis ſubijcimus.

TEani, quæ altera eſt Campaniæ Vrbs, ſub Capuano Archiepiſcopatu; in antiquiſſima Tabula à tineis ferè ab-
pta, quæ in Eccleſia Minorum Conuen-
ium, S. Franciſco dicata, aſſeruatur: B.
ciſci Imago conſpicua fit; librum læua
u geſtantis, dextra quoque Vulnus oſtē-
is: qui Barbam, atque amplioris formæ
utium, abſque Lunula & Scapulari, pyra-
ale geſtat. Ea verò Imago ante ducente-
m annum ab omnibus depicta creditur.
us exemplar publica fide probatum, cùm
os tranſmiſſum fuerit, anno 1629. huc re
ndum curauimus.

XI. Verùm, quæ in ipſa Regia Vrbe Nea-
tana, rerum omnium, ac præſertim pieta-
æcundiſſima, paſſim obuiæ ſunt; haud
orem ſanè ijs omnibus, quæ hactenus re-
fuerunt, huic veritati fidem adſtruunt:
uibus nonnullas duntaxat, cæteris præ-
niſſis, hic commemorare lubet; quæ in
ropolitanæ Eccleſiæ Sacriſtia paſſim con-
iuntur: vbi diſtinctis Iconum ordinibus,
udouici Tholoſani Epiſcopi, Caroli Re-
filij, hiſtoria exhibetur. Etenim in prima
ginum ſectione, S. Ludouicum videas;
quam qui per manus F. Ioannis à Morro
is, tunc Generalis totius Ordinis Mini-
ſpectantibus Bonifacio VIII. Pont. & Ca-
Patre, pluribus quoque Fratribus adſtan-
s Minorum habitum aſſumat; in quo,
madmodum, & in Miniſtri Generalis, ac
rum circumſtantium Imaginibus, nihil
ter Capucini Habitus; & Caputij quadra-

ti figuram omni Lunulâ, & Scapulari semoto, relatam cernas.

LXIV. Alia quoque Imaginum series, eodem modo S. Ludouicum refert, pauperibus cibos ministrantem : cui & plerique Fratres cum quadratis Caputijs, sua in eo munere obsequia præstant.

LXV. Alij denique ordines illum infirmos visitantem, & consolantem; alij laborantibus necessaria suppeditantem; alij vitæ illis verba ministrantem, aspectui subijciunt: in quibus adeò habitu, Caputio, Cingulo, soleis, Capucino similem animaduertas; vt ab eo nullatenus differre putes. Hæc omnia, Roberti Regis, ipsius S. Ludouici vterini Fratris, qui circa annum Domini 1309. Regni habenas regendas suscepit; & anno 1342. e viuis excedens dimisit; iussu depictas fuisse, communi fide ab omnibus est receptum.

LXVI. Celebres quoque sunt B. P. Francisci, ac S. Antonij Vlyssiponensis Icones, quæ in Fratrum hospitio, quod Monasterio S. Claræ coniunctum est; in ipso Refectorij capite cernuntur: in quibus antiqui habitus formam, Caputium oblongum, absque Lunula, & Scapulari, rudem chordam, soleas eodem modo, intueri licet.

LXVII. At verò ne illas Orbis Regiones, quæ trans-Alpes extra Italiam iacēt, tanquam huiusmodi testimonijs vacuas, quibus vera B. Francisci habitus forma probatur, præterire videamur; ex ijs huc nonnulla, & illustriora prodeant.

LXVIII. Primum testimonium à Regia

iorum Vrbe; quæ cùm amplitudine, ac po-
rum multitudine ſit illuſtris; antiqua e-
nū Francorum Regum ſedes eſt, auſpicari
t. Ibi enim in Regia Domo, Sacellum à S.
ouico Galliæ Rege olim extructum fuit;
l ob ingentem ſanctarum Reliquiarum
erum, ac præſertim ſpineæ Coronæ Sal-
ris, quæ in eo aſſeruatur; ſanctum ab o-
bus nuncupari ſolet. In eo ſi feneſtram
ıdam vitream, ab ipſa Sacelli erectione in
o repoſitam contempleris: pleraſque S.
ciſci Imagines conſpicias, quæ cinerei
itus colore, Caputij acumine longiùs pro-
:o, ac funis, quo præcinguntur, ruditate:
ucinorum Habitum egregiè præſeferunt.
verò circa annum Domini 1260. quo tem-
: Rex ſanctus Regnum moderabatur, depi-
fuiſſe, omnibus in confeſſo eſt.

CIX. Aliæ quoque S. Franciſci, & Sociorum
ıes ad Capucinorum formā depictæ in fe-
ra vitrea apparent; quæ in Conuentu Fra-
n Minorum Conuentualium, territorij
ouacenſis in Capitulo reperitur: quarum
quitas, vt ore omnium euulgatur, tercen-
num, & ampliùs annum attingit.

XX. In Monaſterio S. Luciani Ordinis S.
edicti eiuſdem territorij, quidam ingen-
ıolis tumulus marmoreus cernitur: in
Ioannis Coliti Cardinalis à Martino IV.
ti oſſa clauduntur; qui anno 1292. extre-
ı ibi diem obijt: in eo binos Fratres Mi-
s inſculptos videas, quos à Capucinis nul-
ıus diſſimiles exiſtimes; horum verò Ca-
ı tam oblonga ſunt, vt ea ad Cingulum vſ-
demittant.

 LXXI. Si-

LXXI. Simillimam alterius Minoris Fratri Imaginem, in Vrbe Stampensi, quæ inter Lutetiam Parisiorum, & Aurelianum iacet, nobis Franciscanorum Claustrum profert; ac Capucinorum formam lapidi insculptam quam anno Domini 1236. ibi collocatam fuisse, ex iisdem monumentis constat.

LXXII. His accedant geminæ Sociorum B. Francisci Imagines, antiquissima in tabula depictæ, quæ in Ecclesia Fratrum Minorum Conuentualium Ciuitatis Aquinensis asseruantur, vbi etiam ipsorum corpora humata iacent; ad Capucinorum habitus formam tam ad viuum efformatæ, vt Capucinorum esse videantur.

LXXIII. Quæ verò in Ciuitate Aptensi, in ipso limine Ecclesiæ Fratrum Minorum Conuentualium omnium obtutibus patent, minimè prætereundæ sunt. Ibi enim ab immemorabili ferè tempore, duæ Fratrum Minorum marmoreæ statuæ, quæ alteram Beatissimæ Virginis statuam ab vtroque latere cingunt, Ecclesiæ frontispicium exornant: quæ tam perfectè Caputium oblongum, ac pyramidale exprimunt; vt nullâ id ratione negari possit. Quibus simillimas, in quodam Claustri Sacello eiusdem Conuentus, in vetustissima Tabula effigiatas reperias, quæ Virginis Deiparæ Imaginem medium tenent.

LXXIV. Neque his aut formâ, aut temporum diuturnitate, aut Imaginum dipositione cedunt, binæ S. Francisci, & S. Antonij Vlyssiponensis Icones, in Tabula depictæ; quæ Auinioni in Ecclesia Fratrũ Minorum Conuentualiũ, in ipso S. Francisci Fano, B. Virginis Imaginem in

nem in medio stantem circumstant; quando & illarum picturæ tempus, omnem hominum memoriam effugit; & habitus angustia, & Caputij longioris acumen, nihil præter antiquam habitus Franciscani formam commendant.

LXXV. In Pago Campi Aquosi, qui in Boiorum Celticorum Agro, haud longè à Boica Gergobina distat, vetus quædam Ecclesia S. Iosepho sacra à Minoribus de Obseruantia incolitur: in qua à læua Altaris parte, duo in Chori pariete sepulchra eminent. Primum Guidonem quendam de Dampierre S. Iusti Dinasten, ibi conditum refert, Anno 1266. quo tempore, quamplurimæ, in arcuata testudine, quæ tumulum complectitur, Imagines depictæ fuere: inter quas plerique Minorum Ordinis Fratres, Defuncti Animam Deo offerentes referuntur: quorum acuminata Caputia, cuiusnā antiqua illa à B.P. Francisco instituta, formæ fuerint, sole clariùs demonstrant. Integram Iconem ex Apographe fideliter exprompram, ac publico testimonio, scripto consignato, confirmatam hic spectantium oculis obijcimus.

LXXIX. ALterum marmoreum, Annam Borboniam Burgundiæ quondam Ducis filij vxorem, in eo, anno 1283. tumulatam literis in fronte exaratis, proloquitur: cuius anterior facies, distinctas colūnas in marmore effictas gerit: inter quas nōnulli Minores Fratres opere Anaglypho insculpti extant: quorum Habitus quadratum Caputium, ac Cingulum rude, antiquæ B. P. Francisci Institutioni haud obscurum testimonium præbent. Quorum idcircò hic figuram æneis tabulis incisam, ac publicâ auctoritate confirmatam, apponimus.

LXXX. AT illustre nobis Villę-francę Oppidum, quod in Bellijocensi Agro præcipuum est; ex Minorum Obseruantium Ecclesia: quæ ab ipsa B. P. Francisci tempestate anno 1210. prima omnium, apud Gallos exstructa asseritur; antiquæ institutionis testimonium suppeditat. Ibi namque quædam plani fornicis Camera, à dextro Euangelij latere, haud procul ab Altari exurgit, in qua Eleonoræ à Sabaudia; quæ Thomæ quondam Sabaudiæ Comitis filia, Ludouico Bellioci Baroni coniugio copulata fuerat, tumulus conspicitur; Anno 1296. extructus: quo tempore illa post vitam magna cum pietatis laude transactam, rebus humanis valedixit: Huius Eleonoræ, ac tumuli meminerunt, Franciscus Gonzaga, & Iacobus Fodereus huius tempestatis Scriptores, qui de his plura commemorant. Lateritius Tumulus vndique stirpis Sabaudæ Gentilitijs respersus, morientis effigiem refert: quam plerique Minores Fratres, extrema illi in morte persoluentes circumstant: quorum si Habitum, ac quadrata Caputia spectes, haud ægrè ea à B. P. Francisci, qui eodem sæculo floruit, institutione profecta esse tibi persuadeas. Horum effigies fidelissimè delineatas, eò lubentiùs tabulis insculptas in lucem proferimus; quòd R. P. Delaual Viri clarissimi, Generalis totius Ordinis de Obseruantia Definitoris, ac Villæ-Francæ Guardiani humanitate, ac beneuolentiâ, horum perscriptum testimonium publicâ fide confirmatum acceperimus. Diagraphicum opus hoc est.

LXXXI. GErgouia quoque illustris Auernorum Vrbs, ex antiqua Fratrum Minorum Ecclesia sua nobis testimonia profert: in qua bina Sepulchra conspicias. Primum, quod in dextro sacræ huius Ædis pronao, sanctissimæ Eucharistiæ Altari propinquo, profundiùs in pariete effossum se exhibet: hâc in summitate inscriptione priscis literarum characteribus formatâ, exornatur. *Hic iacent Domini de Murol. specialiter Dominus Guillelmus de Murol., bonus miles, qui obijt in prælio de Poictiers, pro vero Domino suo. a. Luy. M.CCC.* Porrò in inferiori Sepulchri facie, quæ Altare spectat, sex Fratrum Minorum Imagines eminentis picturæ extant: qui acutum, ac pyramidale Caputium gestantes, Capucinorum perfectè habitum referunt. Alterum verò, à læua eiusdem Altaris, lapideum Sepulchrum è solo, quadripedanea altitudine, exurgit; structuræ antiquitate haud illo posteriùs: in quo Pompa quædam funebris quindecim Fratrum Minorum, insculpta exhibetur: ex quibus alij sacras vestes induti, alij proprio habitu incedentes, acuminata Caputia, absque Lunula, & Scapulari, à tergo pendentia gerentes, procedunt. Hæ porrò insculptæ Imagines, quæ perscriptâ publicæ auctoritatis fide nobis obfirmatæ fuerunt, cùm Capucinorum Reformationem, duobus integris sæculis antecesserint: quænam antiqua fuerit habitus forma, à B. P. N. Francisco instituta, citra vllam dubitationem indicant.

LXXXII. His Belgium sua quoque suffragia addit. Nam Tornaci, quæ est Vrbs illustris in

Belgio, Sede Episcopali celebris: in Sacristia Conuentus Fratrum Minorum de Obseruantia, qui vel tempore B. Francisci, vel non longè post id tempus ædificatus fuit; Calix argenteus antiquissimæ formæ, ab immemorabili tempore Ecclesiæ illius vsui deseruiens ostenditur: qui in exteriori pedis facie, Fratrem Minorem coram Crucifixo genuflexum; alterum quoque sub pede, coram B. Francisco in genua procumbentem, exhibet. Vtrumque verò adeò habitu, & Caputio: tum B. Francisco, tum ijs, qui Capucini nuncupantur, consimilem: vt nihil ad perfectam Capucini Imaginem illis prorsus deesse videatur. Cuius Imago probatissimis testibus munita, ad nos delata fuit, Anno 1612.

LXXXIII. Per id tempus, aliarum quoque Imaginum transumptum, fideliter ad exemplar delineatum, ac testibus probatum, ad nos missum fuit, quæ in fenestra vitrea eiusdem Ecclesiæ Fratrum Minorum de Obseruantia Vrbis Tornacensis extant: adeò antiquæ, vt ab ipsa Ecclesiæ erectione, quæ propiùs ad quadringentesimum annum accedit, ea fenestra in Choro apposita ab omnibus credatur. In ea porrò historiam approbationis Seraphicæ Regulæ depictam offendas: in qua Romanus Pontifex Honorius III. in Cathedra sedens, manuque Bullam approbationis gestans; & coram ipso B. Franciscus, simul cum quatuor socijs genuflexis, graphicè Capucinorum habitu depicti exhibentur.

LXXXIV. His accedant geminæ Fratrum Minorum Imagines, seu statuæ, ex ligno fabrefactæ,

brefactæ, quæ ex Sacello S. Vedasti Atrebatensis depromptæ, ac fidelissimè delineatæ, sub id tempus, anno videlicet 1612. testibus fide dignis munitæ, ad nos transmissæ fuerunt. Tam antiquas illas statuas esse, quàm ipsum Sacellum, quod vetustissimum est; nonnullis abhinc annorum centurijs extructum; communis est omnium fama. Quàm verò omnibus numeris absolutum Capucinorum habitum, & quadratum Caputium referant, Imagines quæ in ipso Sacello videri possunt, apertè ostendunt.

LXXXV. Altera quoque B. Patris Francisci effigies, idoneis testibus probata ad nos perlata fuit, Anno 1613. quæ in Cœnobio de Iancourt simul cum Imagine Abbatis Balduini conspicitur; qui Anno Domini 1203. Abbas creatus, Ecclesiam illam à fundamentis erexit: cuius successor, qui circa annum Domini 1236. extremum diem clausit, vtramque Imaginem (vt fama est) in ea Ecclesia depingendam curauit. In ea verò S. Fancisci effigie, vera antiqui habitus, & Caputij acuminati forma perpenditur; vt in transumpto hic ad prototypum excusso, quilibet facilè intueri potest.

LXXXVI. Huic

magc S. Francisci in Coenobio de Ian-
court in Flandria asseruata.

LXXXVI. Hvic persimilem B.P. Frãcisci effigiem in Vrbe Idomarensi, Comitatus Flandriensis, in Ecclesia Sororum Diuitum S. Claræ asseruari; quæ ex antiquissima illius Ecclesiæ Tabula plurium testimonio desumpta est, Exemplar, anno 1612. ad nos transmissum testatur: cuius hic figuram idcircò referendam curauimus: vt vera Caputij forma, quæ ante Capucinorum ortum B. Francisco, ac prioribus illius sæculi Fratribus Minoribus communis fuit, copiosiùs demonstretur.

LXXXVII. Ex

Imago S. Francisci vrbis Idomarensis.

LXXXVII. EX eadem Vrbe Idomarensi quædam Fratris Minoris Imago, quæ in Frontispicio Ecclesiæ S. Vbertini sculpta est, ad nos Pictoris Chirographo munita transmissa fuit: cuius cùm tanta antiquitas sit, vt illius sculptura temporis immemorabilis præscriptionem sibi vendicet; Caputij tamen figuram pyramidalem, absque Scapulari, atque anteriori Lunula, qualis Capucinorum esse solet, præsefert; ac proinde antiquam rei veritatem testatur. Quapropter eam hic, nullatenus ab exemplari immutatam, oculis intuendam proponimus.

LXXXVIII. Ca-

Imago Fratris Minoris in eadem Vrbe Idomarensi.

LXXXVIII. Cæterum illustris est S. Francisci è celebri Bruxellarum Vrbe, quæ Brabantiæ nobilissima est, Anno Domini 1612. huc ad nos perlata, quam Reuerendus quidam illius Vrbis Canonicus, de Moll cognominatus, apud Beguinas Bruxellenses in quodam vetustissimo precum libro reperit: cuius hic excussam Iconem subijcimus, in qua & angusti habitus, & Caputij longioris forma; immò & Barba in B. Patre conspicuè cernitur.

Imago S. Francisci Bruxellis asseruata.

LXXXIX. At neque Germania suis nobis testimonijs deest. Etenim Reginopoli, quæ inter liberas Germaniæ Vrbes, diuitiarum copiâ, ac Imperialibus Comitijs illustris celebratur: extat Ecclesia Saluatoris Minorum Conuentualium, à Fratre Cæsario Spirensi constructa: in cuius medio sese offerunt, duæ S. Francisci, & S. Ludouici Tholosani Episcopi statuæ, omnium voce vetustissimæ; quæ antiquum Minorum habitum, oblongum Caputium, chordam, & cætera his consentanea, tam perspicuè contemplanda exhibent: vt cunctorum oculos, ac mentes ad se alliciant, ac publicam veri habitus fidem omnibus adstruant. At neque hæ tantummodò; sed aliæ quoque Imagines S. Franciscum, S. Antonium, & S. Ludouicum referentes, in quadam vitrea eiusdem Ecclesiæ fenestra antiquissima, omnibus patent: in quibus eadem prorsus habitus, ac Caputij figura, quæ nunc Capucinorum est, præclarè conspicitur.

XC. His tandem postrema suis calculis succedit Hispania: cuius testimonia idcircò hactenus differenda duxi; vt quo illustriora sunt, eò tenacius animis inhæreant; ac velut cæterorum colophon, huius rei veritatem concludant; finemque controuersiæ imponant. Primum igitur nobis testimonium Barcino, inter Hispaniæ Citerioris Vrbes celeberrima; ex quodam sanctimonialiũ S. Augustini Monasterio, quod olim Moniales S. Claræ plurimorum annorum spatio incoluerant, ingenuum profert. In eo Fanum S. Claræ adhuc in-

huc integrum ſtat; vbi duo ſepulchra, ſub vnico fornicis arcu concluſa, nonnullas B. Virginis, ac Angelorum Imagines in Arcu depictas exhibent. Porrò in vtroque Arcus latere, bini Fratres Minores genuflexi conſpiciuntur; habitu quidem, atque acuminato Caputio, adeò Capucinis ſimiles; vt nihil inter eos diſcriminis interſit. Pictura verò tam vetuſta, vt ducentorum annorum tempus excedat; vt ex temporis inſcriptione, licèt ex parte corroſa, colligitur: quâ annus 1326. notatur.

XCI. Eodem planè modo, & in altero S. Ioannis Baptiſtæ Sacello, quod in eadem Eccleſia extructum eſt; aliud ſub arcu buſtum cernitur: in quo antea B. Agnetis, primæ illius Monaſterij Abbatiſſæ, Corpus multis annis iacuerat: in cuius Arcus teſtudine, cùm nonnullæ Sanctorum Icones depictæ ſint; in dextro, ac læuo ipſius pede, duo Fratres Minores inſtar priorum genuflexi, habitu, & acuminato Caputio conſimiles habentur; ante trecenteſimum annum depicti; vt ex Epitaphio liquet, quod in marmoreo lapide ſculptum, ita legitur. *Hic eſt ſepulta S. Virgo Agnes, quæ huius Monaſterij, per quadraginta & ſeptem annos, & ampliùs prima Abbatiſſa exiſtens; tantò in morte, & poſt glorioſa coruſcauit miraculis, quantò, dum viueret, ſanctitate vitæ, & claritate famæ præfulſit. Obijt autem Anno 1280. Kal. Octob. Feriâ quartâ.*

XCII. Haud minorem huic veritati fidem conciliant, nonnullæ B. P. Franciſci, & aliorum Fratrum Imagines: quæ olim in Oppido Riuipollenſis, quod inter Catalauniæ Oppida adnu-

adnumeratur, apud Monachos S. Benedicti in Ecclesia S. Mariæ, in Tabula depictæ asseruabantur: quæ cùm B. Franciscum, ac reliquos Fratres acuto, & oblongo Caputio ornatos ostenderent; antiquissimique temporis sibi diuturnitatem vendicarent. Capucinorum Vicensis Conuentus Guardianum aliquando impulit; vt antiquum simulachrum, à Cœnobij illius Priore, dono in Religionem transferri postularet: cui cùm Prior annueret; donationem publico instrumento confirmauit, Quod apud nos incorruptúm seruatur.

X C I I I. Aliud quoque testimonium, æquè illustre, Perpiniani: quæ est Aquitaniæ Vrbs, Hispanorum ditioni subiecta; in Porticu exterioris Conuentus Fratrum Minorum de Obseruantia proditur: vbi sepulchrum marmoreum, solo iacens, in operculi vmbilico defuncti figuram, more Capucinorum induti; ac circumcirca plerosque Fratres Minores, Capucinis persimiles, insculptos profert; tantâ annorum diuturnitate antiquos; vt tertium abhinc sæculum præcedant: vt ex illius Defuncti Epitaphio, in eodem lapide exculpto perspicuum est; in quo ita habetur. *Anno* 1312. *Septimo Idus Iunij obijt Frater Hermandalgus Oliua, cuius ossa posita sunt in hoc sepulchro, quod ordinauit fieri Boneta Mater, Vxor quondam Domini Rodulphi Oliua, in suo vltimo testamento.*

XCIV. At verò Monasterium ingressis, S. Ludouici, & aliorum Fratrum Minorum effigies, nullatenus à Capucinis Habitu, & Caputio dissimiles, in Claustro omnium oculis obijciuntur, quę in antiquissimi Altaris facie sunt depictæ.

XCV. Huic

XCV. Huic porrò tam probatæ veritati, non leue pondus addunt, pleræque Fratrum Minorum Imagines, quę in Ecclesia Fratrum Minorum de Obseruantia, in Oppido villæ-Francæ Panadarum, Diœcesis Tarraconensis, exculptæ cernuntur; cùm enim ibi in Sacello S. Bartholomæi, quidam lapis sepulchralis marmoreus è latere Altaris erumpat; in quo multorum Fratrum Minorum, velut in supplicatione incedentium, ac Defuncti funus prosequentium, Imagines insculptæ se offerant; in his nonnisi Capucinorum Habitus, & Caputij longioris, ac pyramidalis forma omnibus contemplanda exhibetur. Hoc Epitaphio inscripto.

Sectans pro modulo procerum vestigia, gestus
Hoc iacet in tumulo Bti Martini vir honestus
Qui obijt anno Dom. 1287. *Nonis Februarij.*

XCVI. His tandem finem imponant, nonnulla S. P. Francisci, & aliorum Fratrum simulacra; quæ in Oppido Birginij, Diœcesis Orgelitanæ in Ecclesia Fratrum Min. de Obseruantia omnium oculis sunt exposita. In primis namque in Maioris Altaris Icona; in qua & Christus Dominus, & B. Virgo dextram, ac læuam partem sibi vendicant: coram illis S. Franciscus ingeniculans, quasi aliquid ab illis accepturus depingitur; tam graphicè, & ad amussim ad Capucinorum habitum, & formam effigiatus; vt nihil nisi Capucini præseferat. Alterum quoque eiusdem S. Patris simulachrum sub organo, in quodam S. Annæ Sacello, in Tabula depictum cernitur; in qua B. Pater, pluribus Fratribus genufle-

genuflexis Regulam tradit. Cuncti verò Capucinorum habitum, & Caputium gerunt: Harum tandem Iconum antiquitas communi famâ, ad ducentesimum annum pertingit. Quò fit, vt nulli dubium esse possit, quin pluribus annorum lustris Capucinorum Reformationem præcesserint.

Plures adhuc Imagines, ac Sculpturæ his adnecti possent: quæ quadrati Caputij formam in Minorum Ordine primam, & antiquissimam esse demonstrant, quas breuitatis studio prætermittimus.

Quarta Classis testimoniorum ex Apparitionibus Beati Francisci, &c.

XCVII. QVarta hęc Classis tam copiosam ad huius rei veritatem tuendam, ac demonstrandam testimoniorũ aciem instruit; vt si vniuersas B. Francisci, S. Antonij, ac aliorum Beatorũ fratrũ Apparitiones, quæ sub Capucinorum habitu plerisque obtigerunt, huc in ordinem legi oporteret; omnem propemodùm numerum excederent. At neque in hoc testimoniorum genere, tam certam, ac irrefragabilem huius rei demonstrationem collocatam censemus; quin eosdem quoque non semel in Min. Conuentualium, & Obseruantium Habitu fidelibus apparuisse arbitremur: præsertim cùm Apparitiones, & Miracula, quæ vel à Beato Francisco, vel ab alijs Minorum Ordinis Sanctis præstan-

tur; non in certi, ac determinati habitus attestationem; sed ad Fidei potiùs, ac pietatis, qua à fidelibus inuocantur, approbationem fiant. Hi enim in ea habitus forma fidelibus interdum apparent; in qua ab ijs animo, ac pietate concipiuntur. Quo fit, vt hoc argumenti genus, ad veram Caputij formam comprobandam, minùs certum, ac necessarium esse soleat. Attamen, quum ad diuinam habitus, seu Caputij approbationem fiunt: haud vlli dubium esse potest; quin ex ijs certa, ac necessaria fides exoriatur. Quapropter, ne hoc quoque probationis genus nobis deesse videatur; pauca duntaxat huiusmodi cælestium Apparitionum exempla, hic indicare potiùs, quàm enarrare lubet.

XCVIII. Atque vt à F. Matthæo de Basso exordiamur: illustris, atque ad rem demonstrandam efficax, fuit illa B.P. Francisci Apparitio: quum is anno 1524. Matthæo de Basso, adhuc inter Obseruantes conscripto, apparens; quadrato Caputio instructus, non semel ante illam incedere visus est; quemadmodum in hoc primo Annalium Volumine, eodem anno fusè prosequuti sumus: Hæc enim, cùm ad veri Habitus, & quadrati Caputij formam Orbi restituendam, facta fuerit; maximam profectò vim, atque inuictum robur, ad hanc rem demonstrandam sibi vendicat. Quapropter haud mirum, quòd ex ea prima Religionis Capucinorum initia prodierint.

LXXXXIX. Huic alia quoque F. Francisci à Cartoceto, Viri inter Obseruantes pietate conspicui, anno 1525. visio succedit: in qua cùm vera

vera B. Francisci habitus forma, ad rudem habitum, & Caputium quadratum contracta, diuinitus illi demonstrata fuerit; quam futura tunc Capucinorum Reformatio gestatura erat: vti in Annalibus fusiùs explicatum fuit, irrefragabile huic Demonstrationi argumentum ministrat.

C. Tertia anno 1571. cuidam ex Maffeorum familia, in Oppido Aquefrigidæ contigit; qui cum agri sui partem, quæ ad Conuentus Capucinorum ædificationem necessaria erat, nullo neque iusto pretio vendere vellet; noctu dormiens, B. Franciscum Capucinorum habitum indutum, sibique subiratum conspicit; qui eum fune, quo præcinctus erat, duriùs flagellatum, ad agri donationem compellit. Quemadmodum eo anno vberiùs exaratum fuit.

CI. Neque absimile est, quod Francisco Veghæ Mendozæ, Ciuitellæ Arcis Præfecto accidit; qui cùm Capucinorum Conuentus ædificationem impediret; ter à B. Francisco illi in Capucinorum habitu apparente, obiurgatus: cùm increpationem negligeret, ab eo flagellis cæsus resipuit. Eodem quoque habitu B. Pater Octauio Gallucio Aquensi, Ordinis Minorum deuotissimo, ægrotanti apparuit: quem cùm verbis consolatus esset, diem illi quoque obitus prædixit.

CII. Dominico ex Comitibus Piozaschi, Viro planè pio, atque erga B. Franciscum cùm primis deuotione affecto; B. Pater, Capucino habitu indutus oranti apparet, ac litis cuiusdam victoriam pollicetur.

CIII. Dragutius è Casali Nouo, Consentini Agri oppido, Capucinorum Conuentus ædificationi præfectus; cùm in supremum morbum incidisset, Anno 1600. B. Franciscum, & B. Antonium Vlyssiponensem, Capucino habitu sibi apparentes conspiciens, exclamare cœpit: En B. P. Franciscus, en B. Antonius adstant; Capucinorum me habitu induite: sic enim iubent ipsi. Cumque id Propinqui præstare recusarent. Quid mihi (inquit) gloriam inuidetis? Cælum cum ipsis non petam, nisi eorum habitum geram. Vix autem habitum indutus, in Domino obdormit.

CIV. Ductor quidam peditum adhuc superstes, cuius nomen consultò reticeo: cùm apud Ducem Ossunensem, Neapolis proregem, atrocioris criminis falsò accusatus esset; capitalem sententiam propediem expectabat: quo tempore, cùm obnixè B. Francisco innocentiam suam commendaret; Sanctus Pater Capucinorum habitum gerens, & cum eo duodecim Fratr s, omnes quadrata Caputia gestantes, eidem in carcere apparuêre; qui cùm illi liberationem promisissent, eam postridie, nemine pro eo agente, à Prorege vltrò impetrat.

CV. Denique, vt innumera alia huiusmodi Apparitionum exempla prętercam: anno 1617. cùm Torrens Bonia; qui per Vallem Oscellæ apud Insubres, præceps decurrit; plus solito excrescens, toti Valli, ac præsertim Capucinorum Monasterio, quod in ea extructum est, inundationem minaretur: S. Franciscus, & S. Antonius, more Capucinorum induti, Tor-

rentis

rentis cursum & irruentium aquarum impetum, velut benedictione coërcentes, in margine à quamplurimis visi sunt: qui aquarum vi sedata, protinus ex oculis euanuêre. Hæc publica Fide iurata, ac plurimis testibus munita, ad nos transmissa sunt. Ex quibus nulli non perspectum esse potest; quadrati Caputij formam, Beato Francisco propriam, & antiquissimam fuisse.

Quinta Classis Testimoniorum ex Miraculis.

CVI. NEc minorem huic rei fidem astruūt, innumera prope Miracula, quæ ad veram S. Francisci habitus formam fidelibus commendandam, varijs Orbis Regionibus à Deo Opt. M. edita sunt: ex quibus pauca hic duntaxat lubet referre, cæteris in Annales reiectis. Esis, quæ Vrbs est in Apulia Daunia, vulgato nomine Troia nuncupata, anno 1606. Antonius Caracciolus ex Emilio Caracciolo, & Caterina Filomarina progenitus: grauissimo morbo laborans, ad extremum tandem cum morte conflictum moribundus deuenerat; cùm à parentibus, precibus B. Francisco, cuius eximiâ deuotione afficiebantur, pro filij salute oblatis: B. Pater quadratum Caputium gestans, & Capucinorum prorsus more indutus, sub solis occasum morienti apparet; verbis consolatur, incolumitatemque pollicetur, quam paulò post resumptis viribus assequitur.

CVII. Posteriori anno 1607. Helena, Lelij Pignatelli Nobilis Neapolitani Vxor, cùm Anxani, quæ Vrbs est Aprutij, grauissimâ pleuritide correpta, extremum iam spiritum ageret; Capucinorum Habitum, quem ab eorum Generali sibi in morte impetrauerat, sibi afferri iubet; vt eius saltem aspectu ante mortem frueretur. Habitus cum quadrato Caputio allatus fuit; quo cùm moribunda indui postulasset: vix eum trium horarum spatio indutum gestauit; cùm è morbo conualescere cœpit; breuique integram incolumitatem, ad veram B. Fancisci Habitus formam comprobandam, adepta fuit.

CVIII. Eodem ferè tempore quidam nostri Ordinis Clericus, apud Siculos grauissimè ægrotabat, quem Physicus necessariò ob morbi curationem Habitum exuere, ac nudum inter lintea iacere compulit. Reluctabatur Clericus, neque vllo Medici consilio adduci poterat; vt rem in Ordine insuetam præstaret: at accedente Guardiani præcepto, Medici consilio parere cogitur. At vix habitum exuit, & ad lintea accessit: quùm protinus exclamare cœpit: En vror, en vror, reddite habitum, en vror: cumque illi habitus redditus fuisset; statim ex morbo conualuit: vt hinc & vera B. Francisci habitus forma cōmendaretur; atque omnibus perspectum esset, quanta illius apud Deum virtus existeret.

CIX. Porrò huius rei probationem, mirum in modum auget, ipse Dæmonum terror, quo ad huius habitus aspectum percelluntur: cuius vnum, aut alterum exemplum, certâ fide pro-

de probatum, proferre haud importunum erit. Genuæ apud Ligures anno 1570. Vir quidam opibus potens, quales illius Vrbis Nobiles esse solent, multas sibi ex fœnore diuitias coaceruauerat: quas ne restituere cogeretur, ita à Sacramentorum vsu, præsertim pœnitentiæ abstinebat; vt tamen quotannis à Curato, suscepti Sacramenti fidem, multo ære sibi compararet. Hic tandem cùm in supremum morbum incidisset; nullâ verâ delictorum pœnitentiâ ductus, ab humanis excessit. Vxor verò, quæ Capucinis deuotissima erat; vt defuncti Coniugis animæ suffragaretur, habitum à Guardiano Capucinorum, summis precibus obtinuit, quo defuncti corpus induendum curauit. Cadauere interea in quoddam Claustri sacellum, apud Fratres Minores de Obseruantia delato: dum in posteram diem funera (vti decebat) illi solemnia parantur; ab ijs noctu circa illud excubiæ obseruabantur. Dum igitur duo iuxta Cadauer, Fratres vigilant; in ipso noctis profundo, Defunctus, qui in feretro iacebat, membra mouere, ingentemque strepitum, quasi in Fratres insilire vellet, edere cœpit. Quâ re exterriti illi, celeriùs inde aufugientes, rem Guardiano narrant; qui eò binos alios destinat, vt rem certiùs agnoscat; quibus cùm idem, quod prioribus, accidisset. Re certò perspecta, Guardianus totam Conuentus familiam in Refectorium conuenire iubet. Is verò vno, aut altero Fratre secum assumpto; stolâ armatus, mortuum in Dei nomine coniurat; vt se ad Refectorium præcedentem sequatur. Tum Prior Refectorium versus

greſſum dirigit. Horribile dictu. Defunctus ex feretro exiliens Guardianum ſequitur; ſimulque poſt eum ad Refectorium peruenit; vbi coram Fratrum multitudine iterum coniuratur: vt cur ſtrepitum edat; quidue ab eis exquirat, palàm aperiat. Mortuus mox horrenda voce inclamat: Quid me de ſtrepitu interrogas? Interroga cur maiori ſtrepitu non perſonem? En hic me Habitus acriori, quàm Auernus flamma adurit. Iam me, Dei Iudicio damnatum, Dæmones ad Tartara rapuiſſent; niſi cum iis hic Habitus pugnaret. Hoc me vos quàm primùm Habitu exuite: tum veſtra pace fruimini. Tunc Guardiano imperante, cùm Defuncti corpus Habitu expoliatum eſſet: mox Dæmones, omnibus ſpectantibus, arreptum corpus aſportant, & in Infernum ſepeliendum ferunt, intolerabili ibi prorſus fœtore relicto. Rem alta mente perpendens, Senex quidam venerabilis, qui facto præſens fuerat; paulò poſt ad Capucinorum Habitum euolauit, à quo hæc certa fide tradita didicimus.

CX. Neque abſimile eſt, quod apud Siculos accidiſſe, haud minori nobis fide probatum fuit: vti fœnerator quidam, cùm ad ſupremam vitæ lineam perueniſſet, ſupplex à Capucinis petijt, vt habitu in morte donaretur: quod cùm ab ijs impetraſſet, habitus ad Infirmum delatus lecto imponitur. At dum bini Fratres à Guardiano miſſi, in oratione cũ Infirmo pernoctant; intempeſta nocte horribilis in eo cubiculo vox cuiuſdam perſonat, dicentis: *Apprehende, apprehende illum.* Cui alterius vox reſpondebat:

spondebat: *Non possum.* His Fratres obstupefacti; cum eas Dæmonum voces esse intelligerent; Defunctum, ac lectum Aqua benedicta aspergebant. Rursus tamen eadem voce altius perstrepente: *Apprehende, Apprehende illum.* Altera verò respondente: *Non possum, quia S. Francisci Habitum in lecto stratum gerit.* Cùm inde Fratres eum Dei Iudicio condemnatum colligerent; remque indignam iudicarent, eum sacro B. Francisci Habitu indui, quem æternæ damnationis sententia premeret; Habitum electo tollunt: Moxque Defuncti cubiculum fumus, ac sulphuris fœtor tam dirus occupat: tamque ingens ibi strepitus auditur, vt tota illa domus à fundamentis ruere videretur. Inter hæc Duo Dæmones (vt videbatur) ad Defunctum, qui in eo strepitu animam exhalauerat; accedentes, illius corpus in aëra efferunt, ac secum asportant.

CXI. His postremò accedat, quod Pragæ, quæ præcipua Boëmiæ Vrbs est, Anno 1605. cuidam Hæretico contigit; qui cùm pyramidale Capucinorum Caputium deridere vellet; habitum sibi Capucinorum more confingit, & acuminatum Caputium histrionico ludo sibi in capite componens, eo cohæreas, inter nuptiarum conuiuia, ducere est ausus. At in sacrilegum velox Dei ira desæuit: necdum enim ad saltationis medium peruenerat; cùm repentina cordis syncope correptus, coram omnibus humi dilabitur. At sceleris pœnitens; cùm nullam, præterquàm sacrilegam sacri habitus irrisionem, sui deliquij causam agnouisset, ab eo vix post longum

tempus

tempus conualescere potuit; vt vera B. Francisci Caputij forma, ac virtus non solùm Fidelibus; sed ipsis quoque Hæreticis innotesceret. Quamplurima alia consultò prætereo, ne qui ea lecturi essent, tædio afficiantur.

Sexta Classis Testimoniorum ex antiquis, ac recentioribus Scriptoribus.

CXII. AD postremam tandem Testimoniorum Classem accedo, quæ cùm ex omnium, tum priscorum, tum recentiorum consensu, quæ veritatis vox censenda est, colligatur; certissimam antiquæ veritatis fidem præstat; & absque vlla dubitatione ostendit; quænam prisca fuerit Caputij figura, à B. P. Frãcisco ab exordio in Ordine instituta. Hi namque, cùm vel propriùs ab Ordinis natiuitate abfuerint; vel Capucinorum ortum longè præcesserint; vel tandem ex antiqua rei fama, ac traditione, puriorem illius sensum hauserint; velut omni exceptione maiores, incorrupti huius controuersiæ Iudices esse possunt. Quapropter hanc Classem postremo loco legendam duximus: vt velut totius huius Demonstrationis sigillum, controuersiam omnem deleat, ac rei veritatem sua auctoritate concludat.

CXIII. In his igitur primum locum iure sibi vendicat Bartholomæus Pisanus, diuersorum voluminum, tum maximè libri Conformitatum Auctor: qui cùm anno Domini 1310. inter vitâ, ac doctrinâ illustriores in

Mino-

Minorum Ordine claruerit, omnem prorsus affectati erroris suspicionem abstergit. Hic quænam vera B. Francisci habitus forma fuerit declarans, in libro Conformitatum ita de B. Francisco scribit. *A principio Ordinis vsque ad finem tunica, corda, & fœmoralibus diues, in sola gloriabatur penuria, & egestate gaudebat: vnde solâ habituali tunicâ, nullam aliam interiùs deferendo, fuit contentus. Et hæc erat, vt dicit quinta pars legendæ, rugosa, aspera, & ispida: vestis enim horrebat mollitiem, asperitatem amabat, dicens: Duris, & asperis Dæmones in fugam conuerti; delicatis autem, & mollibus ad tentandum fortiùs animari. Sed Habitus eius qualis fuerit, dicit legenda antiqua. Ipse enim à Christo edoctus, voluit Habitum suum exteriorem Cruci conformem ad litteram esse: vnde mensuram Habitus quoad longitudinem, & latitudinem, & qualitatem; & quoad vilitatem, & colorem docuit verbo, & exemplo; testibus Fratribus Bernardo, Ægidio, & Massæo, & alijs Socijs, qui se ab eo formam Habitus accepisse dicebant, & opere testabantur. Quoad materiam docuit, quod esset de panno vili, & cinerei, vel pallidi, vel terrei coloris; Christi mortificationem repræsentans, & talis grossiciei, quod corpus foueret, & posset Fratri sano vna Tunica sufficere, intus & foris repetiata: tantæ longitudinis, quòd succincta, absque omni colligatione supra cingulum, terram non tangeret. Longitudo manicarum vsque ad extremitatem digitorum, ita quòd manus operirent, & longitudine manuum non excederent. Latitudo manicarum esset tanta, quòd manus liberè intrare, & exire possent. Caputium quadrum, ac tantæ longitudinis, quòd faciem operiret: ita quòd Habitus Crucis formam præsentaret, & omnis humanæ gloriæ, & ornatus contemptum suâ vilitate prædicaret, & Fratrem Mino-*

rem Mundo Crucifixum, & mortuum ostenderet: & esset nuditatis operimentum, & necessitatis, amatorum paupertatis fomentum: & Professorum humilitatis signum: & portationis improperij Crucis Christi verum indicium. Et de isto dicit Regula; quòd habeant vnicam tunicam sine Caputio, quia ad instar tunicæ debeat esse strictus, & longus. Hæc in Legenda antiqua.

CXIV. En præclarum antiqui auctoris testimonium, quo quadratum Caputium ab ipso Ordinis principio, ac proinde ex B. P. Francisci institutione profectum esse, antiquioribus monumentis probat. Illam enim antiquam Legendam, quam hoc loco Auctor commemorat; à tribus B. Francisci Socijs conscriptam fuisse, communis est omnium fama, & consensus.

CXV. Huic alterum antiquioris adhuc Patris testimonium accedat. videlicet B. Angeli Clareni: qui tempore Cælestini V. Pontificis Anno 1295. Reformationis Clarenorum Pater fuit. Huius libellus de septem tribulationibus Ordinis M. S. circumfertur; in quo eadem prorsus, & verba, & quæ de quadrato Caputio, modò ex Pisano retulimus, distinctè exarata leguntur. Neque id mirum: cùm Pisanus ea ex antiqua Legenda, quæ & Angelo Clareno, & ipso erat antiquior, in eum locum transtulerit; à qua & sua Clarenum hausisse credendum est.

CXVI. Quamobrem, vel huius Legendæ, vel priscorum aliorum Ordinis Scriptorum auctoritate motus, Rodulphus Tossinianensis inter Minores Conuentuales non exigui nominis: Vir cum primis ingenuus, dum veram B.

Fran-

Francisci habitus formam, in sua Historia describit, Caputium quadratum inter alia commemorat, his verbis. *Tunica B. Francisci fuit pallentis, & cinerei coloris, qualem fuisse tunicam inconsutilem Christi quidam affirmant. Fuit quoque Cruciformis: cuius longitudo terram non attingebat, latitudo verò manicarum ad extremos digitorum articulos perueniebat. Fuit ei vestis vnica, atque abiecta, & ad pedes defluens: nec turpe ducebat eam ferre, quanquam ei Principes conueniendi forent. Hac vtebatur, siue vis frigoris, & hyemis instaret, siue ardor æstatis. Caputium quoque quadratum detulit, tantæ quidem longitudinis, quòd faciem operiret: qualem Habitum deferre consueuerunt agrestes homines illius Regionis; de quo quidam Vates aptè admodùm, & eleganter cecinit carmine:*

Franciscus verò donum lætabile agrestis
Accipit, & forma: quàm primùm insignit amata,
Texta Crucis consuta dehinc simul aptat habenda
Tegmina dura sibi

Vnde mensura sui habitus, latitudinem, longitudinem, qualitatem, despectionem, & colorem verbo simul, & exemplo docuit, sicut Socij eius ab eo accepisse testabantur, quibus persæpe dicebat.

Præterea mollis, pretiosa licentia vestis
Sit procul.

CXVII. Quod etiam ante Rodulphum, adnotauerat (a) Sedulius, in vita B. Francisci, qui in huius rei argumentum, plerosque B. Francisci habitus, & Caputia, forma planè quadrata se vidisse testatur: ita vt nullus iam dubitationi locus relictus esse videatur.

CXVIII. Præclarè quoque (b) Ioannes Rausferius

a *Sedul. Commend. in vita S. Franc. c. 2.*
b *Ioan. Rauss. de statu & Ord. Min.*

ſerius Andegauenſis, Ordinis Minorum de Obſeruantia, libro, quem de ſtatu, & origine Seraphici Ordinis S. Franciſci inſcripſit; quæſtionem illam pertractans: Quiſnam Fratrum Minorum Habitus eſſe debeat: vbi multa vltrò citròque agitauit; tandem citato Sedulio, cuius modò meminimus, rem ita concludit. *Certè liberè fateri oportet, Ordinem à ſuis incunabulis, atque adeò ipſum S. Patriarcham Franciſcum, eo habitu, Caputio, ac indumenti formâ vſos fuiſſe; quo nunc Capucini vtuntur (licèt fortè non omninò ſimili) qui habitus, cùm circiter ducentorum annorum ſpatio intermiſſus fuiſſet, poſtremò Clementis Septimi auctoritate, anno 1526. fuit reſtitutus.*

CXIX. Ingenuam hanc apertæ veritatis confeſſionem, ante Rauſſerium Marcus Vlyſſiponenſis,(*a*) Chronicorum D. Franciſci Auctor, nonſemel Orbi conſpicuam fecit, Chronic: part. 2. cap. 1. vbi de Templo in honorem Beati Franciſci, à D. Iacoba de ſeptem ſoliis erecto agens, ita ſcribit: *Succeſſu temporis auctum fuit Monaſterium iſtud, in quo nonnullæ Icones cernuntur; Capucinorum habitu ad viuū depictæ, quò Fratres Minores eo tempore vtebantur.* Præterea (*b*) lib. 5, cap. 21. cùm B. Franciſci Imaginem refert, quæ in Abſide Baſilicæ Lateranenſis opere Muſiuo fabrefacta conſpicitur, ſic habet. *Inter B. Virginis, & S. Petri ſimulacra, collocata eſt Imago S. Franciſci breuior, qui ſacris Stigmatibus ornatus apparet, Caputiumque acuminatum geſtat. Huiuſmodi enim & is viuens detulerat, ac totus Minorum Ordo tunc eo vtebantur.* Idem (*c*) Chron. 3. part. lib. 9. c. 15. cùm de Capucinorum

a *Chron. 2. p. l. 2. c. 1.* b *lib. 5. c. 21.*
c *Chron. 3. p. lib. 9. c. 15.*

cinorum Reformatione agit, hæc verba habet. *Fr. Matthaeus de Basso primus fuit, qui his temporibus Caputium acutum deferre cœpit. Hic S. Pater cùm esset spiritu feruens, & magno erga Sanctam paupertatem zelo flagraret; viso S. Patris Caputio, aliud simile sibi parauit, & habitum vilem indutus, simplex, nudis pedibus incedebat.* Hæc, & pleraque alia sparsim, hic Auctor de Quadrato S. Patris Caputio ingenuè exarat; quæ hic commemorari non est opus.

CXX. Neque ab his dissentanea sunt, quæ scribit Alphonsus (a) Ciaconius Dominicanus, de vita, & Gestis Pontificum, in Gregorio X. vbi de D. Bonauentura, qui ab eodem Pontifice in numerum Cardinalium assumptus fuerat, ita scribit: *Anno 1960. Narbonæ secundum Capitulum Generale celebrauit, in quo sui Ordinis Constitutiones reformauit. Ordinis habitum, quo nunc Fratres Minores vtuntur, paululùm commutauit; nam antea Capucinorum more induebantur.* Tametsi in eo non parùm hallucinatus fuerit: quòd D Bonauenturę primęui mutationem tribuit, quod infra, haud absque ratione improbabitur: propositam tamen veritatem confirmat. Plures alios Scriptores pręrereo, in hanc rei veritatem conspirantes: duos tamen duntaxat celebres, ex vtraque & Obseruantium, & Conuentualium familia Auctores huc nobis adferre lubet. Primus est R. P. (b) Lucas VVadingus Vir religiosissimus, atque inter Minores de Obseruantia omni virtutum, ac bonarum artium laude clarus; qui, cùm omnium postremus

a *Ciac. in Greg. X. fol. 598.*
b *Luc. Wading. Annot. 1. anno 1207. fol. 36.*

mus Annales Fratrum Minorum conscripserit inter alia hæc habet: *Illud præ cæteris aduertunt Vincentius Marianus, & Antoninus, non contentum Virum sanctum primæ Tunicæ Eremiticæ formâ; aliam sibi consuisse valdè contemptibilem, & incultam, quam Pastoritiam dixerat Volaterranus; & Petrus Gallesinius hunc sequutus; eâ duntaxat crederim ratione (vt etiam adnotauit Ioannes Narq. sæpius citatus) quia Tunica erat rudis, & hispida, Caputiumque ad scapulas pendebat acuminatum, eo more, quo exterius tegumentum Pastores ad arcendas Cæli inclementias, capitisque illud largius, ampliusque obtegumentum ad vestem consutum habent, quo à superueniente nimbo, aut niue defendantur. Quo Habitus genere deinceps per totam vitam vsus est Vir Dei, eâ solum admissâ non magnâ differentiâ, vt aliquando parumper longiorem, largioremue secundum offerentium liberalitatem, vel tenuitatem, panniquè mensuram portaret & Caputium aliquando magis, vel minus pyramidale, aut acuminatum adsueret.* Hæc sanè à docto, & religioso homine non inuitus accipio: neque enim Caputij mensura vnquam à B. Francisco lege ita arctata fuit; vt dummodo Caputium quadrum, ac pyramidale sit, illius acumen vel longiusculè protrahere, vel breuius contrahere liceret: quod neque apud Capucinos lege vlla sancitum est: tametsi id communi omnium sensu receptum sit; vt Caputium geminorum palmorum longitudinem non excedat; cum ea longitudo sufficiat, vt Caputium iuxta Religionis, ac honestatis regulam faciem operiat.

CXXI. Verùm cùm post pauca hæc addit: (a) Reli-

a *Idem fol. 37. n. 65.*

(a) Religiosissimi Patres Congregationis Capucinorum, plus cæteris ad hanc formam accedunt, si non excedunt: nec enim tam oblongum, & acuminatum: vt illi ad scapulas demittunt; facilè iudicauerim S. Patrem gestasse. Imagines certè antiquæ, quæ statim à S. Francisci obitu depictæ sunt, in multis Cœnobijs Ethruriæ, & Vmbriæ non valdè prominuisse retrò acumen Caputij, apertè probant. Verum est in absidis Ecclesiæ S. Mariæ Maioris, & Lateranensis demitti ad infimas vsque scapulas, in Imaginibus Sanctorum Francisci, & Antonij opere Musiuo expressis. In Lateranensi, cura Nicolai 4. In altera verò S. Mariæ eiusdem, & Iacobi Columnæ Cardinalis ad exitum deductis, anno 1295. Opifice Iacobo Torriti, vt in abside dextro angulo habetur.

CXXII. Sententiam quidem ingennè prolatam, ac omni vitij suspicione vacuam audio: eidem tamen haud facilè assentiendum iudico; præsertim cum nec ipse adeò certam, ac indubitatam proponat, quin ex oppositis sibi Imaginibus, de ea nonnihil formidandum esse sentiat. Quapropter, vt ipsa rei veritate inspecta, omnis e medio tandem dubitatio tollatur: id in primis non ægrè accipio, quòd Auctor hic de B. Patris Caputijs opinatur: nimirum ea secundum maiorem, vel minorem offerentium liberalitatem, ac panni copiam; interdum longiori, vel breuiori acumine constasse; quanquam id potiùs rei ipsius indifferentiæ tribuendum esse existimauerim: qua fiebat, vt cùm nulla Caputio mensura præscripta esset, aliquando breuius, interdum longius, iuxta panni copiam, ac Sutoris arbitrium euaderet.

CXXIII. Cæterùm quod ad communem Caputij

putij mensuram spectat, quam prima illa B. Francisci tempestas, atque etiam posterior ætas complexa fuit; eam non minùs quàm ad duos circiter palmos accessisse; ac proinde Capucinorum Ordinem, cui hæc mensura communis est, Caputiorum modum non excedere; ex B. Francisci, ac reliquorum Caputiorum mensura, quam in quarta Testimoniorum Classe indicauimus, hactenus demonstratum est: quo fit, vt nulla hic iure dubitatio oriri queat.

CXXIV. Alter (a) Bonitus Combassonius, Ordinis Minorum Conuentualium accedat, qui in Tractatu, quem nuper anno 1628. edidit, sub hoc titulo: *Vera, & dilucida explicatio præsentis status totius Seraphicæ Fratrum Minorum Religionis.* Inter alia hæc habet fol. 11. *Capucini verò sic nuncupati sunt à Caputio Ordinis antiquo, quod permissu Clementis septimi resumpserunt. Ipsi enim Regularis Obseruantiæ, & antiqui habitus vtramque formam iam deperditam, anno salutis 1525. restituerunt. Forma verò habitus Sancti Francisci, & Ordinis Seraphici est Caputium longum, & acuminatum, seu pyramidatum, tunica coloris cinerei absque Mozeta, vel Scapulari consutum.* Qui fol. 25. in hanc quoque sententiam citat Petrum à campopolito ex Minorum Obseruantium familia, libro, quem de excellentia, & nobilitate Seraphicæ Religionis conscripsit, lib. 1. cap. 7.

CXXV. Hic tandem antiquorum omnium Historicorum, qui de Priscorum Ordinum ortu, ac progressu scripsêre, vnanimis consensus ac-

a *Bonit. Combasson. tract. de stat. Rel. Ser. ex impr. Aug. Vindel. Typis Andreæ Apergeri.*

ſus accedat: quem ipſa quoque rei experientia ad hodiernum vſque diem comprobat; quo cunctis perſpicuum fit, quotquot Monachorum Ordines in Eccleſia Dei, Minorum Ordinem anteceſſerunt, omnes quadratis Caputijs vſos fuiſſe: Pachomij, qui circa Constantini Magni tempora floruit, Regula, Monachis Cucullam diſertis verbis tradit: qua præſertim inter edendum, caput obtegere debeant. Eandem quoque S. Benedictus, qui in quinto ſæculo Orbem illuſtrauit, ſuo Ordini Regulâ præſcribit. Cucullam verò, quadro, atque acuminato Caputio conſtare; nemo eſt, qui ex ipſa cucullæ forma, qua Monachi Caſſinenſes hactenus vſi ſunt; atque etiamnum vbique terrarum vtuntur, apertè non colligat. Camaldulenſes Monachos, Romualdo Institutore, nono Orbis ſæculo poſt Chriſtum excitatos; ac poſt hos Carthuſienſes, à Brunone circa annum Domini 1086. inſtitutos, quadrum, & pyramidale Caputium geſtaſſe præſens hæc Orbis tempeſtas non obſcurè declarat: quo etiam B. Dominicum, ac cæteros illius Ordinis Alumnos ab exordio vſos fuiſſe, grauiſſima traditio, nonnullis antiquiſſimis Iconibus, quæ in Hiſpania, atque alibi conſpiciuntur, aſſeuerata confirmat.

CXXVI. Quæ cùm ita ſint: Annon inde certo argumento euinci poteſt; B. Franciſcum cùm primùm Minorum Ordinem inſtituit, haud à cæteris Ordinibus abſimilem ſibi Caputij formam eligere voluiſſe? ac proinde quadratum, ac pyramidale Caputium ſuis præſcripſiſſe? Tot igitur Scriptorum voce, ac conſenſu.

ſenſu, cùm ſatis ſuperque probatum fuerit, Habitus à B. P. Franciſco inſtituti formam Caputio quadrato, ſeu pyramidali, abſque Lunula, & Scapulari conſtare; huic Demonſtrationi finem imponimus, vt alias breuiùs proſequamur.

DEMONSTRATIO V.

An Caputium Profeſſorum, debeat eſſe cum Habitu coniunctum.

I

Eram Minorum Habitus formam, ex Habitu, & Caputio quadrato coaleſcere; ex his, quæ hactenus à nobis demonſtrata ſunt, cunctis facilè perſpicuum eſſe poteſt. At verò, num Caputium cum Habitu aſſutum, ac coniunctum eſſe debeat; quamplurimi ſunt, qui non tam in dubium reuocant, quàm acerrimè oppugnant. At ſanè hi apertæ veritati bellum inferunt; quam cùm non alijs armis, præterquàm ex Lunulæ, & Scapularis poſitione aggrediantur: quàm hæc ad feriendum tela infirma ſint, quamque in valido prorſus robore aduerſus veritatem, vndequaque vetuſtate, ac ratione armatam, vibrentur; nos ſuperiùs in tertia Demonſtratione non obſcurè euicimus; in qua Lunulam, & Scapulare, à vera B. Franciſci Habitus forma procul amandauimus.

II. Iam

II. Iam verò, vt & quæ in ea Demonstratione argumentis probata sunt, luculentiùs pateant; & quæ hic demonstranda proponuntur, Firmiùs comprobent; ex quadruplici argumentorum capite; breuiùs tamen, quoad fieri potest, rem propositam demonstrare aggredior.

III. Primum argumenti caput ex (a) Regula ducitur, in qua hæc expressè verba leguntur. *Et illi, qui promiserunt Obedientiam, habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio.* Tunicam absque Caputio, eam esse nemo non intelligit, quæ nullum sibi Caputium assutum, vel coniunctum habet. Quænam igitur Tunica cum Caputio esse censenda est; præter eam, quæ cum Caputio connectitur? Quòd si nulla Tunica sibi Caputium annexum habeat; annon vtraque sine Caputio esse dicenda est? Hæc sanè adeò clara, ac perspicua sunt, vt nec vlla probatione indigeant. Igitur quum B. Pater in Regula præcipit; vt Professi vnam Tunicam cum Caputio habeant, & alteram sine Caputio, qui voluerint: Planè ex ea Tunicarum distinctione apertum est, Habitum Professorum Caputio assutum esse debere.

IV. Id ex distinctione Habitus Nouitiorum, ab Habitu Professorum, luculentiùs colligitur; de qua B. Pater in (b) Regula ita scribit. *Postea concedant eis pannos probationis; videlicet, duas Tunicas sine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vsque ad Cingulum.* Ex quibus Regulæ verbis duo perspicua sunt. Primum, Nouitios hoc Habitus discrimine à Professis discerni;

quòd

a *Reg. c. 2.* b *Ibidem.*

sensu, cùm satis superque probatum fuerit, Habitus à B. P. Francisco instituti formam Caputio quadrato, seu pyramidali, absque Lunula, & Scapulari constare; huic Demonstrationi finem imponimus, vt alias breuiùs prosequamur.

DEMONSTRATIO V.

An Caputium Professorum, debeat esse cum Habitu coniunctum.

I Eram Minorum Habitus formam, ex Habitu, & Caputio quadrato coalescere; ex his, quæ hactenus à nobis demonstrata sunt, cunctis facilè perspicuum esse potest. At verò, num Caputium cum Habitu assutum, ac coniunctum esse debeat; quamplurimi sunt, qui non tam in dubium reuocant, quàm acerrimè oppugnant. At sanè hi apertæ veritati bellum inferunt; quam cùm non alijs armis, præterquàm ex Lunulæ, & Scapularis positione aggrediantur: quàm hæc ad feriendum tela infirma sint, quamque in valido prorsus robore aduersus veritatem, vndequaque vetustate, ac ratione armatam, vibrentur; nos superiùs in tertia Demonstratione non obscurè euicimus; in qua Lunulam, & Scapulare, à vera B. Francisci Habitus forma procul amandauimus.

II. Iam

II. Iam verò, vt & quæ in ea Demonstratione argumentis probata sunt, luculentiùs pateant; & quæ hic demonstranda proponuntur, firmiùs comprobent; ex quadruplici argumentorum capite, breuiùs tamen, quoad fieri potest, rem propositam demonstrare aggredior.

III. Primum argumenti caput ex (a) Regula ducitur, in qua hæc expressè verba leguntur. *Et illi, qui promiserunt Obedientiam, habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio.* Tunicam absque Caputio, eam esse nemo non intelligit, quæ nullum sibi Caputium assutum, vel coniunctum habet. Quænam igitur Tunica cum Caputio esse censenda est; præter eam, quæ cum Caputio connectitur? Quòd si nulla Tunica sibi Caputium annexum habeat; annon vtraque sine Caputio esse dicenda est? Hæc sanè adeò clara, ac perspicua sunt, vt nec vlla probatione indigeant. Igitur quum B. Pater in Regula præcipit; vt Professi vnam Tunicam cum Caputio habeant, & alteram sine Caputio, qui voluerint: Planè ex ea Tunicarum distinctione apertum est, Habitum Professorum Caputio assutum esse debere.

IV. Id ex distinctione Habitus Nouitiorum, ab Habitu Professorum, luculentiùs colligitur; de qua B. Pater in (b) Regula ità scribit. *Postea concedant eis pannos probationis; videlicet, duas Tunicas sine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vsque ad Cingulum.* Ex quibus Regulæ verbis duo perspicua sunt. Primum, Nouitios hoc Habitus discrimine à Professis discerni; quòd

a *Reg. c. 2.* b *Ibidem.*

quòd ijs binæ quidem Tunicæ: sed vtraque sine Caputio, conceduntur: Professis verò duæ identidem Tunicæ, sed vna cum Caputio præscribitur. Alterum est, Caparronem, velut probationis insigne, vsque ad Cingulum defluens, Nouitijs assignari, qui Professis post vota emissa prohibetur. Quærimus igitur. Num Caputium, quod Nouitijs denegatur, ac Professis præscribitur, illud esse intelligatur, quod cum Tunica immediatè consuitur, necne? si negauerint, omnem profectò Nouitiorum, & Professorum Habitus differentiam, quæ in Regula disertè traditur, è medio tollunt. Neque enim Nouitij alio discrimine, à Professis, prꝛterquam Caputij priuatione discernuntur; cuius loco Caparronem induunt. Quòd si Professi Caputium à Tunica separatum, ac dissutum gerunt; quomodo Regulæ pracepto satisfaciunt; quæ inter duas Tunicas, quas Professis concedit, illud discrimen statuit; vt vna cum Caputio esse debeat? Rursum quo pacto vnam Tunicam cum Caputio, alteram sine Caputio habent; qui vel nullam cum Caputio, vel ambas cum Caputio gerunt? Caputium enim, quod ab vtraque Tunica disiunctum est; vel nullius, vel vtriusque Tunicæ esse censetur. Cùm vero Caputium ab vtraque Tunica separatum gerant; quonam discrimine à Nouitijs discernantur, quibus duæ Tunicæ à Caputio separatæ conceduntur, prorsus obscurum.

V. Alteram quoque ex Caparrone, qui Nouitijs ad probationis insigne datur, probationem ducimus. Etenim omnibus exploratum

est:

est: non omne Caputij genus Nouitijs à Regula interdictum esse, (quod ipse antiquissimus Ordinis vsus ab exordio institutus confirmat) sed illud tantùm, quod cum Tunica coniunctum est; Cuius loco B. Pater Nouitijs Caparronem assignat: quo nomine Caputium ab Habitu separatum, cum gemina illa panni portione, quæ ex vtraque parte ex humeris pendet, & in orbicularitatem desinit, appellari voluit; vt aperte constat ex Regula, in qua ita scribitur. *Postea concedant eis pannos Probationis; videlicet, duas Tunicas sine Caputio: & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vsque ad Cingulum.* Iam verò si Nouitijs idcirco Caparro conceditur; vt quamuis Caputium ferant, Tunicas tamen absque Caputio habere dicantur: Annon inde apertissimum est; eos, qui Caputium cum Lunula, & Scapulari à Tunica disiunctum ferunt, Tunicam absque Caputio gerere? ex quo id consequi opus sit; eos tantum iuxta Regulæ præscriptum, Tunicam cum Caputio gerere, qui Caputium cum Tunica assutum ferunt.

VI. Secundò id ex B. P. Francisci, ac Sociorum Caputijs, perspicuâ rei veritate demonstratur; quæ Tunicis absque Lunula, & Scapulari consuta, plerisque in locis conspiciuntur. Horum cum in Superiori Demonstratione fusè à nobis mentio facta fuerit: hic iterum refricanda non sunt. Attamen quàm ad id probandum efficax argumentum sit, candido animo perpendant,

VII. Tertia quoque huius rei Demonstratio, ab antiquissimis B. Francisci picturis, ac Imagi-

maginibus desumitur: quarum nulla ante millesimum, & quadringentesimum annum reperitur; quæ Caputium absque Lunula, & Scapulari cum Habitu coniunctum non habeat; vt in superiori Demonstratione explicatum fuit.

VIII. Quarta denique ex concordi Scriptorum sententia colligitur. Qui enim quadrati Caputij formam ad B. Francisci institutionem referunt; quos in superiori demonstratione non paucos retulimus; omnes Caputium cum Habitu, ex antiqua institutione coniunctum affirmant. Præter hos est etiam Vgo in Expos. Reg. à Bartholomæo Brandolino citatus; ipse quoque (a) Brandolinus in hanc sententiam conspirat, his verbis, ex Italico translatis: *Nota, quòd Habitus Professorum, ab Habitu Nouitiorum atque à Tunica propriè dicta differt. Primum quo ad vnitatem, quia Habitus Professorum debet esse vnitus, & assutus cum Caputio. sed Habitus Nouitiorum, sicut etiam Tunica, sunt sine Caputio. Quapropter quemadmodum malè ageret Nouitius, qui Caputium cum Habitu consutum deferret; ita quoque Professus, si Caputium ab Habitu dissutum gereret. Hæc est sententia* (b) *Vgonis in hunc locum: eamque elicit ex Regula quæ dicit; vnam Tunicam cum Caputio: quia illa dictio,* Cum *vnitatem & simultatem importat.* Hæc Brandolinus.

IX. Prior Brandolino id docuerat. (c) S. Bonauentura, in Exposit. Reg. in c. 2. ita scribens: Dicit ergo sic: *Et illi, qui promiserunt Obedientiam, Professi scilicet, habeant vnam Tunicam cum Caputio, in qua*

a *Brandol. in c. 2. Reg.* b *Vgo. in c. 2. Reg.*
c *S. Bonau. in Expos. Reg.*

in qua Habitus intelligitur. Id igitur ex D. Bonauentura certum est, Tunicam cum Caputio ipsum Habitum esse: Cum vero Habitus esse non possit, nisi Caputio vnitus; alioqui Tunica non Habitus appellaretur. Reliquum est, vt ex D. Bonauenturæ sententia, ad Habitum constituendum, Caputium cum Tunica coniunctum esse debeat.

X. His tandem accedat Gloss. (a) Ioan. Andreæ in Clement. de Regular. c. 1. in quo cum habitus Nouitiorum, à Professorum habitu distinguendus decernatur: ibi apertè tradit, Caputium Nouitiorum, in Ordine Minorum, Tunicæ assutum non esse; vt eo à Professis distinguantur. *Id patet* (inquit) *in Ordine Minorum, vbi noui Nouitij non habent sutum Caputium.* Ex quo id necessario consequitur; Professorum habitum, vt a Nouitiorum habitu distinctum esse possit: ex ipsa B. Francisci institutione, assutum sibi Caputium vendicare.

XI. Sed quid tot testimonijs, præsertim apud Minores Obseruantes opus est? cum ij suas (b) Salmaticenses Constitutiones habeant, à Francisco Gonzaga Generali confectas; rursumque à Calatagironensi confirmatas, quæ hoc ipsum decernunt: pœnamque ijs statuunt, qui dissutum ab Habitu Caputium gerunt? Id igitur apud ipsos saltem certum, ac constitutum esto.

a *Ioa. And. in Clem. de Reg. c. 1.* b *Const. Salm.*

DEMONSTRATIO VI.

An S. Antonius Vlyßiponensis, S. Bonauentura, & S. Ludouicus quadratum Caputium gestauerint.

I NOn abs re hæc à nobis mouetur quæstio: cùm hac tempestate non pauci, atque iijdem prorsus, qui quadrati Caputij institutionem à B. Francisco profectam oppugnant, in eam sententiam inciderint; vt nec ipsum B. Antonium Vlyssiponensem, multò minus S. Bonauenturam, & S. Ludouicum Episcopum Tholosanum, qui illo posteriores fuêre, pyramidali Caputio vnquã vsos fuisse affirment. His ratio communis est; B. Franciscum, ac priora illa Orbis tempora, vsque ad Clementem septimum; quo tempore Capucinorum Religio pullulare cœpit, quadratum, ac pyramidale Caputium nesciuisse. At quandoquidem multa, quæ ad hanc quæstionem spectant, in Quarta Demonstratione à nobis fusè explicata sunt; vbi pyramidalis Caputij formam, à B. Francisco institutam fuisse ostendimus: paucis hæc Demonstratio absoluenda est: Temporum namque Chronologia explicata, quibus hi Sancti Ordinis Patres, olim in Religione floruêre: nobis facilè erit, rei huius veritatem illustrare, ac certam oculis aspectandam proponere.

II. Illud

II. Illud in primis, ex omnium (a) Historicorum consensu, certum est, B. Franciscum, qui anno salutis 1182. vitæ huius vsurâ frui cœpit; post vigesimum quartum suæ ætatis annum, anno videlicet 1206. Regulam condidisse; atque Ordinem Fratrum Minorum, & Habitus, & quadrati Caputij forma à cæteris Ordinibus distinctum fundasse, quod Superius (b) Demonstratione Quartâ pluribus argumentis comprobauimus: ac demùm anno 1226. mortali hâc, cum immortali vita commutata, adolescentem Religionem, iam in plerasque Orbis partes dilatam, eiusdem Habitus, & Caputij hæredem reliquisse. Porro illud apud omnes certum est: S. Antonium Vlyssiponensem, B. P. Francisco adhuc inter mortales agente, è Conymbricensi Cœnobio sacræ Canonicorum Lateranensium Familiæ, ad Minorum Ordinem migrasse, anno 1220. sexto videlicet ante B. Patris obitum anno. (c) Qui cùm vndecim in Religione annos virtute, ac sanctitate plenos exegisset, anno tandem 1231. quinto nimirum, post S. Francisci excessum anno, in Cælum concessit: atque inter Superos relatus est: quo tempore, nullam quadrati Caputij mutationem in ordine accidisse, omnium (d) Scriptorum concors est sententia. Quo fit, vt S. Antonius, nemine prorsus discrepante, quadratum Caputium, quoad superstes fuit, cum alijs gestauerit.

III. Id quoque ex plerisque antiquissimis Iconibus confirmatur, quæ S. Antonium quadrato,

G 2

a Chron. Ord. l. 1. p. 1. c. 1. b Chron. p. 1. l. 2. c. 10.
c Chron. Ord. p. 1. l. 5. c. 2. d Chron. Ord. p. 1. l. 5. c. 27.

drato, seu pyramidali Caputio ornatum demonstrant; quæ tametsi superiùs à nobis commemoratæ fuerint: eas tamen hic iterum breuius collectas refricare, haud superuacaneum erit. Prima est Tuderti in Pallio Damasceno vetustissimo; Secunda Fulginij, apud Min. Conuentuales in Claustro: Tertia ibidem in Sacello B. Angelæ Fulginatis: Quarta in absside S. Maioris Vrbis Romanæ; Quinta in Basilica Lateranensi; Sexta Antonij in Ecclesia Minorum Conuentualium; Septima Reginopoli in Germania, in Ecclesia eorundem Minorum Conuentualium; Octaua Neapoli in Conuentu S. Claræ, vbi Fratres hospitantur. Hoc ipsum denique ex omnium ferè Scriptorum consensu ingenuè constat; qui quadratum Caputium ex B.P. Francisci institutione profluxisse docent, quos superiùs recensuimus.

IV. Vnus tamen omnium instar, Reuerendissimus in Christo, Pater Felix à Cascia, Generalis Ordinis Minorum Conuentualium Magister, testis omni exceptione maior accedat; qui anno 1628. hoc ipsum publica fide, proprio Chirographo obsignata, ac sigillo munita, citra omnem dubitationem testatus est. Cuius hoc est exemplar. Romæ in lucem editum.

V. *Gloriosum D. Antonium Patauinum, eandem habitus formam gestare, quam Seraphicus Pater noster Sanctus Franciscus deferre consueuerat; licet cunctis Religionis nostræ Seraphicæ Historiarum dogmata profitentibus facilè collucesscere queat: attamen, quia à nonnullis, in rebus nostri Ordinis non admodum versatis, claritas hæc in dubium reuocari posset; nos rationibus,*

causis,

causis, honestisque fundaminibus adducti, veritatem hanc non imus inficias, & quantum in nobis est, vt iuxta nostrum sensum clarius elucescat; prædictum D. Antonium Ordinis nostri Minorum, eandem habitus formam, quâ idem Seraphicus Pater S. Franciscus, dum lucis vsurâ frueretur, vtebatur, gestasse credimus: huiusce siquidem habitus formam arbitramur; Caputium acutum, & ad pyramidalem figuram descendens, Tunicaque compaginatum: æquum enim & consonum videtur, talem Filium tanti Patris vestitu consimili cohonestatum fuisse, qui eandam prorsus Regulam, & vitæ institutum, vti è fonte manans riuulus, admirabiliter obseruauit, laudabiliter transegit. Et eo vel maxime, quia probatorum Auctorum monumentis apparet; sublato ex humanis, & ad celsa sydera euocatis Seraphico Patre S. Francisco: habitus sui formam imperturbatam diutinâ temporis intercapedine perseuerasse; & mutationem, seu variationem non sustinuisse. Quod insuper perspicuum est, (si vetustioribus picturis est adhibenda fides) in Ecclesia Patrum Reformatorum in Vrbe, qui de Obseruantia nuncupantur, S. D. Francisci Transtyberim; quamplurimi enim ibi conspiciuntur effigiati Fratres, prædicta induti habitus forma. Iconiorum quoque Basilicarum S. Ioannis in Laterano, & S. Mariæ Maioris, alibique testimonio comprobatur: quælibet enim harum Ecclesiarum in Ara Maiori, Sanctorum Francisci, & Antonij Patauini continent effigies, musiuo labore contextas; Caputium acutum, & Tunicæ coniunctum gestantes, cingulo crassiori circumdatas, & sandalia in pedibus gestantes, nominibus proprijs, hinc inde Latino idiomate appositis. In fidem, &c. Romæ apud SS. duodecim Apostolos die 8. Octobris. 1628.

Fr. Felix Generalis Ordinis Min. Conuentualium.

Locus Sigilli.

VI. Quod verò ad S. Bonauenturam spectat: quorundam est opinio, eum prioris Caputij formam, quæ quadrata erat, in rotundam commutasse: ac præterea Lunulam, & Scapulare addidisse. At qui ita sentiunt, cùm nulla solida ratione, aut fundamento moueantur, facilè refelli possunt; quod nos in Nona Demonstratione non obscurè præstabimus: in qua perspicuum fiet; quadrati Caputij in Ordine Minorum, nullam vsque ad 1400. circiter annum, mutationem factam fuisse. Quo fit, vt non modò S. Bonauentura, qui anno 1271. Secundũ (a) Trithemium vel 1274. vt vult (b) Bellarminus, è viuis ereptus est: sed etiam S. Ludouicus, qui 1297. ad Cælites euolauit, quadratis Caputijs vsi fuerint.

VII. Equidem imagines, quæ in Bergomensi Ecclesia S. Mariæ Maioris, anno 1347. depictæ, B. P. Franciscum, S. Antonium, S. Bonauenturam, & S. Ludouicum; quadrato, & oblongo Caputio exornatas referunt; omnem ex animo suspicionem abstergere debent; quò minùs certò quisque sibi persuadeat, eos haud alia, quam quadrati Caputij forma vnquam vsos fuisse: Tot præterea S. Ludouici Icones, quæ in Neapolitana Vrbe; vti fusius in 4. Demonstratione explicatum fuit, eundem Pyramidali Caputio vsum manifestè indicant: annon præclara nobis testimonia ferunt? Verum his prætermissis, ipsum S. Ludouici Caputium, quod Tholosæ asseruatur, instar omnium sit: in quo ipsa pyramidalis forma conspicitur. Quodsi S. Ludouicus, qui S. Antonio, & S. Bona-

a *Trithemius* b *Bellarminus.*

Bonauenturâ posterior fuit, pyramidali Caputio, vt ipsius Caputium, ac picturæ indicant, vsus fuit: Quis S. Bonauenturam, ac S. Antonium, qui eo priores extitêre, quadrato Caputio caruisse existimet? Denique Marci Vlyssiponensis, Auctoris Chronicorum Ordinis S. Francisci, Testimonium accedat, qui (a) Chron. par. 3. lib. 9. c. 16. ita scribit. *Quo tempore B. P. Franciscus Ordinem Minorum instituit, vsus est Caputio longiori, & acuminato quod tunicæ assutum gerebat: persimile quoque post eum detulerunt Antonius, & Bonauentura, aliique quamplurimi; quemadmodum ex eorum habitibus, qui vsque in hodiernum diem conseruantur, & ex picturis manifestum esse potest.* Hæc de hac Demonstratione dicta sufficiant: ad septimam pergo.

a *Chron. Ord. p. 3. lib. 9. cap. 16.*

DEMONSTRATIO VII.

Quamdiu Caputium Quadratum, seu pyramidale in Ordine floruerit.

1.

Vadrati Caputij genus, à B. P. Francisco Minorum Patre exorsum, ac quamplurimis post ipsum annorum lustris, incolume in Ordine propagatum fuisse, hactenus demonstrauimus: iam verò integra eiusdem Caputij ætas, vitaque breui inquisitione indaganda est: vt eo facilius, quo tempore ipsum intermori contigerit; in

Nona Demonstratione, quæ ad hanc rem plenius, ac perfectius illustrandam, instituenda est, explicari queat.

II. Perfecta quadrati Caputij ætas, haud alia ratione, præterquam vel ab ipsa Caputiorum quæ varijs in locis religiosè seruantur, ætate; vel ab Imaginum ipsius diuturnitate; vel tandem ab Historicorum testimonio, à nobis colligi potest. Quò enim eos, qui quadratis Caputijs vsi sunt, longiùs ab Ordinis natiuitate abfuisse perspectum fuerit; aut quadrati Caputij Imagines, diuturniora sibi à Caputij ortu tempora vendicauerint; eò sanè prouectiorem illius ætatem fuisse, non obscurè probatum erit. Ex quo tandem; si non certum, saltem quàm diuturnum illius vitæ tempus fuerit, indubiè licebit colligere.

III. Primam igitur huius rei probationem ab ijs exordientes, qui quadrata Caputia gestarunt; eorumque memoriam nobis, ipsis Caputijs testatam reliquerunt; breuiter huc reuocanda sunt, quæ in secunda Testimoniorum Classe Quartæ Demonstrationis, fusiùs prosequuti sumus: Vbi à B. Francisco inchoantes, eorum seriem, & Cathalogũ texuimus; qui quadrata Caputia, varijs Orbis temporibus, ac distinctis locis, velut certa antiquæ veritatis monumenta, posteris consignarunt. His verò Caputiorum Testimonijs hic consultò præteritis, quæ B. P. Francisco, à Socijs contemporanea, certam nobis illorum temporum fidem commendant: B. Simeonis à Collazzone, qui circa annum Dom. 1239. ex humanis migrauit, quadratum Caputium Spoleti custodiri di-

ri diximus. Aliud Hispelli B. Andreæ Hispellensis, qui anno 1270. etiamnum inter mortales vitam ducebat. Aliud B. Philippi à Monte Ilcino, qui cùm anno Domini 1279. in Cælum concessisset, sexto scilicet, vel septimo post D. Bonauenturam anno, corporis, & quadrati Caputij exuuias in eodem Montis Ilcini Oppido deposuit. Aliud quoque B. Raynerij Biturgiensis, qui anno Domini 1304. post S. Ludouicum Tholosanum Episcopum, vitam meliorem assecutus est; quadratum Caputium Biturgiæ asseruatum commemorauimus. Post hæc duo quoque alia quadrata Caputia: vnum videlicet, B. Conradi Offidani, alterum B. Ioannis Lauernicolæ, in Sacro Aluerniæ Monte, religiose reposita esse admonuimus: Ex quibus prior circa annum Domini 1306. Posterior circa 1322. integrâ ferè post S. Franciscum annorum centuria, ex hac luce, ad puriorem migrarunt.

IV. Huc vsque quadratorum Caputiorum, quæ nobis perspecta sunt, integra monumenta peruenêre: quæ quadrati Caputij vitam hactenus in toto Ordine incolumem extitisse, extra omnem dubitationem affirmant. At verò depictæ Imagines, quæ post hæc Orbis tempora, plerisque in locis conspiciuntur; procul dubio diuturniorem fuisse indicant. Etenim post annum 1322. quem postremum Caputiorum reliquijs præscripsimus; quædam Fratris Minoris Imago, quadratum Caputium gerens, Senis apud Minores Conuentuales in Claustro cernitur, qui Pictoris nomen, ac Picturæ tempus hac inscriptione præ-

refert. *Ambrosius Lorenzetus Pictor Senensis, fecit anno Domini* 1335. Alia quoque minùs antiqua Interamnæ in Ecclesia S. Pauli, non longè ab Vrbe B. Virginem paruulum Iesum gestantem; ac B. Franciscum Capucino similem, ipsius pedibus adgeniculatum, in tabula profert, hoc Pictoris, & anni titulo. *Petrus Ranucius Spoletanus pinxit, anno Domini* 1366. mense Septembri. Tres præterea Fratrum Minorum Imagines, Capucinorum habitum gestantes; Reginopoli, inferioris Bauariæ Vrbe, tribus sepulchris lapideis; quæ apud Minores Conuentuales, in ipso Monasterij Claustro, solo effossa pedibus teruntur, insculptas reperias. Prioris sepulchri lapis suâ inscriptione annum 1372. indicat: Secundi, annum 1388. Tertij, annum 1390. Quanquam verò his recentior in Senensi Vrbe, apud Fratres S. Dominici; in Sacello illius Ecclesiæ, quod Guelfortum Familiæ esse dicitur, Fratris Minoris Imago aspiciatur, quadratum Caputium præseferentis; cuius inscriptio est: *Opus Ioannis de Senis* 1447. Integram tamen quadrati Caputij formam, ad 1400. duntaxat circiter annum peruenisse, haud leues certè rationes mihi persuadent: quas in Nona Demonsttatione, quæ de Caputij quadrati mutatione instituenda est, examinandas differimus.

V. Cæterùm perfectam quadrati Caputij ætatem, vsque ad præfatum, plus minusue annū, prouectam fuisse, ipsæ Gullielmi Farinerij Constitutiones, quæ anno 1354. in Generali Capitulo Assisij celebrato, editæ fuerunt, non obscurè confirmant: in quibus cùm eadem

 prot-

prorſus, quæ prius à S. Bonauentura circa Caputium ſancita fuerant, renouata habeantur: nihil in quadrati Caputij forma immutatum fuit: ſed longior duntaxat Caputij quadrati menſura contrahitur; vt ex ipſa Conſtitutione patet, quâ ita ſancitur. Caputium tali modo fiat, quòd exiſtens in capite, cingulum vltra duos digitos non excedat. Verùm cùm hæc vberius in Nona Demonſtratione pertractanda ſint: hinc tantùm colligere liceat, quadrati Caputij annos (quanquam de ijs certum quicquam ſtatui minimè queat) vſque ad 1 4 0 c. circiter annum effluxiſſe.

DEMONSRATIO VIII.

An auctoritate alicuius Pontificis, aut Capituli Generalis, forma Caputij quadrata, aut pyramidalis ſublata fuerit.

I. QVorundam opinio fuit: quadrati, ſiue pyramidalis Caputij formam Ioannis XXII. Pontificis Conſtitutione, nedum ſublatam, verùm & anathemate percuſſam fuiſſe. Cuius rei eam cauſam fuiſſe ferunt: quòd cùm huius Pōtificis tempeſtate, operâ Ludouici Bauari Imperatoris, qui ab eo excommunicatus fuerat, & ab Imperio depoſitus; ſchiſma in

Ecclesia excitatum esset, (Petro quodam Corbario, qui Nicolai V. nomen assumpserat, in Petri Sedem Romæ intruso) in eo Michaël Cæsenas, Minorum Ordinis Generalis Minister; ob quosdam de Christi paupertate errores, quibus is tenaciùs adhærebat; iubente Pontifice, ab officio depositus, ad Bauarum transfugit: atque illius, ac consequenter intrusi partes cum alijs (paucis tamen) Ordinis Fratribus, qui eum sequuti fuerant, tueri cœpit. Ea re grauiter Pontificem commotum, Constitutione, quæ incipit: *Dudum*. Data Auenioni, Anno 1330. Eundem Michaëlem Hæreticorum fautorem, manifestumque Hæreticum, ac Schismaticum, cum suis Asseclis declarasse ferunt. Ac præterea, cùm Michaël cum Asseclis, antiquum, ac consuetum Religionis habitum indutus extra Religionem vagaretur, præcepisse; ac sub diuini anathematis pœna interdixisse; ne quis de cætero quadrato Caputio vteretur: cuius loco rotundum Caputium cum Lunula, & Scapulari toti Ordini præscripserit. Hanc sententiam tradit Franciscus à (a) Coriolano Capucinus, in suo Breuiario Chronologico, anno 1225. & 1228. qui malè in eam, totam Capucinorum Religionem, constanti Traditione conspirare affirmat; cùm vix vnum, aut alterum, ei fauentem proferat. Hæc sententia cùm nullo, aut probatæ veritatis, aut rationis pondere fulciatur, seipsa ruit; grauique falsi suspicione laborat. Nam in primis nullam Ioannis XXII. de hac Caputij mutatione Bullam, aut præceptum extare certum est:

a *Coriolan. Breu. Chronol. ann. 1225. & 1228.*

est: neque apud posteriores Pontifices, neque apud antiqua Ordinis monumenta, vlla illius memoria vnquam superstes fuit; quibus altum, ac perpetuum semper fuit de hac re silentium. Quod si res ita accidisset; annon rei ipsius grauitas id postulare videbatur; vt scriptis exarata, saltem inter Ordinis monumenta relata fuisset? Equidem non inficior per extrauag. *Dudum.* quæ habetur apud Eymericum in (a) Directorio Inquisitorum; Excommunicationem in Michaëlem, & Asseclas, tanquam Hæreticos a Ioanne XXII. latam fuisse: quicquam tamen ab eo in quadrato Caputio, quod eo tempore Minorum Familiæ commune erat; immutatum aut præceptum fuisse; hactenus neque ex ea Pontificis Constitutione, in qua nulla de Caputio mentio fit; neque apud Sacros Canones; neque apud vllos Historicos constat. Quo fit, vt hæc sententia nihil prorsus à Ioanne XXII. neque ab alio Pontifice solidum hauriat, quo seipsam defendat.

II. Alij tamen id ex altera eiusdem Ioannis XXII. Constitutione, quæ incipit: *Quorundam exigit, &c.* quæ habetur inter extrau. (b) cap. 1. de verb. signif. in 6. asserere conantur. At neque hi ex ea sibi quicquam vendicant. Ea enim Constitutione Pontifex; vt ex argumento illius capitis, & ex Bullæ contextu, constat; quosdam tantum Fratres Congregationis Narbonensis, qui sub arctioris obseruantiæ prætextu, strictos habitus, ac breuiora Caputia, quàm

a *Direct. Inquisit. 2. p. 9. 15. & 16.*
b *De Verb. signif. in 6. c. 1.*

tia, quàm Ordinis tunc consuetudo ferret; pro arbitrio, absque Pontificis licentia sibi assumentes, schisma in Ordine concitabant; atque à Generalis se obedientia abstrahebant, reprehendit: illosque sub Excommunicationis pœna, ab ea Habitus nouitate recedere; totique Ordini seipsos conformare; ac demum Generali Ministro obedire cogit: Cuius, ac aliorum Ordinis superiorũ arbitrio relinquit de Vestimentorum vilitate, ac nonnullis; alijs ad paupertatem spectantibus iudicare. Cùm autem eo tempore in toto Ordine Caputij acuminati vsus vigeret; tantùm abest; vt ea Constitutione Caputij quadrati, ac pyramidalis vsus sublatus fuerit; quòd illâ magis confirmatus fuit; eo duntaxat constituto; vt qui vel strictiores Habitus, vel breuiora Caputia gerebant; seipsos ad aliorum formam componerent, qui & laxioribus Habitibus, & longioribus Caputijs quadratis vtebantur. Sic enim in ea (a) Constitutione legitur.

III. *Ideoque omnes, & singulos Fratres antedicti Ordinis Minorum, qui strictos, curtos, ac difformes Habitus, ab ipsius Generalis Ministri, & aliorum de dicta communitate, Habitu coram nobis, & Fratribus nostris, & alijs in Romana Curia detulerunt, vel deferunt: monemus, & hortamur in Domino: eis nihilominus in virtute S. Obedientiæ, & sub Excommunicationis pœna, per Apostolica scripta mandantes; quatenus ad mādatum ipsius Generalis deponant, quos deferunt, habitus; & alijs iuxta eiusdem Generalis arbitrium, determinationẽ, siue iudiciũ (vt supra prædicitur) induantur; ipsique Generali in omnibus istis, & alijs, & per omnia secun-*

a *Quorundam exigit de verbor. signif. in 6.*

secundùm B. Francisci Regulam, & prædictas prædecessorum nostrorum Declarationes, Concessiones, & Commissiones in ipsis Declarationibus comprehensas, & nostras contentas in præsentibus humiliter obedeant, pareant, & intendant. Verùm id apertum errorem euincit, quòd hæc Bulla decenniò ante Michaëlis Cæsenatis schisma, eo postulante, à Pontifice edita fuit: quo pacto igitur in ipsius odium lata esse creditur?

IV. At neque ea opinio rationi, posteriorique rerum statui satis consentanea videtur: quanquam enim Frater Michaël Cęsenas, cum nonnullis sui erroris asseclis, ad Ludouici Bauari, ac Antipapæ partes transierit: ij tamen pauci admodum fuerunt, ac breui ferè omnes præter Michaëlē, & paucos, ad Pontificis obedientiam redeuntes, schismatis maculam abstersserunt. Quo fit, vt cùm nec diutiùs, nec omnes in schismate permanserint: haud credibile sit, Pontificem tam leuiter Ordinem ad Habitus mutationem compulisse. Addo, quòd post Michaëlis, & Asseclarum schisma, immò & post ipsius Pontificis mortem, vigesimo circiter anno: Generale Capitulum Perpiniani, sub Gullielmo Farinerio Generali celebratum fuit; anno videlicet 1354. in quo antiqua Ordinis Statuta, olim à S. Bonauentura edita, de Caputij, quod pyramidale fuisse constat, mẽsura vltra cingulum longiùs, quàm duobus digitis, non extendenda, refricata fuêre; quod planè apertum testimonium est, nullam à Ioanne XXII. Caputij pyramidalis mutationem factã fuisse. Neque enim post Pontificis decretum, aut latam in quadratum Caputium ex- commu-

communicationem, Farinerius, aut Generale Capitulum illud Constitutione confirmasset. Cum vero hæc Farinerij Constitutio à Martino V. Pontifice, qui post 1403. annum Pontificatum gessit, confirmata fuerit; id sanè extremo gladio hanc sententiam iugulat; ne incolumis, aut superstes diutius esse possit.

V. Huius Farinerij, seu potius S. Bonauenturę Constitutionis, prius meminerat huius sententiæ Assertor; ex qua pyramidalis Caputij probationem hauserat: mirum, quòd hic in se ipsum impingat, ac Ioanni XXII. Caputij pyramidalis internecionem tribuat, quod post Ioannem adhuc incolume asseruerat; Anno 1228. fol. 365.

VI. Quod si posteriorem rerum statum perpendimus; is faciliùs adhuc animum ab hac sententia reuocat: Etenim ex quamplurimis antiquarum Imaginum monumentis perspectum est: quadratum, seu acuminatum Caputium, licèt paulò illo antiquo longius, ac laxius, absque Scapulari multis, post huius Pōtificis decessum, annorū lustris, in toto Ordine floruisse. Cum enim Ioannes XXII. anno 1334. diem extremum clauserit; plurimæ Fratrum Minorum Imagines post id tempus exsculptæ, ac depictæ adhuc integræ extant; quæ huiusmodi Caputium, velut toti Ordini commune referunt; quas nos in Superiori Demonstratione, suis quibusque temporum spatijs assignatis, prosecuti sumus.

VII. Vnde igitur ita scribunt? (a) *Quia Caputium illum antiquum (detur casus; quod fuerit acutum) à Fratricellorum hæresi pollutum, & maximâ temeritate*

a *Scripl. Nea.*

meritate ab eius forma alteratum fuit; & ideò à Ioanne XXII. Ordini sublatum, & Fratricellis in signum hæresis, schismatis, & Apostasiæ derelictum, antiquatum, & profanatum est. Hæc dicimus, & probamus ex Patre Coriolano Capucino in suo Breuiario Chronologico; qui etiam refert summum Pontificem statuisse; vt sibi obedientes Caputium rotundum gestarent; relicto oblongo illo, & pyramidali, quo Michaël & sequaces vtebantur.

VIII. Cur tam inanirationе freti; in Caputium; quod cùm à Beato Patre institutũ fuerit; sanctum, ac venerandum ab omnibus, præsertim à Filijs haberi debet; tam acerbè inuehuntur; vt illud in Hæresis, Schismatis, & Apostasiæ signum derelictum esse affirment? Quâ ratione, quod Deo Auctore in Religione institutum, & à S. Dei Ecclesia approbatum: antiquatum, ac profanatum esse ferunt; cùm nulla id solida, nedum certa ratione euincunt? Vbinam apud Pontificum Bullas; aut quadratum Caputium anathemate percussum, siue antiquatum; aut rotundum lege aliquâ inuectum ostendunt.

IX. At esto. Demus olim Michaëlis Cæsenatis hæresi pollutum; demus antiquatum; demus profanatum: quod ipsa rei veritas apertè oppugnat: num illud hac tempestate, ab ijs tam graui censurâ perstringi debuit? cùm Clementis Septimi Pontificis auctoritate, & Ecclesiæ Iudicio, Capucinorum Ordini restitutum; atque ampla Bulla consecratum, ac tot posterioribus Pontificum Bullis celebratum fuerit? si à Capucinorum Religionis, illis minimè lubet se, calumnia temperare:

cur saltem S. R. E. non parent; cuius auctoritatem, ac potestatem conuellunt? Quis enim profanum, & antiquatum censeat; quod publico S. R. E. decreto, velut sacrum approbatum fuit? Rem acriùs non prosequor.

X. Alij quadrati Caputij mutationem ad Vrbanum Sextum referunt; quem in schismate Clementis VII. Antipapæ; cùm duo Generales Ordinem discinderent, quadratum Caputium in rotundum; adiunctis Lunulâ, & Scapulari, mutasse ferunt: quo Fratres Minores sibi adhærentes, ab alijs, qui Antipapæ parebant, dignoscerentur. Hanc opinionem, quæ incerto Auctore vagatur; refert Coriolanus: quam etiam ob id maximè refellit; quòd nulla de duobus Generalibus eo tempore electis, in Chronicis mentio fiat, à quibus schisma in Ordine concitari potuerit. Veruntamen huic rationi accedat: quòd hæc opinio, nullum Pontificis decretum, nullum Scriptorem, nullum Ordinis monumentum, nullum denique testem, quæ veritatis insignia sunt; sibi vendicat. Quo fit, vt cùm omni prorsus veritatis robore destituta sit, seipsa dilabatur.

XI. Quanquam verò quadratum Caputium, huius Pontificis Constitutione sublatum fuisse, velut leue, ac improbatum arbitremur, haud tamen pugnamus, quin circa huius schismatis tempora, quæ ad 1408. annum accesserunt, quadrati Caputij forma ad interitum properauerit; quemadmodum in sequenti Demonstratione fusiùs exarabimus.

XII. Illud postremo certum sit: nullam

vllius

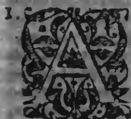
vllius Capituli Generalis Constitutionem, nullumque Ordinis Decretum, vllo vnquam tempore exstitisse; quo pyramidalis Caputij forma sublata, aut in alium mutata esse probetur. Addo, quod nec vlla Pontificis Bulla; aut rescripto; nec generali Ordinis Constitutione, aut decreto vllibi statutum habetur: vt Caputij rotunda forma simul cum Lunula, & Scapulari; quæ modò communis est Minorum Conuentualium, & Obseruantium Habitus forma, in Ordinem inueheretur: Consulant Bullas, ac Pontificia Decreta; euoluant Ordinis monumenta; legant, perlegant antiqua Patrum statuta; quæ rotundum Caputium, Lunulam, & Scapulare, vel præcesserunt, vel comitata sunt: videant, perpendant, proferant, si quod habent quo pyramidali extincta, rotunda Caputij forma cum Lunula, & Scapulari, legitima aliquâ auctoritate in Ordine inuecta fuerit. Quòd si nihil in eorum Ortu legitimum reperire queunt; sciant profectò, ea ex illius, quod legitimum fuerat, corruptione emersisse.

* *
*

DEMON-

DEMONSTRATIO IX.

Quo tempore, & quâ ratione forma Caputij quadrati, seu pyramidalis in Ordine mutata fuerit.

I. Ntiquum Religionis Minorum Habitum, quoad Caputij formam, olim immutatam fuisse, tot præclara antiquitatis monumenta, ac veterum Scriptorum testimonia, quæ hactenus à nobis allata sunt, tam solidè euincunt; vt nulla ratione id vel negari, vel de eo dubitare posse videatur. At quo tempore, quo Auctore, quauè ratione ea immutatio acciderit; haud facilè est absque dubitatione asserere. Alij enim hanc Habitus, & Caputij mutationem D. Bonauenturæ tribunt; qui cùm post Ioannem Parmensem, qui spontè se à Generalatus officio abdicauit, totius Ordinis suffragijs Generalis electus fuisset, anno Domini 1256. in Generali Capitulo, quod Narbonæ in Gallia, anno 1260. ab eo celebratum fuit; priorem Habitus, & Caputij formam in alteram, quæ nunc Minorum Conuentualium, & de Obseruantia communis est, Constitutione ab eo commutatam volunt.

II. Hanc sententiam tuetur ex Recentioribus, quidam haud obscuri nominis Scriptor,

multis mihi nominibus venerandus: qui pro ea nõnullos affert Auctores, nimirum Petrum Galesinum, Raphaëlem Volaterranum, Alphonsum Ciaconium, & Hieronymum Cortesium: nititurque hoc ipsum ex Speculo Nouitiorum eiusdem S. Bonauenturæ colligere.

III. Alij verò id alia ratione astruunt: videlicet, quòd in antiquis Ordinis Monumentis traditum sit: D. Bonauenturam in eo Capitulo, Constitutiones, ac Reformationes circa Habitus, & Caputia Fratrum sanxisse: quod etiam Bartholomæus Pisanus Auctor Conformitatum affirmat. Ex quo tandem id sibi persuasum habent; his Constitutionibus antiquam Habitus, & Caputij formam fuisse immutatam.

IV. Verùm cùm tam multa sint, quæ contra hanc sententiam validissimè pugnant, quæ nulla ratione superari possunt; ei planè assentire nullo modo possumus. Pugnant enim tot quadrata Fratrum Caputia; pugnant tot depictæ illorum Imagines, quæ longè post S. Bonauenturam in Ordine floruerunt, de quibus (a) septima Demonstratione egimus: pugnant ipsæ S. Bonauenturæ Constitutiones, in Narbonensibus Comitijs editæ; quæ priorem quadrati Caputij formam confirmant: pugnant denique eadem S. Bonauenturæ statuta, à Guillelmo Farinerio post nonagesimum annum refricata; quæ nihil à D. Bonauentura in quadrata Caputij forma mutatum esse indicant.

V. Quod enim ad Auctores spectat, quos Scriptor

a *Form.3.Ord.p.1.fol.33.*

Scriptor ille haud ignobilis, pro hac sententia profert. Galesinus non quadratum Caputium mutatum, sed Cucullam à S. Bonauentura adiectam fuisse narrat: quo nomine quid indicare voluerit, planè ignotum est. Cucullus enim genus vestis est, vel nauticum, vel pastoritium ad arcendas pluuias accommodatum: quòd si Cucullam in ea significatione accipiat; magis profectò quadratum Caputium confirmat; hoc enim vestis genus Caputium quadratum habet. At quomodo Cuculla tunc à S. Bonauentura adiecta fuerit, planè intelligi non potest. Cuculla; quæ apud Monachos laxior quædam, ac manicata vestis est; quâ diuina officia persoluentes, vtuntur; minùs Galesini sensui respondet: cùm eam nullo vnquam tempore apud Minores vsu receptam fuisse, exploratum sit. Superest igitur, vt Galesinus Cucullam in eo sensu accipiat, quo apud (a) Cassianum l. 1. de habitu Monach. vsurpatur. Cuculla enim apud Cassianum (vt notant Scholia) capitis indumentum est, quo Monachi Ægyptij vtebantur. (b) Sozomenus, lib. 3. cap. 13. de eisdem Monachis agens. *Caput* (inquit) *integumento, quod Cucullam appellare solent, operiebant; quo ostenderent, se vitam proinde simplicem, atque sinceram agere, atque pueros lacte nutritos, quorũ caput eiusmodi thiaris obuoluitur, vt tegatur simul, & foueatur.* Addit (c) Nicephorus, lib. 9. cap. 14. tegmen illud acuminatũ fuisse. Iam verò si hoc Capitis integumentum acuminatum erat, quomodò inde Auctor ille rotundum Caputium

tium

a *Ioan. Cass. de Hab. Mon. l. 1.*
b *Sozom. l. 3. c. 13.* c *Nicephor. l. 9. c. 14.*

rium ex Galeſino colligat, ignoro. His accedat, quòd Galeſinus non mutatum Caputium, ſed Cucullam Caputio adiectam fuiſſe tradit: quo profectò indicat, nullam tunc Caputio mutationem accidiſſe; ſed aliquid duntaxat præter Caputium additum fuiſſe, quod ille Cucullam ſeu Almutium appellat; quod Capitis tegumentum eſt à Caputio diſtinctum. At neque id verum eſt: (a) Nam D. Bonauentura Aimutia, ſeu rotunda Caputiola, à Communi Ordinis Caputio diſtincta, haud ſanè in Ordinem inuexit; ſed iam inuecta reperit; vt ex ſpeculo Nouitiorum facilè colligitur, vbi ait. *Unde nec Almutia palàm extra Caputium religioſi portantur.*

V I. At Raphaël Volaterranus, Ciaconius, & Corteſius; & ſi qui alij ſunt huius ſententiæ aſſertores, eam ex Piſani verbis hauſiſſe certum eſt: qui in Capitulo Narbonenſi, nonnihil in Minorum habitu à S. Bonauentura ſtatutum fuiſſe affirmat: ex quo ij Caputij quadrati formam mutatam fuiſſe colligunt. Verùm hi toto Cælo aberrant: neque enim S. Bonauentura in eo Capitulo Conſtitutiones condidit, quibus priorem habitus, aut Caputij formam mutaret: ſed potiùs dilabenti modum, ac terminum præſcripſit. Cum enim Fratrum Communitas, eâ tempeſtate, ab inſtituta B. Patris auſteritate exorbitans, iam ad habitus mollitiem, ac amplitudinem declinaſſet; Caputia quoque Monachorum more laxiora, ac vaſtiùs à tergo pendentia ſibi adſciſcerent: ea ſanctus Vir, in ipſo ſui Generalatus initio, reformanda curauit. Quare tan-

(a) *S. Bon. in Spe. Nouæ. 25.*

tum

tum abest, vt S. Bonauentura, habitus, aut Caputij formam immutauerit; quòd iam inuectæ potiùs tam habitus, quàm Caputij relaxationi, terminum statuit; ne vlterius in peius proficeret.

VII. Enimuero quis tam Sancto Viro, qui dilabentem Ordinis statum, omnibus, quibus potuit, machinis à lapsu vendicauit; atque ad reformationem, quoad fieri potuit, prouocauit; hanc deformationis maculam inurere audeat; vt eo Auctore vera Habitus & Caputij forma, qua potissimùm Minorum Ordo subsistit; primùm in Religione perijsse censeatur? Id porro cum absque causa fieri, nulla ratio ferat; quis causam excogitare queat, qua is priscam, atque à B. Francisco institutam Habitus, aut Caputij formam ex Ordine auellere, atque in aliam commutare deberet? Equidem cum sine causa, sine certa ratione, sine legitimo Auctore, demùm sine teste hæc dicantur; miror, quo pacto grauissimus Auctor in eam sententiam descenderit.

VIII. Quod vero ex nomine Collarij, de quo agit (a) S. Bonauentura in Speculo Nouitiorum, Auctor ille Lunulam colligit: valde meo Iudicio à Bonauenturæ verbis, ac mente alienum est: Id enim ex ipsius verbis constat, quum ait: *Indecens est, si coaptatio præter morem Religionis fuerit curiosa: verbi gratia; si Caputij collarium quâdam in gyro replicatione, iuxta mundanorum consuetudinem coaptetur, aut curiose ipsum replicetur Caputium circa genas.* Ex his enim perspicuum est, non Lunulam, quæ à Caputio distincta est, & ante

a *S. Bon. in Spec. Nou. cap. 25.*

& ante pectus pendet: sed ipsam Caputij largioris circa collum r plicationem à Sancto Bonauentura Collarium appellari. Cùm enim largius, ac laxius Caputium tunc à Fratribus geri cœpisset; Sanctus Vir curiosam illam Caputij in Collo replicationem damnat, quæ sæcularium Collare præseferret; qua nonnulli iam vti cœperant. Quo sanè exploratum est, hic potiùs quadrati Caputij, tametsi amplioris, quàm à B. Francisco institutum fuerit, formam indicari: ea enim complicatio; siue ad collum, siue ad genus, rotundo Caputio, quo caput arctius vndique obuelatur, minimè coaptari poterat. Adde: Si D. Bonauentura Collarium, quod iuxta huius (*a*) Auctoris sententiam, est quædam panni in gyro replicatio, ante pectus pendens, apertè damnat: quomodo illius Auctor extitisse dicitur? Id tandem confirmant Almutia, quæ tunc à Fratribus vsitari cæperant: quæ dum S. Bonauentura extra Caputium palàm deferri, velut irreligiosum carpit; profectò non rotunda, sed quadrata Caputia, eaque ampliora fuisse demonstrant.

IX. Alij verò hanc Caputij mutationē Ioanni 21. alij Vrbano VI. adscribunt, quorum sententiam meritò in superiori Demonstratione, velut improbatam, ac rationi minùs consentaneam reiecimus. Superest; vt, quo tempore; quaue ratione ea mutatio accidere potuerit, diligentiùs exquiramus.

X. Antiquam Caputij formam, neque certo tempore, neque repentè totam simul immutatam fuisse, pluribus argumentis mihi persuadeo.

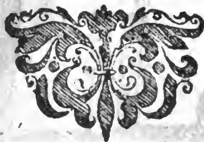
a *ibidem.* H

lo longiùs se protenderet. Cùm verò pannus, quo tunc Caputia fieri cœperunt, subtilior, ac exilior esset: atque vndique circa collum crispatus: inde fiebat; vt tubera quædam ex Caputio circa collum prominerent, ex quibus Collaria illa curiosiùs componebantur, quæ à S.Bonauentura (vti explicatum fuit) reprehenduntur. Ea verò, cùm ex Caputij ampritudine paulatim excrescente, sub mento fluere cœpissent; eò tandem ventum est, cùm ea Caputij amplitudo iam fastidium pareret; ac brumali tempore minùs caput, & collum à frigore tueretur; Collare in Lunulam, Caputium in Scapulare, Almutiumque in rotundum Caputium commutatum fuerit: Fratresque prioris quadrati Caputij formam abiecerint. Quo fit, vt quibusdam velut gradibus (quæ cæterarum quoque rerum conditio esse solet) Minorum Ordo, ad integram antiqui Caputij corruptionem, & iacturam descenderit.

XII. Id verò ne frustrà, aut gratis persuadere videar. Priora illa S. Bonauenturæ tempora nobis primo loco percurrenda sunt; quibus Minorum Religio ab instituta, tum Regulæ obseruantia, tum Habitus forma declinare cœperat. Hic porrò illud velut certum, ac fixum statuimus: S. Bonauenturam, qui anno 1256. (vt diximus) prima Ordinis gubernacula regenda suscepit; Religionis statum, quoad Habitus, & Caputij mensuram: nonnihil à priori exorbitantem reperijsse: ita vt in Generali Capitulo, quod Narbonæ, quarto post anno coactum fuit; Constitutiones ediderit,

quibus eam Habitus, & Caputij mensuram præscripsit: vt Habitus amplitudine 18. palmorum latitudinem non excederet: tantæ verò longitudinis esset; vt præcinctus, non ampliùs, quàm duorum digitorum mensura, supra funis Cingulum complicaretur. Caputia verò longitudine Cingulum non excederent. Hanc Constitutionem refricauit (a) Guillelmus Farinerius Generalis Minister anno 1354. in Capitulo Assisij celebrato. Quo fit, vt iuxta S. Bonauenturæ, & Guillelmi Farinerij Constitutionem, hic Fratris Minoris habitus, & Caputium esse deberent; quæ subiecta pictura demonstrat: quæ laxiorem illius tempestatis, & Habitus, & Caputij formam fuisse declarat.

a *Mem. Ord. tract. 1. f. 61.*

Imago Fratris Minoris iuxta
Constitutiones Farinerij.

XIII. Ex quo planè constat, cum morem iam ab eo tempore, in Ordine communi Ordinis relaxatione irrepsisse: vt Habitus circa lumbos præcincti deferrentur; ac tantæ longitudinis essent, vt subcincti, complicatione non solum Cingulum obtegerent; verùm & longiùs à Cingulo fluerent: & Caputia tam oblonga gestarentur; vt ipso etiam Cingulo inferiùs penderent; quæ propterea D. Bonauentura Constitutione contrahenda curauit. Hinc facilè perspicuum fit: cur tot S. Francisci, S. Antonii, ac S. Ludouici Icones hoc præsertim tempore depictæ: quorum nos multas superiùs commemorauimus, & Habitum præcinctum, & Caputium vsque ad Cingulum protractum gerant. Hæ siquidem, & primum hunc corruptionis gradum indicant; & defluentem Caputij, & Habitus antiqui formam velut digito demonstrant.

XIV. Præclarum huius rei simulacrum explicant, nonnullæ S. Francisci Imagines: quæ Eporediæ, quæ Vrbs est Galliæ Subalpinæ, apud Fratres Min. Conuentuales cernuntur: quarum prima extra Ecclesiæ valuas, in perantiquis quibusdam Ecclesiæ foribus, muro occlusis, quæ nunc Conuentui adhærent; inter fores, & superiorem fornicem depicta conspicitur: quæ B. Franciscum Habitu vili, neglecto, angusto, rudique indutum; ac prætecrea Caputio non tam oblongo, vt ad infimas vsque Scapulas defluat: sed contraxiori, quale Capucinorum esse solet, depictum refert. Aliæ verò in Ecclesia sparsim conspiciuntur, laxiori Ha-

ri Habitu, ac Caputio, vsque ad infimas Scapulas,& ampliùs demisso; quæ tamen Caputij acuminati, absque Scapulari, formam retinēt. Inter has quædam alia his antiquior, nec tam stricti Habitus, aut breuis Caputij, quàm prima: neque in tam laxam Habitus, & Caputij mensuram diffusa; quales cæteræ esse videbantur; velut media consistere visa est. His tandem aliæ tam B.P. Francisci, quàm aliorum Sanctorum Ordinis Imagines, Scapulari, ac rotundo Caputio, Conuentualium more, exornatæ succedunt: omnium verò cùm varia propemodum Habitus,&Caputij facies sit, velut gradibus quibusdam distincta: Quid hac? præterquàm diuersos, ac succedentes sibi rerum status, ac temporum periodos insinuant; quibus Minorum Ordo non raptim, aut repentè; sed pedetentim ab antiqua Habitus, & Caputij forma deflexit;

XV. Primum itaque corruptionis gradum, in antiquum Ordinis Caputium, statim ferè post S. Francisci tempora, paulatim tamen irrepsisse; exiguus ipse annorum numerus; qui inter ipsius obitum, & S.Bonauenturæ ad Generalatum assumptionem interfluxit; qui vix triginta annorum fuit; mihi facilè persuadet. Anno siquidem 1226. cùm S. Franciscus corruptibilem corporis sarcinam deposuisset, S. Bonauentura anno 1256. Generalatus officiū assumpsit. Porrò etsi huic corruptioni S. Bonauentura verbo, auctoritate, sanctionibus, ac omnibus, quibus potuit, machinis occurreret, ne iā concitatæ illius vndę vltrà eruperent: vix tamen id obtinere potuit, vt aliquantisper

quiescerent. At S. Bonauentura, ad Cardinalatum assumpto; & vix anno post Cardinalatum elapso, ad Cælos sublato: intumescentibus iterum in Ordine Regularis inobseruantiæ fluctibus, altera in antiquam Habitus formam procella commota est; quæ eò Caputium rapuit; vt vix saluâ prioris quadratuiæ formâ, cætera mollitie, amplitudine, ac nimia vbertate luxuriarent. Hunc secundum corruptionis gradum indicant, pleræque Fratrum Minorum Imagines, quæ in Templo S. Mariæ Ciuitatis Bergomensis, circa annum 134?. depictæ cernuntur: quæ licèt quadratum Caputium gerant: illud tamen laxius, & sub Cingulo pendens; ac præterea in his Habitus subcinctus conspicitur, quemadmodum hic delineata Imago indicat. Quo planè manifestum fit: alteram hanc Habitus, & Caputij procellam, iam eo tempore in Ordine exundasse.

XVI. Ge-

Imago Fratris Minoris
S. Mariæ Bergomensis.

XVI. GEminæ quoque B. Francisci Icones, quæ in Vrbe Amalphitana religiosè conseruantur, hunc ipsum secundum corruptionis gradum non obscurè indicant: in quibus & laxior Habitus, & ad lumbos complicatus: Caputium quoque vberius, & ob panni mollitiem, circa collum plerisque complicationibus diffusum; salua tamen ipsius quadraturâ, ac pyramidali formâ cernitur: quas hic oculis subijcere placuit, vt rei veritas eo magis perspecta fiat.

XVII. PRimam in ipsa Metropolitana Ecclesia licet conspicere, quæ omnium opinione antiquissima est; ex ipso originali fideliter delineata, & ad nos transmissa. Cuius hoc est simulacrum.

Imago S. Francisci Vrbis Amal
phitanæ.

XVIII. Altera, quæ in Ecclesia S. Francisci Minorum Conuentualium asseruatur; æquè sicut prior vetustissima, ac fideliter ex antiquo exemplari exsculpta hanc formam exhibet.

* *
*

Imago S. Francisci in eadem Vrbe Amalphitana.

XIX. VTraque verò Imago, publicâ fide, ac Testimonijs munita, anno 1629. ad nos perlata fuit: quæ haud dubium quin propositæ veritatis testimonium confirmet.

XX. Exercuit hæc corruptionis procella, his adhuc repagulis conclusa, vsque ad annum 1400. vel vt alij volunt, vsque ad Martinianas Constitutiones; quæ editæ fuerunt, anno 1430. apertumque Caputio naufragium minabatur. Nam etsi intermedio tempore, primùm Michaël Cæsenas Generalis, anno 1317. literis ad Prouinciales Ministros missis, iterum S. Bonauenturæ Constitutiones circa Habitus, & Caputij mensuram editas, refricasse videatur: cùm tamen rudes, ac neglectos Habitus, necnon breuiora Caputia omni studio persecutum fuisse, donec ea ab Ordine expungeret, ex facto Narbonensium exploratum sit; quos auctoritate Ioannis XXII. antequam in ipsius odium incideret, extinxit. Post Michaëlem quoque Gullielmus Farinerius, anno 1354. cùm easdem Constitutiones sanxisset, nihil præterquam naufragij inducias assequutus est. Nam post Gullielmum, percrebrescentibus iterum carnis, & sanguinis procellis; tanta sensim antiqui Habitus, & Caputij in totum Ordinem mutatio inuecta est: vt Martinianis Constitutionibus non obstantibus, circa annum 1400. vel 1430. prior illa, & antiqua tam Habitus, quàm Caputij forma à B. Francisco instituta, apertè in naufragium ruerit; & quadrati Caputij loco, Scapulare, ac pectoralis Lunula, cum rotundo Caputio coniuncta successerit;

ſerit; quemadmodum ex Reginopolitanæ Vrbis figurarum teſtimonio demonſtrari poteſt.

XXI. Nam præter geminas illas D. Franciſci, & D. Ludouici ſtatuas, quas in Eccleſia Fratrum Minorum Conuentualium, Reginopolitanæ Vrbis inferioris Bauariæ, contineri paulò ante enarrauimus: ſi in Clauſtrum Monaſterij, quod Eccleſiæ proximum eſt, pedē efferas: octo non minus ſepulchrā ſolo effoſſa offendas, marmoreis operculis obtecta; quæ Fratrum ſepultorum Imagines, non alio, quàm communi tunc Ordinis habitu, & acuminato Caputio, lapidi inſculptas, præſeferūt.

XXII. Primi Sepulchri lapis hanc temporis inſcriptionem gerit. Anno 1311. Secundus. Anno 1316. Tertius. Anno 1321. Hæc quidem tempora Ioannis XXII. Pontificis obitum præcedunt: Verùm S. Bonauenturæ temporibus multò poſteriora ſunt. Quæ verò hic ſequuntur, longiùs quidem à D. Bonauenturæ, propiùs verò à Ioannis XXII. exceſſu diſtant.

XXIII. Quarti igitur Sepulchri lapis hunc annum indicat, 1335. Quinti, annum 1357. Sexti, annum 1372. Septimi, annum 1388. Octaui, ac poſtremi, annum 1390. Id verò leuiter prætereundum non eſt: quòd cùm poſt hæc ſepulchra, alij quoque Fratrum tumuli eo ordine ſtrati ibi reperiantur; in quibus defuncti Fratres, in lapide inſculpti, rotundum Caputium ſimul Scapulari geſtant: ijs tamen annus inſcriptus, ab anno 1400. inchoat: ex quo id planè videtur colligi poſſe; antiquam Caputij formam, circa hunc annum 1400. immutatam fuiſſe. Cui & illud planè ſuffragatur,

quòd

quòd cùm vix vllam ante id tempus, S. Francisci, aut alterius Fratris Minoris Imaginem, Scapulari ac Lunulâ donatam conspicere liceat; quæ post eam tempestatem vel depictæ, vel insculptæ reperiuntur; ferè omnes rotundum Caputium, ac Scapulare præseferunt. Atque hæc de quadrati Caputij mutatione, atque interitu satis dicta sint.

DEMONSTRATIO X.

An Capucini, quibus Forma Quadrati Caputij à Clemente VII. Canonicè restituta fuit, sint verè Fratres Minores, à B. P. Francisco instituti.

1. GEminas hæc Demonstratio, quę nobis postrema est, Quęstiones explicandas complectitur. Prima est: An quadrati Caputij forma Canonicè, id est, obseruata iuris regula, à Clemente VII. Pontifice Capucinis restituta fuerit. Altera. An Capucini Fratres, inter Fratres Minores à B. Francisco institutos, recenseri debeant. Vtramque quæstionem mouent nonnulli recentiores, qui in causa statuæ argenteæ, quam Vrbs Neapolitana B. Antonio Vlyssiponensi, velut Patrono dicandam parabat; publico scripto, Francisco Bon-

Boncompagno, S. R. E. Cardinali, & Archiepiscopo Neapolitano oblato, contendunt. Primo: Quadratum Caputium, quod à Ioanne XXII. Pontifice perperam anathemate percussum ferunt; nunquam ab Ecclesia Canonicè Ordini Minorum restitutum fuisse. Eorum ratio est. *Nam Canonica restitutio* (inquiunt) *fit per omnium incedentium examinationem, & ei, cui aufertur. At id nunquam factum est; immò renuentibus nobis, qui sumus verum Franciscanum corpus. Non enim ab Ecclesia Catholica poterat nostra Religio petere, quod semel, tanquam signum schismatis, ei ablatum fuerat.* Iam id illis responsum fuit: quadratum Caputium nullo vnquam anathemate percussum fuisse: id enim tanquam à ratione, ac veritate alienum, piæ aures omnes audire horrent: sed sensim dilapsum fuisse, ante hac demonstrauimus? Illud verò Congregationi Capucinorum; (quæ & ipsa, verus Ordo Minorum Sancti Francisci censenda est;) à Clemente 7. Pontifice diuino consilio restitutum, & restitutionem à Paulo 3. demum à Tridentino Concilio confirmatam esse, res cuncto Orbi perspicua est. Quapropter videant: num Canonicum illud censendum sit; quod ingeminatis Bullis, & publico Generalis Concilij consensu atque auctoritate approbatum est. Perpendant amabò: num æquum aut legitimum sit, Pontificum, ac Conciliorum auctoritatem, ac decreta in discrimen, & examen vocare?

II. Rationem audio, ob quam Caputium Canonicè minimè restitutum esse obtendunt: quia nimirum, Canonica restitutio per omnium incedentium examinationem; & ei,

& ei, cui aufertur, fieri debeat: at id nunquam factum esse aiunt. Demus interea huic rationi locum, quem tamen illi mox iustè denegabimus. Si quâ ratione id nunquam factum fuisse quærant, ea profectò est: quòd Caputium à B. Francisco institutum, nunquam Ecclesiæ auctoritate sublatum, anathematizatum, profanatum, aut antiquatum fuerit. Vbi enim nulla ob delictum priuatio præcessit: nulla quoque, ad restitutionem, causæ examinatio fieri debet. Hinc validum aduersùs eos argumentum colligimus, qui primum S. Francisci Caputium, ab Ecclesia antiquatum fuisse tradunt. Nam si semel Ecclesiæ auctoritate, Caputium à B. Francisco institutum, Ordini sublatum fuisset; aliqua in Clementis Pontificis Bulla, iuxta antiquum Romanæ curiæ morè, de eo mentio facta esset. Cùm verò illius priuationis, seu Anathematis, nulla prorsus in ea memoria fiat: inde exploratum est, ea penitus fictitia esse, quę de huiusmodi Caputij anathemate cõmemorantur.

III. At esto: Anathemate illud percussum fuerit. Hic ego horum Patrum fidem, ac prudentiam requiro: petoque: num æquum, aut necessarium esse sentiant: Ecclesiam, quæ summâ in terris potestate fruitur; in his, quæ ad gratiam, ac munificentiam spectant, causæ examen, aut aliorum consensum exquirere? Annon deterioris ea conditionis esset, quàm sæcularium Principum potestas; quibus id iure Principatus acquiritur?

IV. Veruntamen, vt neque id, quod ipsi petunt ijs ab Ecclesia denegatum fuisse demonstremus.

stremus. Certè olim summo iure, ne dicam summâ B. P. Francisci iniuriâ, à Minoribus de Obseruantia, de Caputio aduersus Capucinos decertatum est. Quot, obsecro, lites, controuersiæ, contentiones, tragediæ ab ipsis in ipso Capucinorum exordio, sub Clemente VII. & Paulo III. excitatæ sunt; vt Caputium quadratum è medio tollerent? Cùm è regione Capucini, vt è lapsu restitutum tuerentur, haud segniter decertarent? Equidem tot examina præcesserunt; tot causæ coram Pontifice dictæ, tot rationes vtrimque disputatæ fuerunt; vti ex Annalibus constat: vt ne vna quidem intacta superfuerit. Quid igitur nullum examen, aut causæ discussionem, apud Apostolicam Sedem, præcessisse conqueruntur? Id ipsi (licet priorum immemores) tandem fatentur; cùm addunt: *Immò renuentibus nobis, qui sumus verum Franciscanum Corpus.* Non conuentuales Patres, quorum tunc Capucinorum Congregatio patrocinio vtebatur: Sed Obseruantes duntaxat; qui omnem in Capucinos lapidem mouebant, renuisse certum est. Porrò si ijs renuentibus, quod verissimum est, imò aperto Marte pugnantibus, Capucinorum Religioni Caputium restitutum fuit: quomodo ea Caputij restitutio, absque omnium incedentium examinatione, causæ discussione, immò contradicentium pugnâ, facta esse affirmatur.

V. Neque illud prætereundum est: quòd cùm in tam acri huius Quæstionis exagitatione, causæ omnes, ac rationes contradicendi à Minoribus Obseruantibus, haud iniquo, vt putamus,

putamus, consilio quærerentur: nunquam tamen ab ijs Caputio oppositum fuit: quòd illud olim anathematizatum, pollutum, profanatum, atque in signum hæresis, Schismatis, & Apostasiæ Fratricellis derelictum esset: quam profectò rationem, tanquam graui pondere non carentem, haud tacuissent, si ea auctoritatis aliquid, aut veritatis sibi aliquando vendicasset.

VI. Postremò, quòd absque eorum consensu, quin etiam illis renuentibus, Caputium Capucinis restitutum fuisse dicunt. Id quidem verissimum est; sed ad Obseruantes, non Conuentuales pertinet; cùm in id Conuentuales consentirent: at cur necesse erat, eorum consensum ab Ecclesia expectari? cùm minùs æquè, tum Caputio, tum Capucinorum Reformationi aduersarentur.

VII. Alterum porrò controuersiæ caput est: quo apertè contendunt, Capucinorum Ordinem, præterquàm ex declaratione Pauli V. Pontificis, non esse Ordinem Minorum S. Francisci. Hæc illorũ verba sunt, publico scripto exarata. *Quia* (inquiunt) *Capucinorum Ordo non est Ordo Minorum S. Francisci, nisi ex declaratione Pauli V. Summi Pont. vt legi potest in eius Bulla: in qua idem Summus Pontifex protestatur, in dubium extitisse; an prædicti Fratres sint verè Fratres Minores, vnde decernit. Quamuis tempore S. Francisci instituti non fuerint, quia tamen profitentur B. Francisci Regulam, possunt, &c.* Quamquàm hæc RR. PP. Conuentualium, & Obseruantium tam Familiæ, quàm Reformatorum, quos maximè colimus, atque in Domino amplectimur; communis asser-

assertio, publicè in Iuditio prolata tam in Capucinorum Ordinem contumeliosa sit; vt illum extra S. Patris nostri Francisci familiam, ac institutionem expellat; in exilium releget; ac Minorum nomine, velut hæreditarijs bonis spoliet. Attamen contumelijs prætermissis, quas facilè condonamus: illud tantum iusto mærore prosequimur, quòd in Sacri Concilij Tridentini placita, in Clementis VII. Pauli III. Pauli V. ac postremò in Vrbani, adhuc viuentis, Bullas videntur insurgere, ac tela iactare: quo fit, vt pro ijs tantum pugnare nobis propositum sit.

VIII. Principiò igitur, cùm velut certam, ac probatam assertionem statuunt: Capucinorum Ordinem, non esse Ordinem Min. Sancti Francisci: (a) Cōcilij Tridentini in primis doctrinam, ac consensum conuellunt: in quo Capucini, Fratres S. Francisci disertis verbis appellantur. Sess. 25. c. 3. quum ibi ita scribitur. *Concedit S. omnibus Synodus Monasterijs, & Domibus, tam Virorum, quàm Mulierum, & Mendicantium, exceptis Domibus Fratrum S. Francisci Capucinorum, & corū, qui de Obseruantia vocantur*, &c. Vbi sub Ordine S. Francisci, æquè tam Capucinos, quàm Obseruantes comprehēdit. Quòd si Patres, qui de Obseruantia vocantur, inter veros, ac legitimos S. Francisci Filios se censeri volunt; annon & eadem ratione Capucinorum familia, quæ sub eodem Concilij Canone perstringitur, Ordo S. Francisci appellari debet? aut si (quod absque maxima Concilij iniuria præstare nequeunt) Capucinos à Minorum S. Francisci Ordine expellunt; quare eodē modo, &

a *Conc. Trid. sess. 25. c. 3.*

do, & Obſeruantium familiam à Seraphica Religione non auellunt? Cùm enim vtrique. S. Franciſci Fratres, æquè à Concilio nuncupentur: æquo etiam aut honore, aut honoris iactura frui debent. Vnde igitur habent, Capucinorum Ordinem non eſſe Ordinem Minorum, niſi ex declaratione Pauli V? Certè quum Bullæ Pontificum, Clementis VII. & Pauli III. qui Paulum V. diuturno tempore præceſſerunt; apertè Capucinos, Fratres Minores, eorumque Congregationem Ordinem Fratrum Minorum appellant: eo planè declarant, eos non ab extrinſeca quadam denominatione, ſeu aggregatione, ac ſimilitudine, ſed ſuapte natura ad Minorum S. Franciſci Ordinem ſpectare. Quod enim ad Paulum V. attinet: Is, quod prius in dubium, vel potiùs calumniam, apud nonnullos Capucinorum æmulos verſabatur, abſtergit: apertiuſque, quod à Concilio, atque à prioribus Pontificibus traditum erat: declarat: nimirum Capucinos, verè eſſe Fratres Minores S. Franciſci; Quod verò addit: *Quamuis tempore S. Franciſci inſtituti non fuerint*. Cùm iuxta legitimum, ac genuinum Pontificis ſenſum, ad ampliorem rei declarationem appoſitum, intelligere deberent: id peruersè interpretati. Capucinos, ex Pontificis declaratione, à B. P. Franciſco minimè inſtitutos autumant: quod à Pontificis mente prorſus alienum eſſe conſtat: is namque horum verborum ſenſus eſt: quòd Capucinorum Congregatio (quatenus Religionis corpus eſt, à Conuentualium, & Obſeruantium corporibus diſtinctum)

(quinctum) tempore S. Francisci instituta non fuerit; quemadmodum nec ipse Patrum Obseruantium Ordo: qui B. Francisco posterior fuit: Sicut enim hi è Conuentualium Ordine, qui primus à B. Francisco institutus fuit; per Reformationem postea, velut rami emersêre: ita & Capucini ex Obseruantium familia, deinde velut noua Ordinis propago, exordium sumpserunt. Nec tamen quisquam inficiari potest: vtrumque tam Obseruantium, quàm Capucinorum Ordinem à Sancto Francisco; licèt non tempore S. Francisci, institutum fuisse. Par siquidem in vtriusque ratio militat.

IX. Dicant amabò, qui Capucinos à legitima S. P. Francisci sobole dissectos volunt: num vera Ordinis Successio à tempore; vel à legitima sobolis propagatione censenda sit. Si eam (vt volunt) tantùmmodò à tempore venantur: omnem profectò non modo Ordinis, sed etiam Ecclesiæ Successionem è medio tollunt. Vnde enim veros Sacerdotes, veros Episcopos, veros Pontifices nunc Ecclesia haberet; si eorum Successio à tempore duntaxat; quo primi illi à Christo instituti sunt, iudicanda esset? Annon veri in Ecclesia Sacerdotes, veri Episcopi, veri Pontifices perijssent; si temporis tantùm ratio veram Successionem præscriberet? Quis enim eos, qui modò in Ecclesia florent; aut Sacerdotes, aut Episcopos, aut Pontifices: seu Christi tempestate extitisse; seu à Christo institutos esse censeat? cùm tot inter eos, & Christum mortalem, sæcula intercesserint. At veram Ecclesiæ Successionem, præsertim, quę primam illā Christi institutionem

nem sequuta est; non ex tempore; sed ex legitima Ordinatione, quæ ab ijs manat, qui legitimam ordinandi potestatem nacti sunt, censeri; Catholicæ fidei dogma, ac doctrina est.

X. Hoc pacto, & vera cuiusque Ordinis Religiosi Successio, ac propagatio accipienda est. Neque enim, qui ab ipso Ordinis Auctore, olim in Religione conscripti fuerunt; vera tantummodo Ordinis soboles putandi sunt: alioquin ij, qui post ipsum ad Ordinem accessissent, inter Spurios Ordinis filios relegandi essent: atque ita fieret, vt qui se modò solos, ac legitimos S. Francisci filios esse gloriantur; suamet sententia se illegitimos iudicarent. At absit, vt illos minus legitimos putemus: cùm enim vera Ordinis successio per legitimam propagationem fiat; quotquot ab ijs, qui legitima in Ordine potestate fruuntur, per Votorum Religionem in Ordine incorporantur; hos inter legitimam S. Francisci Sobolem omnium calculis computandos censemus: tametsi longius ab Institutionis tempestate absint. Quapropter, cùm Capucinorum Ordo, legitimam hanc successionis lineam, sibi ab exordio vendicauerit: quum ab ijs suæ propagationis originem sumpsit, qui inter B. P. Francisci filios, Regulæ professione computati, legitima ad solobem propagandam auctoritate fulciebantur; absque calumnia à vera S. Francisci sobole expelli non potest.

XI. Addo: quòd si ex tempore, vera tantùm Successio spectanda esset: ipsa quoque Ciui-

Ciuilis successio, quæ inter homines legitima, ac immota haberi solet, ab hominum genere auelleretur. Qui enim vel in temporalium Regnorum, vel in Ciuili cuiusque stirpis successione, legitimi successores haberi volunt: haud necesse est, vt ab ipso generis stipite temporis immediatione fluant: sed vt antiquam Maiorem lineam, nunquam interruptam repetant, satis esse cunctis perspicuum est; ex quibus ij legitimam originem duxerũt: Alioquin totum hominum genus confunderetur: Frustraque leges de hæreditatibus legitimè adeundis statuerentur. Quin etiã & ipsa Christi secundùm carnem propago, frustra ex Dauidis semine ducta ab Euangelistis describeretur: si ij duntaxat, qui ex Dauidis semine priores, ipsa temporis prioritate, propagati sunt, intra Dauidis stirpem concluderentur. Ita profectò & in Ordinum successione fieri existimandum est: vt non, qui primæua tantùm origine ab eo fluxerunt, qui Ordinis institutor fuit, legitimi Ordinis filij successores habeantur: sed ij quoque inter legitimos iure optimo censeantur; qui longa etsi annorum intercapedine, ab Ordinis Institutore dissiti: ab eo tamen antiqua, ac nunquam interrupta Religionis, ac Professionis linea successionem habent. Quamquam (si verum fateri licet) ij veri duntaxat, ac legitimi S. Francisci filij habendi sint; qui illius perfectè Regulam obseruant, ac S. Patris virtutum vestigia sectantur. Neque enim, teste Saluatore, ex carnis, & sanguinis; sed ex virtutum prosapia, spiritualis, ac Religiosa propago censenda est.

XII. Verùm alio quoque argumento, ex ipsis Pontificijs Constitutionibus hausto, supremum huic controuersiæ colophonem imponamus: In primis Leonis X. summi Pontificis in hac irrefragabile iudicium accedat: qui cùm in Bulla, quæ incipit: *Ite, & vos*, &c. Min. Obseruantium Generali Ministro, in toto Minorum Ordine, eâ duntaxat ratione primatum contulisset; quòd apud illos tantummodò vera, ac legitima Regulæ obseruantia vigeret. In posteriori Constitutione, quæ incipit: *Licèt alias*, &c. Vbi Fratres de Obseruantia, in publicis actibus loco, ac dignitate, eâdem ratione Fratr. Conuentualibus præire decreuit; hanc quæstionem, iam eo tempore à Min. Conuentualibus aduersùs illos excitatam, obtruncat; & Minores de Obseruantia veros B. Francisci Filios, & absque vlla interruptione, à tempore editæ Regulæ ab ipso genitos, declarat his verbis. *Quodque ipsi Fratres de Obseruantia, & Reformati, veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Francisci, & eius Regulæ Obseruatores semper fuerunt, ac diuinâ fauente gratiâ sint futuri, sine aliqua interruptione, seu diuisione à tempore editæ Regulæ, per B. Franciscum vsque ad præsens, ac sub ipsius B. Francisci Regula militauerint; & etiam ad præsens militent: sicque ab omnibus teneri, & obseruari, ac dici debere decernimus, ac mandamus.* At quandoquidem in hoc Pontificis Decreto, ac prioribus, quædam nobis perpendenda se offerunt, quibus res tota clariùs declaratur: haud importunum erit, in ijs explicandis paulò diutius immorari.

XIII. Primum igitur est. Quo tempore Minores

nores Conuentuales à Regulæ obſeruantia exceſſerant, ſolo Regularis obſeruantiæ intuitu, Fratribus de Obſeruantia Primatum in Ordine, ac potiorem locum, ac dignitatē à Pōtifice decreta fuiſſe: ac proinde Ordinis Primatum, ac dignitatem, non ita perſonis datam, vt de Obſeruantia nuncupatos duntaxat conſequeretur: ſed ita à Regulari Obſeruantia pendere: vt eâ cadente, ſimul, & Primatus, & dignitas perſonis collata concidant. Ceſſante enim causâ, ob quam priuilegium datum eſt, ipſum quoque priuilegium ceſſat; atque in eos transferri debet, qui Regulari obſeruantiæ incumbunt: quæ expreſſa huius Pontificis mens fuit, his verbis in ipſo Bullæ initio declarata. *Licèt alias poſtquam ſtatueramus, & ordinaueramus, quòd de cætero perpetuis temporibus, Fratres B. Franciſci, ſub puritate eius Regulæ, & ſub Regulari obſeruantia viuentes, ac Reformati, Miniſtrum: Fratres verò dicti Ordinis, Conuentuales nuncupati, Magiſtrum Generalem habere deberent,* &c. Et infra: *Quòd in Proceſſionibus, & aliĳs actibus publicis, Fratres Conuentuales Fratribus Regularis Obſeruantiæ Miniſtrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.* Verba enim illa (*perpetuis temporibus*) alia quoque (*ſub puritate eius Regulæ, & ſub Regulari obſeruantia viuentes*) obſeruanda ſunt: quibus apertè inſinuat; ſe Primatum hunc, ac dignitatem in eos duntaxat conferre, qui vel eo tempore, vel ſucceſſiuè perpetuis temporibus, ſub Regulæ puritate, & ſub Regulari obſeruantia viuerent. Neque enim vlli dubium eſt, quin Pontifex, dum hoc priuilegio Ordinem Minorum de Obſeruantia

coh onestat; in Ordine non personas, sed in personis Regularem obseruantiam intueretur: quæ causa fuit, vt Primatus honorem, ac dignitatem, quæ apud Minores Conuentuales eousque instituta fuerat, in Minores de Obseruantia transferret; ac perpetuâ temporum successione in eos transferendum vellet, qui Regulæ puritati studerent: ac Regularem obseruantiam colerent. Hæc tum ex Pontificis mente, tum ex illius verbis, clarissimè constant.

XIV. Ex quo alterum facilè colligimus; nimirum, veram Fratrum Minorum successionem, de qua disceptatur; non à personis, aut temporum antiquitate, ac prioritate; sed à Regulæ obseruantia petendam esse: ita vt ijs duntaxat, qui Regulæ obseruatores sunt, in B. Francisci semine censeantur; quocunque ij nomine appellentur, aut tempore existant. Cùm enim Pontifex, Minoribus Conuentualibus, ob Regulæ inobseruantiam, à Primatus honore, atque à vera B. P. Francisci successione exturbatis, solos Fratres de Obseruantia veros, ac indubitatos Fratres Ordinis B. Francisci, & sine aliqua interruptione, ac temporis interpolatione à tempore editæ Regulæ, sub ipsius B. Francisci Regula eousque militasse declarauerit; atque ita tenendum esse decreuerit. Annon inde apertissimum est; solam Regularem obseruantiam ex Pontificis sententia, inter veros, & non veros B. P. Francisci filios, ac successores discernere? ijsque duntaxat ius successionis tribuere, qui veri Regulæ obseruatores existerent? Quo fit, vt cùm de

vera,

vera, ac legitima B. P. Francisci Successione agitur, frustrà temporis ratio requiratur; cùm ex Pontificis declaratione, qui veri Regulæ cultores sunt, tametsi tempore posteriores, ij duntaxat à tempore editæ Regulæ, ad legitimum B. Francisci semen pertinere censeantur. Hoc enim pacto ipse quoque Apostolus, de Israëlitis differens, ait: (a) *Non enim omnes, qui ex Israël, ij sunt Israëlitæ: neque, qui semen sunt Abrahæ, omnes filij.* Et ad Galatas scribens: (b) *Cognoscite ergo* (inquit) *quia, qui ex fide sunt, ij sunt filij Abrahæ.* Quòd si Apostolo id de Israëlitis dicere licuit: cur id quoque Pontifici de Minoribus sentire æquum non fuit? eosque tantummodò B. Francisci filios decernere; qui B. Francisci vestigia, ac virtutes sectantes, perfectè ipsius Regulam obseruarent.

XV. Quæ cùm ita sint; postremum iam his consectaneum expendendum superest: quod magis ad rem nostram spectat. Pontifex enim dum Minores de Obseruantia, apud quos tunc Regularis Obseruantia vigebat; non aliam ob causam, præterquàm ob solam Regulæ obseruantiam, à tempore dictæ Regulæ institutos, ac sub B. P. Francisci Regula militasse declarat: quid aliud insinuat; præterquam temporis rationem ad veram B. Francisci successionem necessariam non esse? Nec qui priores ad Religionem vocati sunt; sed qui in Regulari obseruantia duntaxat potiores essent, ad Minorum Ordinem spectare? Et quidem, quod ad Minores de Obseruantia nuncupatos spectat: nulli dubium esse potest, quin hi Fratribus Conuentualibus, vtpote ab

a *Rom.* 9. b *Gal.* 4.

ijs exorsi, tempore posteriores extiterint: quo fit, vt si temporis duntaxat ratio exquirenda esset, planè intelligi non posset; quo pacto ij à tempore editæ Regulæ (vt Pontifex asserit sub B. Francisci Regula militassent; ac Regulari obseruantiæ operam dedissent; cùm enim operatio sequatur esse: quandoquidem eo tempore Minores Obseruantes, ex quibus illud Reformatorum corpus compactum fuit, necdum exorti erant; ac plusquam integro sæculo, à priori illa editæ Regulæ tempestate aberant; quomodò Regulæ obseruationi incumbere, aut sub ea militari potuissent? Reliquum igitur est; vt Pontifex, dum Obseruantes à tempore editæ Regulæ extitisse, ac sub B. Francisci Regula militasse tradit: non illud tantùm Reformatorum corpus, Obseruantium nomine insignitum; sed quotquot veri Regulæ Obseruatores existunt, quocunque ij nomine censeãtur, & quoquo tempore existant, eo tempore comprehendere voluerit, quos ab omni loco, & tempore abstractos, primis illis Regulæ cultoribus adiungit, qui tempore editæ Regulæ, in ea obseruanda strenuam operam nauarunt.

XVI. Quapropter, qui Minores Capucinos, à vera Ordinis successione; ac legitimo B. P. Francisci semine. eâ ratione auulsos volunt; quòd hi tempore B. Francisci instituti nõ fuerint. Caueant summoperè, ne in hunc Pontificis lapidem offendant. Siue enim hi in Obseruantium nuncupatorum, siue in Minor. Conuentualium Ordine militent, illius vbique pondere obruuntur. Obseruantes namque

cùm à

cùm à Minoribus Conuentualibus, post integrum sæculum progeniti; vt tradit (a) Franc. Gonzaga *lib. de Orig. Rel. Franciscanæ tit. de Orig. Fratrum Capucinorum*, tempore B. Francisci instituti non fuerint; quâ sanè ratione nos à Minorum Ordinis successione expellunt, eâdem seipsos ab ea alienos ostendunt: ac proprio se pugione iugulant: nec tamen interea propositum assequuntur: cùm nō modò posteriora Pauli Quinti, & Vrbani Octaui, verum & priora Leonis Decimi decreta cōuellant: quēadmodum hactenus demonstratum fuit. Conuentuales verò non modò Pauli V. & Vrbani VIII. Verum & Leonis decreta venerari; & (vt decet) suscipere debent: qui quum Minores de Obseruantia nuncupatos, tametsi tempore B. Francisci haud institutos, ob solam tamen Regulæ obseruantiam veros Minores, atque à tempore editæ Regulæ sub Minorum Ordine comprehensos esse decernit. Eodem quoque decreto, & Capucinos prosequitur, apud quos purior adhuc Regulæ obseruantia viget: teste ipso Francisco Gonzaga, qui illud inter suos Obseruantes, & Capucinos discrimen agnoscit: quòd illi Regulam iuxta Pontificis Declarationes: Capucini verò iuxta literam obseruant. At ex Ordinis Chronico certum est, eam Christi Domini mentem verbis expressam fuisse, vt Regula ad litteram obseruaretur; nec tamen Capucini Pontificum Declarationes, quæ Regulam ab instituta paupertate, ac vitæ austeritate nō relaxant, quales sunt Nic. 3. & Clementis 5. nullatenus reijciūt.

XVIII. Hinc

a *Franc. Gonz. lib. de Ord. Rel. Or tit. de ig. Fr. Cap*

XVII. Hinc Leonis X. & Pauli V. Decreta, quæ nonnihil inter se discrepare videntur, nullo negotio conciliatur. Leo namque, dum in præcitata Constitutione declarat, Minores de Obseruantia nuncupatos, à tempore editæ Regulæ sub B. Francisci Regula eousque militasse, temporis rationem ab Ordinis successione proscribit; vt Regularem obseruantiam solam ad successionem necessariam autumet. Paulus verò in Bulla, quæ incipit: *Ecclesiæ militantis*, &c. vbi Capucinos verè Fratres Minores, ac legitimos B. P. Francisci Filios asseruit, addens; *Quamuis tempore B. Francisci instituti non fuerint*: idem planè quoad sensum affirmat. Illud verò tantum explicat, Capucinorum Ordinem, quatenus Corpus insinuat, suo capite, & membris constans, à Conuentualium, & Obseruantium Ordine distinctum; tempore B Francisci minimè institutum fuisse; quod Leo de Obseruantium Corpore asserere non dubitasset, si de eo quæstio orta fuisset: verba enim illa: *A tempore edita Regula*: non de Religionis Obseruantium Corpore, à priori illo Conuentualium distincto; sed de Regulari obseruantia ab ijs instituta, intelligenda esse, superiùs diximus, quæ ad primæuam illam temporum seriem à Pontifice reuocatur: cùm Regula, à B. Francisco edita, à primis illis Ordinis Patribus perfectè obseruaretur.

XVIII. Hic igitur cùm Bullæ Pauli V. Pontificis genuinus sensus esset; vt Capucinos non tempore, sed vel legitimâ Ordinis propagatione, vel Regularis obseruantiæ cultu, veros S. P. Francisci filios assereret; excitata ab ijs contro-

(a) controuersia, qui nodum in scirpo quærunt, eam Sanctitas Domini Papæ Vrbani VIII. (quem Deus Opt. Max. diu incolumem seruet) postrema Bulla, quæ incipit : *Saluatoris, & Domini nostri,* &c. Data anno 1627. die 8. Iunij, plenissimè obtruncat. In qua, vbi Pauli V. Pont. & S. R. E. sensum de Capucinorum origine retulit, his verbis decernit : *Nos æquum, & rationi consonum fore censentes, vt qui verbo, & exemplo veros sese B. Francisci Imitatores ostendunt; tales ab omnibus absque vlla controuersia habeantur : attentiusquè considerantes, eorundem Fratrum Capucinorum originem, seu principium eorum esse realiter, & cum effectu computandum à tempore primaua, & originalis institutionis Regulæ Seraphicæ: cuius obseruantiam ipsi Fratres Capucini semper, sine aliqua interruptione continuarunt, &c. Re priùs per Venerabiles Fratres nostros S. R. E. Cardinales, negotijs Regularium præpositos, maturè discussâ : de eorundem Cardinalium consensu, hâc nostrâ perpetuò valiturâ Constitutione, Fratres Capucinos præfatos fuisse, & esse, ex vera, ac nunquam interrupta linea; ac veros, ac indubitatos Fratres Ordinis S. Francisci, & illius Regulæ obseruatores; subquè ipsius B. Francisci Regula militasse, & ad præsens quoque militare sicquè ab omnibus, & singulis censeri, ac reputari, & iudicari debere; irritumquè & inane, si secus super his à quoquam quâuis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari; Apostolicâ auctoritate, tenore præsentium decernimus, & declaramus.*

XIX. Alio tandem argumento à ratione ducto, Capucinorum Ordinem à B. Francisco minimè institutũ fuisse probare nituntur. Ita enim ratiocinantur. Capucini ab initio Ordi-

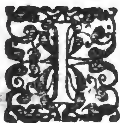
nis instituti non fuerunt, vt Paulus V. in Bulla affirmat illis verbis: (*Quamuis ab initio instituti non fuerint*) neque in medio Ordinis progressu, cùm tempore S. Bernardini non fuerint. Neque in fine, quia ipsi nomen Eremitarum, non Minorum à Pontifice petunt, quod etiam illis conceditur: Vnde ergo Fratrum Minorum nomen sibi vendicant? At facilè hoc argumentum diluimus. Dicimus enim Capucinos in principio Ordinis à B. Francisco institutos fuisse; cùm is Ordinem Fratrum Minorum fundauit: alioquin neque Ordo Obseruantium à B. Francisco institutus censeretur: cùm Obseruantes tempore S. Francisci instituti non fuerint. Addo & Capucinos immediatè à B. P. Francisco institutos fuisse; quum is Minorum Ordinem fundauit: cùm enim Ordinis fundatio non priora tantùm, sed & posteriora, atque vniuersa Ordinis membra, quæ in qualibet temporis differentia in eo futura sunt, procul dubio complectatur: qui Ordinem fundat, cuncta Ordinis membra sibi immediatè copulat: quo fit, vt hâc ratione non modò Capucinos; verùm & qui post eos in Ordine futuri sunt; velut à B. Francisco immediatè instituti, ad Minorum Ordinem pertineant. Fuerunt & in medio Ordinis progressu. Nam Fr. Matthæus à Bassio, & Ludouicus Forosempronianus, cùm Raphaële fratre, à quibus Capucinorum Ordo exorsus, Fratres Minores de Obseruantia, ac consequenter B. P. Francisci Filij extiterunt, alioqui ipsi Patres de Obseruantia veri S. Francisci Filij minimè dicerentur. Fuerunt

tandem

tandem in fine Ordinis: nam, tametsi Eremitarum more, lucos, ac syluas, ad Habitationem, ac perfectiorem Regulæ obseruantiam sibi vendicauerint: Minorum tamen vitam, ac Ordinem non exuerunt: ita vt Fratres de vita Eremitica nuncupati fuerint; quod tum ex Pontificijs Bullis, tum ex Tridentino Concilio, tum ex Minorum Regulæ professione, perspicuum est. Quòd enim ad Eremiticum nomen spectat; ij non Eremitarum vitam, aut institutum; sed tantùm habitationem sibi elegerunt: tum vt longiùs ab hominum conuersatione remoti; maiori studio, atque animi quiete diuinæ contemplationi, ac Regulæ obseruationi vacarent: tum etiam; vt B. P. Francisci consilium, ac vestigia sectarentur; qui (vt ex antiquis Ordinis monumentis constat) Monasteria non in Vrbibus, sed ab his paulò longiùs construenda suadebat; vt in ijs Eremi potiùs solitudo, quàm Vrbium frequentia eluceret.

VLTIM. DEMONSTRATIO

An Habitus S. Francisci, & Minorum, qui inter homines habitant, sordidus, ac nimis vilis sit censendus.

I.

Am institutum de Habitu Minorum S. Francisci; ac illius forma opus absolueram; quum in manus fortè incidit, Liber quidam posthumus,

mus, Moguntiæ impressus anno 1613. in quo Auctor de Monachorum statu differens cap. 5. Primùm quærit his verbis: *Possint ne Monachi uti Habitu, vili, & sordido; sicut olim multi Eremitæ usi fuere: & S. Franciscus usus fuit.* Tum verò quæstioni respondens, subiungit. *Respondeo cum Hieronymo ad Nepotianum. Ornatus, & sordes* (ait) *pari modo fugienda sunt: quia alterum delicias; alterum gloriam redolet.*

II. Duo hic in primis ab Auctore apertè asseruntur. Primum, Habitum Minorum S. Frãcisci sordidum iudicandum, atque inter sordidos referendum esse: quod ex titulo Quæstionis non obscurè constat. Alterum, Habitum Minorum S. Francisci, ob id, quòd ex Auctoris suppositione sordidus est, ex Hieronymi sententia; qui sordes in Habitu vitandas docet, fugiendum. Hæc ab Auctore disertis verbis traduntur: quamuis posteriorem Assertionem, Habitu S. Francisci silentio obtecto, sub nomine sordium duntaxat, exprimendum voluerit.

III. Ego quidem, quod ad priorem Assertionem attinet, vt Auctorem, plurimis mihi titulis venerandum, ab hac calumnia liberarem. Sordidi appellationem, ad rei vilis, ac nullius ferè pretij existimationem contrahere cogitaueram: neque enim ignoro, sæpè quod vile est, apud Auctores, sordidum nuncupari: vnde adagium illud. *Sub sordido palliolo sæpè latet sapientia:* nisi prima Auctoris responsio hanc mihi interpretationem præriperet, qua ita cum Hieronymo respondet. *Ornatus, & sordes pari modo fugienda sunt.* Qua responsione,

cum

cùm Auctor se de ijs sordibus agere, apertè declaret, quæ cùm turpes sint, fugiendæ ab Hieronymo asseruntur: ac proinde à sordido illo abstinendum sentiat, quod turpe, ac ignobile est; & ornatui opponitur: nullum benignæ huic interpretationi locum relinquit. Quid verò de his Hieronymi verbis sentiendum sit, quouè sensu ab eo prolata fuerint, paulò inferiùs explicabimus.

IV. Sordidum itaque, cùm ex hac Auctoris responsione, ex ijs sordibus colligatur; quæ ex Hieronymi sententia, velut turpes fugiendæ sunt: hoc nobis argumentum inde ex Auctore conficiendum tradit. Sordes ex Hieronymo in Habitu fugiendæ sunt. S. Francisci Habitus sordidus est ex Auctoris sententia; id est, sordes illas præsefert, quas D. Hieronymus fugiendas docet. Is igitur est fugiendus. Huius Argumenti tam minor Propositio, quàm Conclusio, tam apertè sacrum Minorum Ordinem pessumdant: vt cùm nullâ ratione ab iniuria excusari queant, iustè me ad earum confutationem compulerint. Minor quidem, eo sensu, quem ex Auctore explicauimus, accepta; haud leuem Minorum Ordini contumeliam irrogat: dum Sacrum illius Habitum Sordidum supponit: Conclusio verò à temeritate, atque etiã errore non vacat: dum aduersùs Apostolicos Canones, qui sacrum Minorum Habitum, ab Apostolica Sede approbatum, ac multis, tum à Summis Pontificibus, tum à legitimis Concilijs, laudibus celebratum commendant; vitandum, ac fugiendum decernit. Hæc cùm à Religiosi hominis senten-

ſententia, ita diſſentanea ſint: vt vix ea à Catholico Viro profecta cenſeri debeant. Hinc facilè mihi perſuadeo: ea præter animi ſententiam, Auctore è calamo excidiſſe: Quapropter non Auctorem, cuius Religio, mihi multis titulis eſt veneranda; ſed ipſas Aſſertiones, quæ cenſurâ dignæ ſunt; non quidem pro rei dignitate, aut grauitate; ſed breuiori, duntaxat ſtylo propulſandas duxi: ne in publicum Chriſtianæ reipublicæ damnum redundent.

V. Igitur quod ad priorem Aſſertionem ſpectat: Habitum Minorum, B. Franciſci non Sordidum, non turpem, non indecorum, aut ignobilem eſſe. Primum Chriſtus ipſe, qui ſupremus Minoritanæ Regulæ Auctor fuit, non obſcurè declarauit; quum ipſe Pater Franciſcus, Monte Columbo, qui è Reatina Valle exurgit, conſcenſo, Regulã diuino ſpiritu dictatam, ac velut digito Dei conſcriptã, ab eo accepit quam dum Frater Helias, ſimul cum alijs Ordinis Miniſtris, quaſi aſperiorem recuſat: Chriſti vox, Franciſcum ad eum ingemiſcentem, his verbis alloquitur: Franciſce, quid gemis, aut turbaris? Regula hæc à me compacta fuit: quodque in ea exaratum eſt, non tuum, ſed meum totum eſt. Quo fit, vt eam ad literam, ad literam, ad literam ſine gloſſa, aut commento obſeruari velim. Ita in(a) Chronico Ordinis, &(b) Annalibus Minorum legitur. Cùm igitur in Regula Minorum, Habitus, atque illius qualitates perſpicuè tradantur: quis

a *Chron. Min. p. 1. l. 2. c. 8.*
b *Annal. Min. ann. 1223. 13.*

quis absque diuini nominis iniuria, Christi institutioni sordes, ac turpitudinem affigere audeat; aut sordidum appellare, quod diuinâ Christi voce sacrum institutum, ac celebratum est?

VI. Christum præterea Dei Filium, Minorum Habitu amictum, olim apparuisse, antiqua traditio est, quam Bartholomæus Pisanus, (a) Libro Conformitatum, his verbis commemorat. *In signum autem, quod hac Regula sit Iesu Christi, est, quòd Christus apparere dignatus est, & se ostendere in Habitu Fratrum Minorum: nam cùm quidam desideraret Deo seruire; & rogaret Deum, vt sibi viam ostendere dignaretur, quâ sibi perfectè seruiret. Dominus autem Iesus Christus, qui audit libenter preces bonorum, ostendit se illi in Habitu Fratrum Minorum dicens: Quicunque me sequi cupit, veniat, & taliter mihi seruiat: & hoc dicto euanuit ex oculis eius.* Iam verò, si Minorum Habitus Sordidus esset, ac turpis; quis vnquam sibi in animum inducere posset; eo Dominum aliquando seipsum contexisse, atque eo indutum hominibus apparere voluisse? Cùm sordes, quæ ab omnibus fugiendæ sunt, procul à Christo omnino sint arcendæ.

VII. Dicat amabò Auctor, qui Sordidum B. Francisci Habitum esse statuit: num sordidum illud appellari queat; quod Summorũ Pontificum Bullis, Diplomatibus, Rescriptis, ac Declarationibus, velut Sacrum approbatum, constitutum, & maximis laudibus celebratum est? (nefas quippe maximum censendum est: si quis asserat Sordes, quæ à Hieronymo,

a *Conformit. l. 1. 2. p. fruct. 9. Franciscus Regulator.*

nymo, atque alijs Patribus reprobantur; ab Ecclesia, quæ Patrum doctrinæ insistit; aliqua ratione approbari.) Exquirat, obsecro, quid Honorius III. qui Minorum Regulam, ab Innocentio priùs verbo tenus approbatam, Bulla prosecutus est; de Minorum Habitu, ac Religione prædicet. Bulla, quæ incipit: *Cùm dilecti Filij*, data 5. Idus Iunij sui Pont. ann. 3. in qua illos vniuersis Ecclesiæ Ordinibus maximè commendat. Quid Gregorius 9. in Bulla Canonizationis B. P. Francisci, quæ incipit: *Sicut phialæ aureæ*; &c. data an 2. sui Pontificatus, & alia, quæ incipit: *Cùm qui recipit*, &c. 8. sui Pontificatus anno edita. Quid Alexander IV. Bulla, quæ incipit: *Patris æterni benignitas*: data Neapoli 3. Idus Aprilis, Pontificatus sui ann. 1. in qua tot Minores laudibus accumulat; vt ijs vix quicquam aliud addi posse videatur. Euoluat quoque, quid idem aduersùs Minorum Ordinis detractores statuat. Bulla, quæ incipit: *Quidam Sacra Scriptura*, &c. Edita Anagniæ, anno sui Pontificatus 2. Quid Ioannes 22. Bulla, quæ incipit: *Sacra Romana* contra Fratricellos edita; in qua Minorum Habitum commendat. Quid Paulus II. Bulla, quæ incipit: *Inter cæteros*, &c. in qua Priuilegia omnia Ordini priùs concessa confirmat. Quid Sixtus IV. Bullæ, quæ incipit: *Cùm semper*, &c. & alij plerique Pontifices. Quorum si Auctor plura testimonia expetit; (*a*) Speculum Minorum, & (*b*) Firmamentum trium Ordinum consulat. Hi omnes, cùm Minorum vitam, ac institutionem commendent; atque Habitum in Re-

a *Spec. Min. tract. 1. & 2.* b *Firm. trium Ord. 2. p. tract. 1.*

in Regula Institutum, sua auctoritate approbent; quo pacto is Sordidus, ac turpis nuncupari possit, ignoro. At his accedant Nicolai 3. *Exijt, qui seminat,* &c. Clementis V. *Exiui de Paradiso,* &c. Et Ioannis 22. *Quorundam exigit,* &c. Regulæ declarationes, ac Martini V. Constitutiones: in quibus B. Francisci Habitus, nedum Sordidus, sed sacer, ac veneratione dignus asseritur.

VIII. Postremò cùm B. Franciscus Minorum Habitus Institutor fuerit; atque eo, dum mortalis inter homines versatus est, vsus fuerit: in eoque innumeris post mortem apparuerit: demum plerique ex illius habitibus, qui apud nos, tum Florentiæ, tum alibi asseruantur; ac Sociorum, qui varijs in locis religiosè custodiuntur; contactu, miracula diuinitus patrata fuerint; ac quotidie patrentur: quis tam gloriosum Virum, aut Sordium Institutorem, aut Sordibus vsum suspicari queat? An non sacrilegium censendum est; si quis Sordes, ac Sordidum Habitum à Deo miraculis probari sentiat? Certè Assertionem, tam ab omni Religione alienam, Religioso Viro è calamo inconsultò, ac præter animum excidisse, mihi procul dubio persuasum est: quo fit, vt si adhuc inter nos superstes esset, ab ea velut à degeneri abhorreret.

XIX. Pari modò, & alteram huic affinem, & consectaneam, Assertionem, quæ communem Ecclesiæ sensum, & sententiam oppugnat, ab eo velut adulteram repudiandam fore non dubito. Quis enim grauissimos Pontifices, Minorum Religionem, ac ipsius Alumnos summis lau-

mis laudibus efferentes, atque ab omnibus honorificè excipiendos audiat; qui fugiendos, ac velut Sordibus maculatos, deuitandos cẽseat? Certè cùm (a) Honorius Papa, huius nominis Tertius, vniuersis Episcopis, atque Ecclesiæ Catholicæ Præsulibus, his verbis mandat: *Cùm dilecti Filÿ, Fr. Franciscus & Socÿ eius de vita, & Religione Minorum Fratrum, abiectis vanitatibus huius Mundi elegerint, vitæ viam à Romana Ecclesia meritò approbato, ac serendo semina verbi Dei, Apostolorum exemplo diuersas circumeant mansiones, vniuersitatem vestram rogamus, & exhortamur in Domino, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenùs latores præsentium de prædictorum Fratrum Collegio existentes, cum ad vos duxerint declinandum, ipsos recipiatis sicut Catholicos, & Fideles, aliàs eis ob reuerentiam diuinam, & nostram exhibentes vos fauorabiles, & benignos.* Cùm (b) Alexander 4. his Minor. Fratres, apud vniuersos Ecclesiæ prælatos, encomijs prosequitur. *Patris* (inquit) *æterni benignitas pro sui nominis attollenda gloria, & fidelium procuranda salute, inter personas plurimas diuinis obsequÿs deputatas, viros in Ecclesia sua Sancta constituit conuersationis, & vitæ honestæ conspicuos, ac scientiæ titulis insignitos. Hi sunt dilecti Deo, & hominibus Fratres Ordinis Minorum, & Prædicatorum, qui suum semper affectum ad amorem Cælestium dirigentes; virtutem diuini nominis, per Orbem terrarum publicant, & Christianæ Religionis ampliando cultum desudant. Hi sunt qui vitam, & merita Beatissimi Pauli Apostoli contemplantes, gloriantur in sola Cruce Domini, spernendo Mundi solatia [illegible] delicÿs*

a *Honor. 3. Bulla, cùm dilecti.*

b *Alexand. 4. Bulla Patris æterni.*

delicijs Paradisi. Hi sunt, qui hostes animæ per scutum fidei, loricam iustitiæ, gladium spiritus, salutis galeam, hastam perseuerantiæ debellantes, obtinere satagunt; vt Catholicis vniuersis Fidei, spei, & charitatis augmenta perueniant; ac perfidis veritatis via pateat, & hæreticæ prauitatis insania euanescat. De tantorum siquidem meritorum prouenit claritate, quod nos Fratres eosdem in Christo affectu sincerissimo diligamus, & ipsos vbique terrarum statu gaudere pacifico affectamus; pro re indigna, & nimis amara ducentes, si quis de numero Fidelium, & potissimè Prælatorum, eos aliquibus turbat iniurijs, vel offensis. Rogamus itaque deuotionem vestram, & per Dei misericordiā obsecramus, per Apostolica scripta vobis mandantes, ac in remissionē vobis peccaminū iniungentes; quatenus illos, qui sunt ex eis in vestris Ciuitatibus, & Diœcesibus constituti, seu qui ad præsentiam vestram quandocunque peruenerint: pro diuina, & nostra reuerentia affabiliter, & benignè recipere, ac eos vestræ charitatis studeatis affluentia confouere: permittendo, vt Regularibus eorum obseruantijs, & statutis per Sedem Apostolicam approbatis, ac etiam indulgentijs, & literis, quas circumspecta pietas Sedis eiusdem olim concessisse dignoscitur de sua gratia spirituali. &c. Id procul dubio sentire debent, eos, Non Sordibus pollutos, non Habitum Sordidum gestantes, non vitandos, non fugiendos esse?

X. Quis verò Romanos Pontifices, in Minorum Religione, quæ ex habitu, vitæque institutione à reliquis dignoscitur, sarta tecta seruanda, adeò sollicitos intuetur; vt neque illius pacem, ac tranquillitatem quoquo modo minui, ac turbari patiantur; qui Minores Fratres habitu Sordidos, ac proinde fugiendos, quin potiùs amplectendos, maximaque in ve-

in veneratione habẽdos, sibi persuadeat? Audiāt quibus verbis (*a*) Clemens IV. Pontifex ad Generalem Ministrum, ac vniuersos Minorum Ordinis Fratres rescribat. *Ad consequendam* (inquit) *gloriam cælestis patriæ, sic diuina pietas humilitatem vestram per suam gratiam cernitur allexisse; quòd semper ad hoc intenti estis, & vigiles; vt illam vobis, & proximis per innocentis vitæ studium acquiratis. Hæc enim, & alia sancta pauperrimæ Religionis vestræ merita nos inducunt, quòd simus ex intimo cordis affectu solliciti; vt in omnibus, quæ ad Dei laudem, & tranquillum statum deuotionis vestræ cupitis, habeamus prouidentiæ studium efficacis.* Nec sanè Minori studio in eo tuendo se sollicitum gerit, (*b*) Bonifacius huius nominis VIII. ad eosdem ita scribens. *Inter cæteros Ordines, quos Cælestis Agricolæ summa benignitas in horto plantauit Ecclesiæ, Sacrum vestrum Ordinem iam per Orbis prouincias supernâ gratiâ propagante diffusum, dum minori fungeremur officio, sincerá charitate dileximus; ad statum eius feliciter promouendum sollicitis studijs intendentes. Nec minuit itaque, sed anxium potiùs circa ipsum præhabitæ dilectionis affectum, personæ nostræ subsequuta promotio ad apicem Apostolicæ dignitatis, cum tantò propensiùs ad ipsius Ordinis intendamus augmentum, quantum à Nobis facultas præstantior, quanquam nostris non exigentibus meritis noscitur cælitus attributa.* Audiant denique (vt reliquos prætercam.) quâ curâ (*c*) Martinus V. Pontifex erga Minorum Ordinem afficeretur. *Amabiles fructus* (inquit) *quos Sacer Ordo Fratrum Minorum, velut pomerium quoddam diuinâ manu consitum,*

a. *Clemens. 4. Bulla. Ad consequendam*
b *Bonifacius. 8. Bulla. Inter cæteros*
c *Martinus V. Bulla. Amabiles fructus.*

situm, in agro militantis Ecclesiæ in vbertate produxerit hactenus, & producit assiduè; ac odorem suauitatis in omnem terram, ex fructuosis operibus dicti Ordinis professorum continuè prodeuntem, in nostræ considerationis intuitum specialiter inducentes; de statu præfati Ordinis prosperè conseruando, vt felicibus semper successibus augeatur, sollicitè cogitare nos conuenit: & ad ea paternis studijs intendere, per quæ professores ipsi ab exteris, & sæcularibus curis releuati, in humilitatis spiritu, & confirmationis suauitate sincerius, & quietius possint Altissimo famulari. Quòd si Minorum Ordo à Pontifice Sacer asseritur: num Habitus, quo is à cæteris distinguitur, ac velut externo signo declaratur; Sordidus, ac turpis censendus erit? Num qui Ordinem commendat, Habitum tanquam sordidũ fugiendum suadet? Si Ordo Sacer: Cur non & Sacer Habitus, nedũ honestus censeri debeat? Etenim perspicuum est, Pontifices, & Concilia, quæ Min[illegible]um Ordinem approbant, laudant, ac velut Sacrum commendant; simul cum Ordine, & Ordinis Habitum Sacrum prædicare. Hæc pro B. Francisci, ac Minorum Habitu, ab his Assertionibus potiùs, quàm ab Auctore vendicando, obiter dicta sint: neque enim Auctorem, aut alium Catholicum hominem, in eas vnquam conspirare existimauerim.

XI. Verùm cùm alteram quoque responsionem propositæ quæstioni Auctor ille adhibeat: hanc fortè magis ad Auctoris mentem efformatam, allatamque mihi facilè persuadeo, quam ille post pauca his verbis subijcit: *Ego respondeo Monachorum, & maximè Solitariorum Habitum, si vilis sit, non posse iure reprehendi, vt patet exemplo*

exemplo Heliæ, S. Ioannis Baptistæ, Pauli primi Eremitæ, Arsenij, Francisci: & probat S. Thomas Opusculo 19. quia Patres Synodi Gangrensis vilitatem in illis laudarunt: & septima Synodus Generalis iubet puniri ridentes eos ob vilitatem. Hactenùs optimè ex cõmuni Patrum sententia. At verò quę his immediatè succedũt; nonnihil negotij facessunt; subdit enim: *Dixi de Solitarijs: quia eos, qui inter homines habitant, magis decet communis vestitus, non nimis vilis. Et ideo Concilium Aquisgranense statuit, vt Canonici Regulares in vestitu teneant mediocritatem. Et Martinus V. in suis Constitutionibus de Minoritis statuit; vt vestes eorum non sint nimis viles & Grossæ, vt terrorem ineutiant, vel risum alijs moueant.*

XII. Nonnulla hic diligentiùs examinanda sunt, quæ Auctor his verbis persuadere contẽdit. Primũ est: An vestium vilitas ad Solitarios tantummodò spectet. Quod Auctor prioribus verbis adstruit, quum ait. *Dixi de solitarijs.* Quid verò Solitariorum appellatione Auctor intelligat, luculenter aperit: Cùm eos illis opponit, qui inter homines habitant. Quo fit, vt Solitariorum nomine eos appellandos censeat; qui procul ab hominibus, ac Vrbibus inter montes, ac nemora, Eremos incolunt. His igitur Auctor duntaxat cùm vestium vilitatẽ concedere videatur, id exemplo Ioannis Baptistæ, Pauli primi Eremitæ, Arsenij, probat: quibus & B. Franciscum addit. Quâ verò id ratione præstet, ignoro: Cùm B. Franciscus magis inter eos, qui inter homines habitant, quàm inter Solitarios, & Eremitas censendus sit: quippe, qui diuino Oraculo didicerit; se, suumque Ordinem, ad hominum salutem curandam,

randam, diuinitùs excitatum: ac propterea suorum Minorum Monasteria, haud longè ab hominum habitatione ædificanda curauerit.

XIII. (a) D. Thomas fusiùs de hac re disserens, Opusculo XIX. multis rationibus probat, Religiosquosque, needū Solitarios, vilem habitum decere: ibi enim eos ex professo impugnans, qui vilem habitum in Religiosis damnant; ex multiplici capite illos erroris coarguit. Primùm ex Sacris Conciliorum Canonibus, 21. q. 4. Nam (b) Septima Synodus ibi allegata, dum ita decernit. *Igitur si inuenti fuerint deridentes eos, qui vilibus, ac Religiosis vestibus amicti sunt, per Epithimium corrigantur.* Non solitarios tantummodò, sed Religiosos quosque complectitur: quos vilibus induendos censet: Idem quoque docet (c) Synodus Gangrensis, dum vestem viliorem in Sacris hominibus laudat. Cuius rei statim causam ibidem reddit. (d) D. Thomas, ita scribens: *Priscis enim temporibus omnis Sacratus Vir, cum mediocri, aut vili veste conuersabatur:* tum paucis interiectis: hæc subdit: *Patet, ergo, quod vilitas vestium est amplectenda, & pretiositas fugienda; & quòd grauiter puniendi sunt, qui contra vilitatem vestium loquuntur.* Quapropter sibi tum à Concilio, tum à D. Thoma caueant; qui Religiosos, qui inter homines habitant, communem vestitum magis decere autumant.

XIV. Ex altero quoque capite S. Thomas ostendit, vestium vilitatem Religiosos Viros maximè congruere: eò scilicet, quòd ad ipsos præfer-

a *D.Thom.Opusc.*19.*cap.*18. b *Sept.Synod.cap.*17.
c *Synod.Gangren.cap.vlt.* d *D.Thom.Opusc.*19

præsertim spectet pœnitentiam hominibus prædicare: cuius verba lubet referre. *Item* (ait) *eorum falsitas apparet exemplo Ioannis Baptistæ, de quo Matth. 3. dicitur quòd habebat vestimentum de pilis Camelorum: vbi dicit Glossa: Qui pœnitentiam prædicat, habitum pœnitentiæ prætendit: In eo vilitas vestis, & cibi laudatur, quorum vsus in diuite arguitur. Et alia Glossa dicit ibid. Quod seruus Dei non debet habere vestimentum ad decorem, vel ad delectationem; sed tantùm ad tegendam nuditatem. Et Matth. 1. super illud. Erat Ioannes vestitus pilis; dicit Glossa. Conueniens vestis prædicatori. Ex quibus patet, quòd Serui Dei, & præcipuè qui pœnitentiam prædicant, debent vilibus vestitus indui.* Hæc S. Thomas, qui & hoc ipsum paulò post colligit, ex vestibus Prophetarum, de quibus Apostolus; (a) *Circumierunt in melotis, in pellibus caprinis*; qui non solitariè, sed inter homines habitabant. Ex quibus perspicuè liquet; non ad Solitarios duntaxat vestium vilitatem esse contrahendam; sed ad eos omnes meritò extendi debere; qui se Deo, vel Religioni consecrant; vel prædicationis in Ecclesia munere funguntur.

XV. Alterum quoque examinandum est: An scilicet Religiosos, qui inter homines habitant, magis deceat communis vestitus, quàm vilis; aut nimis vilis: vt Auctoris verbis vtar. Vtrumque enim & vilem, & nimis vilem, seu vilissimum communis vestitus expellit. Hactenus sanè ex Conciliorum, & D. Thomæ sententia demonstrauimus; non communem, sed vilem habitum Religiosos omnes decere; qui vel Deo per Religionis vota se mancipant, vel pœnitentiam hominibus an-

a *Heb.* 11.

nunciant: atque eo maximè, quòd ij non communem, ſed Religioſam, atque à Mundanis omnibus rebus ſemotam, vitam profitentur: cuius inſigne in habitus mutatione præſeferunt: quem à communi ſeiunctum eſſe debere, præſtantior, ac perfectior ipſa vitæ ratio videtur poſtulare. Ex quo id facilè euincitur; Religioſos, qui inter homines habitant, vilem potiùs, quam communem veſtitum decere. Verùm vt id luculentiùs pateat: Iubet Sancti Thomæ argumentum proprijs verbis referre, vt non noſtrum, quod dicimus; ſed Sanctorum eſſe, cunctis manifeſtum ſit. Igitur vbi illud Hieronymi dictum; *Ornatus, & ſordes pari modo fugiendæ ſunt*: Quod illi ab aduerſarijs obijciebatur; quodque nobis opponit Auctor, ita expoſuit; vt eò non vilitatem veſtium, ſed abuſum, & ſuperbiam, quæ plerumque ſub ſordibus veſtium deliteſcit, Hieronymus cauendam moneret: quanquam altera magis loco propria, ac germana expoſitio eſſe videatur, quæ ex ipſo Hieronymo colligitur. Hieronymus enim in ea epiſtola Nepotianum Presbyterum inſtruit; quo habitu is, qui Presbyter eſt, incedere debeat: monetque ſordes in veſte Presbyteri, quæ gloriā apud homines aucupantur, fugiendas eſſe. At verò, quum ad Ruſticum Monachum ſcribens, de Monachorum veſte diſſerit. Sordes in ea approbat his verbis. (a) *Sordes* (inquit) *veſtium candidæ mentis indicia ſunt. Vilis tunica contemptum ſæculi probat.* Quod etiam confirmat in Epiſtola ad Pamachium, de morte Paulinæ: vbi veſtium vilitatem commendat; Sextum aduer-

a *Hie. ep. ad Ruſt. Mon.*

satiorum obiectum diluens, his verbis ratiocinatur. (a) *In vsu exteriorum rerum; illud quod est ordinabile ad meliorem finem, est commendabilius: sicut abstinentia ciborum, quæ ordinabilis est ad concupiscentiam carnis domandã, est cõmendabilior; quàm communis victus, quo quis vtitur cibis cum gratiarum actione: cuius contrarium Iouinianus Hæreticus asserebat; vt patet per Hieronymum, qui hunc, & alios eius errores condemnat. Similiter etiam vilitas vestium ordinatur ad humiliandum animum, & etiam ad corpus domandum: vnde etiam pari ratione vilitas vestium secundum se, magis commendabilis est, quàm habitus communis. Et hoc modo sicut in Ieiunio consistit Religio, ita etiam in vestium vilitate.* Hæc D. Thomæ ratiocinatio tam clara, ac perspicua est, vt eam nulla ratione Auctor, aut alius pro illo, inficiari queat.

XVII. Quamobrem ad tertium, ac postremum, quod examinandum superest, accedo. Illud vero est: Vtrum Minoritas, qui inter homines habitant, magis deceat cõmunis vestitus, quàm nimis vilis. Affirmatiuam huius assertionis partem expressè docet Auctor, quam ex Martini V. Constitutione probare nititur. Lubenter accipio, quod Auctor agnoscit: Minoritis ex Regula vestium vilitatem congruere: quanquam melius sensisset; si eos vilibus ex Regulæ præcepto induendos asseruisset. At illos magis communem, quàm nimis vilem decere, haud satis probo. Cùm enim communẽ vestitum, ex D. Thomæ, & aliorum sententia, à Religiosorum omnium vsu abiecerimus. Sanè multò magis ab his explodenplodende-

a *D. Thom. opusc. 19. c. 8. Rhez. c. 2.*

plodendus est, qui ad vilis vestis vsum, ipsâ Religionis lege compelluntur.

XVIII. Veruntamen, quia Auctor inter vilem, & nimis vilem vestem, discrimen statuit; viliquè Minoritis concessâ, ab ijs nimis vilem, velut indecoram, ac inhonestam auellit: ab eo sanè quærendum esset, quam is vestem nimis vilem esse sentiat? Et quidem ego illam, apud eum, nimis vilem vestem esse arbitror; quæ vili, aut vilior, aut vilissima est. Neque enim vltra vilius, aut vilissimum, aliquis vilitatis excessus, aut nimietas excogitari potest. Hoc itaque constituto: Si de Minoritani Habitus vilitate, ratio ex Regulâ ineunda est; ab ea vilitas tantummodò absque discrimine præscribitur; quum dicitur. *Fratres omnes vestimentis vilibus induantur.* At si Legislatoris mentem, quæ legis anima esse dicitur, diligentiùs inspiciatur; viliores, ac vilissimas illum vestes suis Fratribus præcepisse, tùm ex prima Regulâ, in qua illud, post hæc verba immediatè additum erat: *Et licèt dicantur hypocritæ, non tamen cessent benefacere:* tum ex posterioribus verbis, quibus dicitur: *Et possint ea repetiare de Saccis, & de alijs petijs cum Benedictione Dei.* Facilè perspicuum erit. Neque enim in hyprocrisis suspicionem Religiosi incidunt; qui vilibus tantùm vestimentis induuntur: cùm illud, vel commune sit omnium Religiosorum indumentnm; vel ex eo, quòd plerisque saltem familiare est, quisquam hypocrita censeri non possit. Quare hanc ex vilioribus tantùm, aut vilissimis vestibus suspicionem oriri necesse est: quas quum B. Pater suis amplectendas præscribit, illos admonet;

monet; ne ob eas hypocritæ appellari formident. Cùm verò vestimenta, sacci, atque alijs panni, tametsi vilissimi, præsegminibus resarcire suadet: quis hæc vilissimi habitus insignia non agnoscat? Quid enim sacco vilius? quo, quum Habitum resarciri indulget; eo profectò indicat, inter Minorum Habitum, & saccum, eam vilitatis societatem iniri: vt Sacci præsegmen vestimento adsutum, illius vilitatem non excedat; aut illud deforme non efficiat. Porrò quis Minorum Habitum sacco, atque alij panni rudioris præsegminibus, vndique interpolum, sibi ante oculos statuat: qui illum vilissimum esse non sentiat? Huiusmodi cùm B. Pater, ob altissimam Regulæ paupertatem, filijs amplectendum reliquerit; annon hinc facilè cuique perspectum est; non vile tantummodò: sed vilius, ac vilissimum Minoribus vestimentum in Regula commendari? ac proinde Auctorem non parum hallucinari; quum, Minoritis communem potiùs, quàm viliorem, vestem quadrare affirmat.

XIX. Hoc tametsi ad huius Auctoris sententiam coarguendam, tam efficax argumentum sit; vt vel id solùm ad propositam rem demonstrandam sufficeret: Alia tamen argumenta, ex Romanis Pontificibus, atque ab alijs Regulæ Declarationibus decerpta accedant: quò res clariùs, ac faciliùs omnibus innotescat. Clemens V. in Extrau. *Exiui de Paradiso, §. Præterea* declarat, Vilitatem vestium, quibus Fratres Minores ex Regula vti debent, secundùm consuetudinem, vel conditionem Patriæ; ex pretio, & colore venandam esse:

esse; ità, vt Minorum Habitus ex vilioribus pannis, qui in vnaquaque Prouincia haberi possunt, confici debeant: id enim pretium, & color indicant. Nam cùm Minorum Habitus, vti sæpè B. P. Franciscus dicere solitus erat; pauperiorum vestes imitari debeat; planè constat, egenos, qui summâ rerum omnium egestate laborant; non pretiosos, non coloratos; sed viliores sibi ad vestitum pannos comparare. Quapropter ex Pontificis declaratione facilè colligitur; Minorum vestimenta ita vilia esse debere, vt iuxta varias Regionum, ac Prouinciarum conditiones, viliores pauperum vestes emulentur.

XX. Eandem quoque declarationem adhibet (a) Ioannes 22. Extrau. quæ incipit, *Quorumdam exigit*. Quòd verò vterque Pontifex, Ministris, Custodibus & Guardianis, quænam maior, aut minor in panno vilitas censenda sit, iudicium reliquerit; id indulgentiæ potiùs, ac fortè dispensationis fuit; propter collabescentem, tunc Religionis statum: cùm tamen ea semper his Pontificibus mens fuerit; vt in Fratrum vestibus, non modò vilitas; sed & asperitas, & paupertas relucerent; quæ maiorem vilitatem insinuant, vt apertè tradit Ioannes 22. eâdem Extrau. his verbis: *Ac insuper, cuius, quantaque vilitatis indui eos ipsis vestimentis oporteat: & an in vestibus huiusmodi, secundùm Regulam, & Declarationes eorundem Tradecessorum nostrorum, & præfatas Ordinis Constitutiones reluceat asperitas, vilitas, & paupertas: vtrum, vel quantum ad colorem, precium, vilitatem, paupertatem quoque, ac cætera;*

a. *Ioan. 22. Extrau. Quorundam exigit.*

cætera accidentia, supradicta Fratres vestimentis induantur, ut debent; super quibus eorundem Ministrorum, Custodum, & Guardianorũ conscientias oneramus.

XXI. Horum Pontificum Declarationibus inhæsêre quatuor Magistri, qui grauissimam in Regulam Expositionem ediderunt: Hugo, Bartholomæus Pisanus, in cap. 2. Regulæ; & altera expositio absque nomine Auctoris, quæ habetur in (a) Speculo Minorum, in qua hæc leguntur. *Qualis autem vilitas imponatur, patet ex Cingulo; qui est vilis funiculus. Item patet ex nuditate pedum, & ex repetiatione saccina; quæ omnia hominum sunt pauperculorum, & secundùm Mundum, summè vilium.*

XXII. (b) D. Bonauentura de Minorum habitus vilitate differens, ait: *Quæcunque sunt in vsu virorum pauperum, sũt iuxta (c) paupertatis Regulam mensuranda. Hæc vilitas in tribus attenditur: scilicet in pretio, & in colore, & superadditis alterius panni assumentis.* His suffragantur posteriora (d) Statuta Prouinciæ D. Bonauenturæ: in quibus ita decernitur. *Fratres deinceps sint contenti vilioribus indumentis, vt nostra sancta præsefert professio.* (e) Hugo de Dina, & Bartholomæus Pisanus de nostrarum vestium vilitate agentes, hæc scribunt. *Antiquus fuit mos, tunicas pauperrimas habere; quas si contingat lacerari; non debent statim nouæ procurari: sed ipsæ debent repetiari de saccis, & alijs petijs; vt ipse Beatus Franciscus faciebat.* Porrò tunicæ pauperrimæ, si sacci præsegminibus resarciantur, annon vilissimæ erunt?

XXIII. Cæ-

a *Spec. Minor. tract. 3.* b *S. Bonau. in Exposit.*
c *Regul. ca. 2.* d *Statuta Prou. S. Bonauent.*
e *Hugo, & Bartholom. Pisan. inc. 2. Reg.*

XXIII. Cæterum vilissimis S. Franciscum, ac Socios vestibus vsos fuisse: easdémque Beatum Patrem suis impensiùs commendasse; ex Ordinis Chronico passim perspicuũ est. Quo fit; vt Auctor nihil sibi solidum vendicet, quo viliorem in Minoribus vestem condemnet. Neque obstat (a) Martini V. Constitutio, quam is ad sui præsidium adfert. Martinus enim id ipsum duntaxat, quod priores Pontifices Clemens V. & Ioannes 22. declarauerant, suâ Constitutione decernit: Cuius hæc sunt verba: *Statuimus, & ordinamus, vt in generalibus Statutis prædicti Gulielmi habetur cap. 2. quòd vestimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore: ita quòd semper in vestimentis reluceat asperitas, vilitas, & paupertas.* Quod verò deinde subiungit. *Ordinamus, quòd omnes Fratres vestimentis talibus induantur, quòd nec sint adeò pretiosa, quòd videntes ea, curiositatem, vel vanitatem notare debeant: nec ita vilia, & grossa, quòd ipsa videntes ad terrorem inducant, & prouocent ad derisum.* Eò Pontifex in primis nonnihil illorum temporum calamitati tribuere voluit: cùm enim ob communem Ordinis à Regulari obseruantia lapsum, tunc pretiositas, ac mollities in Fratrum vestimenta passim grassaretur; satis Pontifici visum fuit; si pretiositatem, ac curiositatem à Fratrum vestimentis auelleret, vilitatemque quæ iam exoleuerat, in ea rursus inueheret. Hic enim Pontifex floruit, anno Domini 14 8. quo tempore, nouâ exurgente Obseruantium familiâ, Ordinis Reformatio excitata fuit. Cùm igitur in noua Obseruantium Reformatione, efferue-

 scente

a Mart. in V. Constit. inc. 2.

scente paupertatis Spiritu, plerique præ proprij contemptus studio, adeò monstruosos habitus gererent; vt Religiosæ, ac Minoritanæ vilitatis honestatem excederent; eos Pontifex hac constitutione compescuit: nedum plus æquo ex habitu contemptibiles haberi volunt; Religionem in contemptum, ac derisum pertrahant: vilitatis itaque vitium, ac monstruositatem; non vestium vilitatem; quæ quò maior est, eò magis Minoribus congruit: dummodò in monstrum non degeneret; Pontifex damnat.

XXIV. His tandem ratio ex D. Thoma decerpta accedat: Certum namque est, sui ipsius odium, ac contemptum Euangelicam virtutem esse, vnicuique consultam: atque ijs maximè, qui Euangelicam Regulam profitentur: quæ eò perfectior est, quò in ampliores, ác intensiores se virtutis actus extendit. At cum vilitas vestium ad sui ipsius odium, ac contemptum spectet; sanè quò maior ea in exteriori homine apparet, eò magis virtus intus in animo intenditur, ac perficitur: ex quo facilè aduersùs Auctorem colligimus: Minores, qui sui ipsorum contemptum ex Euangelica Regula profitentur; vilioribus, ac vilissimis magis quàm communibus vestibus, apud Deum, ac homines commendari.

Ex his qualis B. Francisci Habitus fuerit: num Sordidus, turpis, indecorus; qualisque Minorum, qui inter homines habitant, vestis esse debeat, non obscurè demonstrauimus.

XXV. His igitur vndecim Demonstrationibus absolutis; quibus quadrati Caputij, ac vilioris

lioris Habitus genus, origo, institutioque olim à B. Francisco exorsa, ac per tot annorum curricula, in Orbe propagata; clarissimis, ac vberrimis testimonijs à nobis probata fuit. Reliquum est, Beatissime Pater, vt probata veritas suo apud Te, cui perenne, ac infallibile veritatis magisterium, ac patrocinium à Deo commissum est, honore fruatur; benignitate foueatur; auctoritate comprobetur; potestate stabiliatur: ne dum varijs fluctuantis Nauiculæ instar ventorum procellis agitatur, vacillet; ac instabilis semper inter vndas fluctuet. Neque enim illius naufragium metuimus, cui è Cælo Rectorem insidere non dubitamus, verùm ab inconcussa isthac veritatis Sede incõcussè ea cõstabiliri optamus, quæ in Cælesti sede diuinâ olim institutione firmata, primam ab ea vim, ac robur sibi vendicarunt. Id humilis Capucinorum Congregatio sanctissimis pedibus tuis prouoluta, à te suppliciter efflagitat; non vt vanum honorem, ac inanem existimationem inter homines augeat: sed vt diffidijs pacem, calumnijs finem, vexationibus modum, scandalis denique metam impositam, cernat.

DEO OPTIM. MAXIM. GLORIA.

